

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

ΕΡΥΘΡΟΣ + ΣΤΑΥΡΟΣ

ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1949

OFFSET ΠΕΧΑΙΒΑΝΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΜΗΝΙΑΙΑ

Α'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924—1941

Β'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ Ε'

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1949 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 3

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Αρχεγντινής Δημοκρατίας 2 (πρώην Βουλής) ΑΘΗΝΑΙ — Τηλέφ. 33-897

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΩΣ ΑΡΘΡ. 6 Α. Ν. 1092

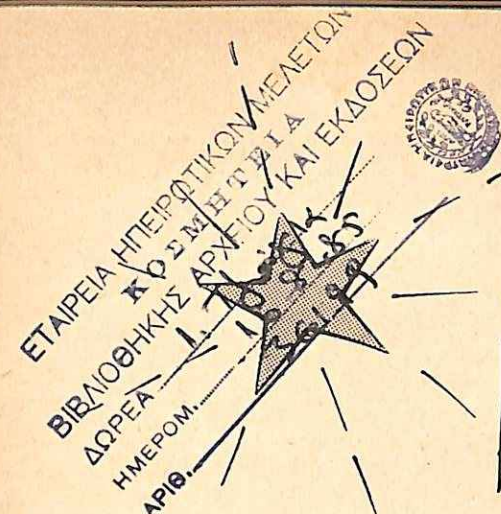
Διεύθυνσις Περιοδικού: ΚΑΛ. ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (ΚΑΤΣΑΛΙΔΟΥ), Λ. Σγουρού 2

Διεύθυνσις Τυπογραφείου: «ΠΥΡΣΟΣ» Α.Ε. 'Ιερά 'Οδός 61

Τιμή Φύλλου Δρχ. 1.000 - 'Ετησία συνδρομή έσωτ. Δρχ. 8.000, έξωτ. 10 σελ. ή 2 δολ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

α) Κι είπε ο βοσκός, Ποίημα υπό Στ. Σπεράντζα. β) Πρός τούς 'Ερυθροσταυρίτας, Ε.Ε.Σ.Ν.	Σελ. 1
Πέτρος Φίλαργος, υπό Α. Α. Κ.	2—4
Τά 'Ομηρικά έπη, υπό Γ. Κουρμούλη	5
α) Τά δόντια μας, υπό Στ. Σπεράντζα. β) 'Η θέρμανσις τής κατοικίας, υπό Στ. Σπεράντζα. γ) 'Ο χειμώνας, ποίημα, υπό Ε. Καρίτα	6
Οι Πρόδρομοι, υπό Μ. Νικολαΐδη	7
α) Πρώτες Βοήθειες, υπό Στ. Κανελλή. β) 'Ο 'Ελληνικός ύμνος του Μιστράλ, υπό Κ. Παλαμά. γ) Λόγια σοφών	8
α) 'Ελληνικά Χριστούγεννα, υπό Κ. Παλαμά. β) 'Υμνος των αίωνων, υπό Δ. Ρώμα. Ραντάρ, υπό Π. Μιχαλοπούλου.	9—10
Φωτογραφία δράσεως	11
Πολιομυελίτις, υπό Ι. Νικοπούλου.	12—13
Τά Χριστούγεννα του Γιαννάκη υπό Νικ. Δημ. 'Η νίκη του Μεσολογγίου, υπό Χρ. 'Εμ. 'Αγ-γελομάτη	14
'Η 'Ηπειρος, υπό Π. Καλονάρου	15
Τή νύχτα που γεννήθηκε ή αγάπη, υπό Δ. Μοναστηριώτη.	16
α) 'Η υγιεινή των σπόρων, υπό Σπ. Αύλωνίτη. β) 'Οδηγίαι γιό τούς πεζούς	17
Παλαιοί και νέοι μύθοι, υπό ΑΝ. ΒΩ.	18
α) 'Η νυχτερίδα, υπό Α. Μεταξά. β) Λίγα περί ραδίου. γ) Μάθετε να βοηθήτε, υπό Σ. Bruny	19
Κίνησις Ε.Ε.Σ.Ν.	20
Μαθητική συνεργασία	21
'Εξώφυλλο: Στῆς Βηθλεέμ τό σταύλο, Ποίη-μα υπό Στ. Σπεράντζα. Μουσική υπό Ξ. 'Αστεριάδη.	22—24
α) The shepherd said, Poem, by St. Speran-tza. b) To the Greek Juniors	25
Peter Philargos, by A. A. K.	Page 1
Epos by Homer, by G. Kourmoulis.	2—4
α) Our teeth, by St. Sperantza. b) How to heat our home, by St. Sperantza. c) Win-ter, Poem, by E. Carita	5
The forerunners, by M. Nicolaides.	6
α) First-aid, by St. Canellis. b) Greek Hymn, Poem, by C. Palama. c) Wisemen's saying	7
α) Greek Christmas, by D. Roma. b) Hymn of the centuries, Poem, by C. Palama	8
Radar, by P. Michalopoulou	9—10
Activity in pictures	11
Poliomyelitis, by I. Nicopoulou	12—13
Johnie's Christmas, by Nic. Dem.	14
The victory of Missolonghi, by Chr. Anghe-lomatis	15
Epirus, by P. Calonaros	16
The night during which love is born, by D. Monastiriotis	17
Hygiene of sports, by Sp. Avlonitis	18
Old and new tales, by ΑΝ. VO.	19
α) The flitter mouse, by A. Metaxas. b) A few words about radium. c) Learn to help, by S. Bruny	20
G. J. R. C. activity	21
Pupils' contribution	22—24
Back-cover: at the stable of Bethlehem. Po-em, by St. Sperantza. Music by X. Aste-riades.	25

Κι είπε ο βοσκός...

ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ

χαϊδεύοντας, τόν ύπνο περιμένει
τά μάτια να σου κλείση. Τί τὰ βρέφη
τρανεύουν λέν στον ύπνο, που τὰ θρέφει,
και παλληκάρια γίνονται ως άπάνου
όλοίσα, όπως τὰ κέδρα του Λιβάνου.

Τη χάρι δός μου, «Κύριε» να σε κράξω
μιά μέρα. Και μακραίνοντας, ν' άφήσω
με σε τη Βηθλεέμ, τόπους ν' αλλάξω
μικρούς, φτωχούς σαν τούτη τη σπηλιά,
και στην 'Ιερουσαλήμ να σε οδηγήσω,
τά εύγενικά της πλήθη τὰ παλιά
να ίδης τούς θησαυρούς των πώς σκορπάνε...

Μά ξεστοχα μιλω... Φορές ως βέλος
ξεφεύγει ο λόγος... Φώτιζε. Και κάνε
καθάρια νάναι ή σκέψι μου και μέσα μου
θεμέλιωσε τὸ νόημα κάποιας πίστης,
τῆς ζήσης μου καλὸ νὰ εἶναι τὸ τέλος.

Στὴ ρόδινη ἀκοή σου ἀχνὸ νανούρισμα
τῶν Χερουβείμ τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις...».
Μικρούλη, ἀργὰ εἶναι τώρα, ἀποκοιμήσου.
'Αργὰ εἶναι. Κι ἡ Μαννούλα σου νυστάζει.
Κι ἄς μὴ σοῦ φέρῃ τ' ὄνειρο τ' ἀνέκφραστα
μαρτύρια τῶν σταυρῶν, πὺλ ἡ ἄμετρή σου
ἀγάπη γιὰ τὸν κόσμον σου εἰτοιμάζει...

Σπουργίτης τιτιβίζει
στὰ ζωντανά, πὺ ἀπλώνεις καὶ τ' ἀγγίζεις
στὴ φάνη σου σκυμμένα. Κι ἡ Μαννούλα σου,
χλωμὴ ἀπ' τοὺς πόνους πλαῖ σου, κουρασμένη,
χαμογελὰ κοιτώντας σε. Τὸ χέρι σου

'Αγαπητοὶ 'Ερυθροσταυρίται,
Στὴν Πατρίδα μας 10 χρόνια τώρα τὴ γιορτὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου δὲν μπορέ-
σαμε νὰ τὴν γιορτάσωμε ὅπως τὰ προπολεμικὰ εὐτυχισμένα χρόνια.
Δυστυχῶς καὶ ἐφέτος πολλὰς χιλιάδες παιδιῶν θὰ τὴ γιορτάσουν ὅπως καὶ τὰ τελευταῖα 10 χρόνια,
γιατὶ ἔχασαν τοὺς γονεῖς των, τοὺς ἀδελφοὺς των, τὰ σπῖτια των καὶ τὴν περιουσίαν των.
Αὐτὰ τὰ παιδιά ἔχομε καθήκον νὰ τὰ σκεπτῶμεθα ὅλοι με πολλὴ στοργὴ πάντα, μὰ ξεχωριστὰ
τὶς 'Αγίες αὐτὲς ἡμέρες.
Οἱ 'Ελληνες 'Ερυθροσταυρίται, πὺ ἔχουν ὡς σκοπὸ τους τὴν ἀνακούφισι τοῦ πόνου τῶν ἄλλων,
πρέπει κατὰ νὰ κάνουν γι' αὐτά.
Ξέρομε πὺς ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις δὲν εἶναι καλὴ. 'Εκεῖνο πὺν μπορεῖ νὰ ζητήσῃ κανεὶς σήμερα
εἶναι νὰ ἀφιερῶσῃ κάθε παιδί ἕνα μικρὸ μέρος ἀπὸ τὸ πολὺ ἢ λίγο πὺν θὰ ἔχῃ στὴ διάθεσί του γιὰ τὴν
ἀνακούφισι ἐκείνων, πὺν δὲν ἔχουν τίποτε.
Δὲν μπορεῖ ἄλλως τε κανεὶς νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτοῦ τοῦ εὐτυχισμένον, ὅταν γνωρίζῃ ὅτι οἱ
ὅμοιοί του, οἱ ἀδελφοὶ του δυστυχοῦν καὶ ὑποφέρουν.
'Η ἀνακούφισις καὶ ἡ χαρὰ πὺν θὰ προέλθῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, θὰ εἶναι διπλὴ, γιὰ κείνον πὺν
δίνει καὶ γιὰ κείνον πὺν παίρνει. Τὰ περασμένα χρόνια οἱ 'Ελληνες 'Ερυθροσταυρίται ἔκαναν τὸ καθή-
κον τους κατὰ τρόπον συγκινητικὸ καὶ τιμητικὸ γι' αὐτοὺς καὶ τὴν Πατρίδα μας.
Τοὺς καλοῦμε νὰ ἐπαναλάβουν τὸ ἴδιο καὶ ἐφέτος.
'Η μικρὴ θυσία τῆς ἰδικῆς των ἀπολαύσεως, γιὰ τὴν ἀνακούφισι τῶν ἄλλων παιδιῶν πὺν ὑποφέρουν,
θὰ εἶναι ἡ χαρὰ καὶ ὁ καλλίτερος ἐορτασμός τῆς Γεννήσεως 'Εκείνου, πὺν ἐδίδαξε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀλ-
ληλοβοήθειαν.
Μὲ τὴν πεποίθησι, πὺς οἱ 'Ελληνες 'Ερυθροσταυρίται θὰ μᾶς δώσουν τὴν χαρὰ νὰ ἀναγγείλωμε
στοὺς συναδέλφους των ἐδῶ καὶ σὲ ὅλον τὸν κόσμον μίαν ἐπιβλητικὴν ἀπαρίθμησι συγκινητικῆς δράσεως
στὴν ἐκδήλωσι αὐτῇ, ἀπευθύνομε πρὸς ὅλους τὶς καλλίτερές μας Χριστουγεννιάτικες εὐχές.
Δεκέμβριος 1949.

ΠΕΤΡΟΣ ΦΙΛΑΡΓΟΣ

Ο ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΠΑΠΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο Ε΄

Μέσα στὶς χιλιάδες τῶν Ἑλλήνων, ποὺ συνέδεσαν τὸ ὄνομά των μὲ τὴν Ἱστορίᾳ καὶ ποὺ πάντοτε σχεδὸν κατὰ προσέφεραν γιὰ τὴν ἀνάπτυξι καὶ τὴν πρόοδο τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ ποὺ εἶναι ἐλάχιστα γνωστοί. Καὶ ὅμως ἔπαιξαν στὴν ἐποχὴ τὴν πρωτεύοντα ρόλο καὶ ἔχουν τὴν θέσι τους μέσα στὸ Πάνθεο τῶν ἡρώων τῆς Ἱστορίας. Πρέπει νὰ τοὺς γνωρίζετε, σεῖς τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, γιὰτὶ πάντοτε ἡ ζωὴ των καὶ ἡ σταδιοδρομία των ἀποδεικνύει τὰ ἐξαιρετικὰ προσόντα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ τὴν ἱκανότητα τῶν παιδιῶν της νὰ ἐπικρατοῦν καὶ νὰ ἀποδεικνύουν τὴν ἀξία τους μέσα στὶς πιὸ δύσκολες συνθήκες. Σὰς μίλησα σὲ δυὸ προηγούμενα σημειώματα γιὰ τὴν μικρὴ καὶ δυστυχισμένη Βυζαντινὴ πριγκίπισσα, τὴν Ζωὴ Σοφίᾳ Παλαιολογίνα ποὺ ἔγινε Τσαρίνα τῶν Ρώσων καὶ ἔθεσε τὶς πρώτες βάσεις γιὰ νὰ ἐκπολιτισθῇ ἡ ἀπέραντη καὶ μισοβάρβαρα χώρα των. Θὰ προσπαθῶ νὰ σὰς συνοψίσω σήμερα τὴν ζωὴ ἐνὸς πτωχοῦ καὶ ἀσήμαντου παιδιοῦ ἀπὸ τὴν Κρήτη, ποὺ κατὰφερε κατὰ τὸν δεκατοτέταρτο αἰῶνα νὰ ἐπικρατήσῃ μέσα στὴν Ἱταλίᾳ καὶ νὰ φθάσῃ στὸ ἀνώτατο ἀξίωμα τοῦ καθολικισμοῦ, νὰ γίνῃ δηλαδὴ Πάπας. Ὁ Πέτρος Φίλαργος γεννήθηκε

ἀπὸ μιᾶς πτω-
χικῆς οἰκογένειας
τοῦ μικροῦ χω-
ριοῦ Καρμές,
κάπου μεταξύ
1320 καὶ 1324.
Τὸ χωριὸν αὐτὸ
τῆς περιοχῆς
Μυλοποτάμου
ἀνῆκε διοικητι-
κὰ στὸ Ἡρά-
κλειο, τὸν Χάν-

Ἀπὸ τὴν πρόχειρη κουβέντα ποὺ ἔκανε μαζί του ὁ καλόγερος, ἀντελήφθη τὶς
ἐξαιρετικὲς ἱκανότητες τοῦ Πέτρου...

δακα ἡ Κάντια, ὅπως ἐλέγετο τότε. Καὶ γι' αὐτὸ ὁ Φίλαργος, ὅπως καὶ τόσο ἄλλοι "Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀναφέρεται στὰ ἱστορικά καὶ ἐκκλησιαστικά βιβλία ὡς καταγόμενος «ἀπὸ τὴν Κάντια τῆς Κρήτης». Λίγα μόνο πράγματα ξέρουμε γιὰ τὴν οἰκογένειά του καὶ τὴν παιδική του ἡλικία. Μᾶς λένε μόνο μερικοὶ ἱστορικοὶ καὶ χρονογράφοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διὰ τοῦ τὰ παιδικὰ του ἀκόμα χρόνια ὁ Πέτρος εἶχε μιὰ μόνο ἐπιθυμία, πῶς νὰ σπουδάσῃ καὶ νὰ μάθῃ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερα πράγματα. Γι' αὐτὸ ἄφησε τοὺς γονεῖς του καὶ τὸ χωριό του καὶ ἐπῆγε στὸ "Ἡράκλειο, ποῦ ἦταν ὀνομαστὸ τότε σὰν ἐξαιρετικὸ πνευματικὸ κέντρον. Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἦταν καθόλου εὐκόλα γιὰ ἓνα ἄγνωστο καὶ πτωχὸ χωριατόπουλο, ποῦ δὲν εἶχε κανένα προστάτη στὴν μεγαλίᾳ τότε πόλιν. Ἔτσι ὁ Πέτρος ξέπεσε τόσο πολὺ, ὥστε νὰ ἀναγκασθῇ νὰ ζητιανεύῃ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ζήσῃ, ἂν ὅχι γιὰ νὰ σπουδάσῃ. Καί, τσακισμένο, μισοπεθαμένο ἀπὸ τὴν πείνα τὸν εὗρηκε μιὰ νύχτα ἓνας Φραγκισκανὸς καλόγερος. Εἶχε τότε μόλις ἰδρυθῇ στὸν Χάνδακα τὸ περίφημο μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου, ποῦ ἐπρόκειτο κατὰ τοὺς μετέπειτα αἰῶνες τῆς Ἑνετικῆς κυριαρχίας στὴν Κρήτη νὰ ἀναδειχθῇ σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ λαμπρότερα τῆς Ἀνατολῆς.

Ἀπὸ τὴν πρόχειρη κουβέντα ποὺ ἔκανε μαζί του ὁ καλόγερος ἀντελήφθη καὶ τὶς ἐξαιρετικὲς γιὰ τὴν ἡλικία του γνώσεις τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν πραγματικὴ ἀγάπην του στὰ γράμματα καὶ τὶς σπουδές. Ἔτσι καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἄλλοι καλόγεροι ἀπεφάσισαν νὰ ἀναλάβουν τὸν μικρὸ Πέτρο Φίλαργο ὑπὸ τὴν προστασία των καὶ νὰ τοῦ δώσουν τὰ μέσα νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν μεγάλου του πόθο.

Οἱ καλόγεροι αὐτοὶ δὲν ἄργησαν καθόλου νὰ διαπιστώσουν ὅτι ὁ μικρὸς προστατευόμενός των εἶχε ἐντελῶς σπάνια προσόντα καὶ ὅτι θὰ μπορούσε νὰ γίνη ἕνας ἀπὸ τοὺς σπουδαίους θεολόγους τῆς ἐποχῆς. Ἔτσι ἀφοῦ ἐγίνε δεκτὸς σὰν δόκιμος καλόγερος, ἀποφάσισαν νὰ τὸν στείλουν στὴν Ἰταλία καὶ μάλιστα στὸ περίφημο γιὰ τοὺς μεγάλους θεολόγους δασκάλους τὸν Πανεπιστήμιον τῆς Πάδουας, γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὶς σπουδές του. Ἐκεῖ τὸν ἐφιλοξένησαν οἱ καλόγεροι τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ποῦ ἦταν κι αὐτὸ περίφημο καὶ ἀνεγνώρισαν τόσο πολὺ τὴν ἐξαιρετικὴν τοῦ ἀξία, ὥστε νὰ τὸν βοηθῇ οὖν οἱ ἴδιοι — κατὰ τὸ 1359 — στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βολωνίας γιὰ νὰ συμπληρώσῃ ἀκόμα τὶς σπουδές του. Καὶ οἱ χρονογράφοι τῆς ἐποχῆς μᾶς βεβαιώνουν ὅτι ἡ σοφία καὶ οἱ γνώσεις τοῦ νεαροῦ Κρητικοῦ θεολόγου εἶχαν κιόλας γίνη τόσο γνωστές, ὥστε μόλις τελείωσε τὶς σπουδές του στὸ δεῦτερό αὐτὸ Πανεπιστήμιον νὰ τοῦ ἀνατεθῇ ἀμέσως νὰ διδάσκῃ ὁ ἴδιος τὴν θεολογίαν, μὲ τέτοιον τρόπο ὥστε νὰ προκαλέσῃ τὸν ἐνθουσιασμό των πολυαρίθμων μαθητῶν του.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ αὐτὴν ἀρχίζουν τὰ μεγάλα ταξίδια καὶ οἱ περιπλανήσεις τοῦ Πέτρου Φιλάργου, ποὺ εἶναι κάπως δύσκολο νὰ παρακολουθήσουμε μὲ ἀκρίβεια. Ξέρουμε πάντως καλὰ ὅτι ἐπῆγε στὸ Πα-

ρίσι — ταξίδι που ήταν πραγματικά μακρυνό και δύσκολο την εποχή εκείνη — και ότι μετά λίγο καιρό οι Γάλλοι, που μόλις άρχιζαν τότε την πνευματική τους κίνηση, άντελήφθησαν την άξια του, τον παρεκάλεσαν να διδάξει στο Πανεπιστήμιο της Γαλλικής πρωτεύουσας και τόν ανέδειξαν καθηγητή του. Τα πανεπιστημιακά χρονικά της εποχής εκείνης αναφέρουν ότι «ο μάγιστρος Πέτρος, ο έκ Χάνδακος, καλόγηρος τών Μινωριτών», όπως είχε γίνει γνωστός τότε, έδίδασκε στο Παρισινό Πανεπιστήμιο και συνέγραφε διάφορα θεολογικά βιβλία. Ένα μάλιστα από αυτά, που αναφέρει ότι έγράφηκε στο Παρίσι στα 1381, φυλάγεται ακόμα στην Γαλλική πρωτεύουσα. Και αυτό μάς πείθει ότι έμεινε εκεί άρκετά χρόνια.

Ἀπὸ τὸ Παρίσι φαίνεται ὅτι ὁ Φίλαργος ἐπῆγε στὴν Ἀγγλία, ὅπου ἡ πνευματικὴ ζωὴ ἦταν τότε ἀκόμα πιὸ καθυστερημένη παρὰ στὴν Γαλλία, ὅπου ὅμως ἐλειτουργοῦσε κίβλας ἀπὸ δύο τουλάχιστον αἰῶνες τὸ περίφημο Πανεπιστήμιο τῆς Ὁξφόρδης. Ὁ σύγχρονος Ἀγγλος συγγραφεὺς Θεοδωρίκος Νὴμ ἀναφέρει ὅτι ὁ περίφημος πιδι Κρητικός θεολόγος ἐδίδασκε στὸ Πανεπιστήμιο αὐτό. Δὲν φαίνεται ὅμως νὰ ἔμεινε πολὺ καιρὸ ἐκεῖ, γιατί λίγο ἀργότερα τὸν ξαναβρίσκουμε στὴν Ἱταλία, ὅπου φαίνεται ὅτι τὸν μετεκάλεσε ὁ καινούργιος ἡγεμὼν τοῦ Μιλάνου Τζιανγκαλεάτσο Βισκόντι. Ὁ πρίγκηψ αὐτός, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ συνδεσσοῦν τὸν Ἑλληνα κληρικὸ στενοὶ δεσμοὶ φιλίας καὶ ὁ ὁποῖος θὰ τὸν ἐτιμοῦσε καὶ θὰ τὸν ἀγαποῦσε σὰν τὸν πολυτιμότερο πνευματικὸ του σύμβουλο, εἶχε λίγα χρόνια πρὶν καταλάβῃ τὴν ἐξουσίαν μὲ τὸν ἄγριο καὶ ἐγκληματικὸ τρόπο ποὺ ἐχαρακτήριζε τὴν Ἱταλικὴ ἐκείνη αὐλή. Ὁ θεῖος του Μπαρναμπὸ Βισκόντι εἶχε προκαλέσει τὴν ἀγανάκτησι τῆς ἀριστοκρατίας καὶ τοῦ λαοῦ γιὰ τὰ πολυάρθρα ἐγκλήματά του καὶ γιὰ τὴν ἀπερίγραπτη φορολογία ποὺ ἐπέβαλε γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἐξαρκέσῃ στὰ ἔξοδα τοῦ παλατιοῦ του. Ἀναφέρουν οἱ ἱστορικοὶ ὅτι εἶχε ἑπτὰ ἄσχημες κόρες ποὺ ἔπρεπε νὰ προικίσῃ πλουσιοπάροχα, ἑκατοντάδες ὑπηρέτες, αὐλικούς, μουσικούς, γελωτοποιούς καὶ πέντε χιλιάδες κυνηγητικά σκυλιά, ἀλλὰ καὶ ἑκατοντάδες κατασκόπους, μυστικούς ἀστυνόμους καὶ πληρωμένους δολοφόνους, γιὰ νὰ καταπνίγῃ τὴν ἐξέγερσι ποὺ προκαλοῦσαν ὅλα αὐτὰ τὰ κατορθώματά του.

Ἔτσι ὅταν ὁ νεαρὸς καὶ φιλόδοξος ἀνεψιὸς τοῦ Τζιανγκαλεάτσο ἀπεφάσισε νὰ ὀργανώσῃ μιὰ συνωμοσίαν γιὰ νὰ ἀπαλλάξῃ τὸ Μιλάνο ἀπὸ τὸν θεῖο του καὶ νὰ καταλάβῃ αὐτὸς τὴν θέσι του, ὅλοι τὸν ἐβόηθησαν πρὸς βῆμα. Καὶ ἡ συνωμοσία, ἡ ἀντροπὴ καὶ ἡ δολοφονία τοῦ Μπαρναμπὸ Βισκόντι ἔγιναν μὲ μιὰ ἀγριότητα ποῦ ἔμεινε περιφημὴ στὰ Ἰταλικά χρονικά τῆς ἐποχῆς, κάθε ἄλλο βέβαια παρὰ πτωχὰ σὲ τέτοιον εἶδος περιστατικά. Οἱ αὐλοικοὶ ὅμως καὶ οἱ ἀριστοκράτες, ποῦ ἐβοήθησαν τὸ νεαρὸ Τζιανγκαλεάτσο στὴ συνωμοσίαν του μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τοὺς τρομεροὺς φόρους τοῦ θεοῦ του, ἀντιλαμβάνονται πολὺ γρήγορα ὅτι γελάσθηκαν στὶς προσδοκίες των. Ὁ νέος ἡγεμὼν χρειάζεται πολὺ

περισσότερα χρήματα ἀπὸ τὸν Μπαρναμπό. Ἡ φιλοδοξία του εἶναι ἀπερίοριστη. Ἀκόμη καὶ Αὐτοκράτωρ θέλει νὰ γίνη. Προπάντων ὅμως θέλει νὰ μεταβάλῃ τὸ Μιλάνον στὸ πνευματικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ κέντρο τῆς Ἰταλίας καὶ νὰ τὸ στολίσῃ μὲ κτίρια, ποὺ νὰ κρατήσουν αἰῶνιὸ τὸ ὄνομά του. Ἀρχίζει νὰ χτίζῃ τὸν περίφημον μητροπολιτικὸ ναὸ τοῦ Μιλάνου, ποὺ πρέπει νὰ ὑπερβάλλῃ — σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία του — ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς Χριστιανισμοῦν σὲ λαμπρό-

τητα καὶ μεγαλοπρέπεια. Χτίζει στὴν
γειτονικὴ Παβία τὴν περίφημη «Τσερ-
τόζα», ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ἀρχιτεκτο-
νικὰ ἀριστουργήματα τῆς Ἀναγεννή-
σεως. Ἰδρύει τὴν περίφημη ἐπίσης βι-
βλιοθήκη τοῦ Μιλάνου — τὴν γνωστὴ
ἀργότερα ὡς «Ἀμβροσιανή» — ποὺ πρέ-
πει νὰ περιέχῃ ὅλα τὰ πνευματικὰ ἄρι-
στουργήματα τῆς ἀρχαιότητος. Καὶ ταυ-
τοχρόνως δὲν παύει νὰ κάνῃ πολέμους
γὰρ νὰ ἐπεκτείνῃ τὰ ὅρια τοῦ Κράτους
τοῦ.

Στὴν ἀπερίοριστη αὐτὴ φιλοδοξία τοῦ Τζιανγκαλεάτσο Βισκόντι δίνει τὴν ὀρθὴν καὶ χρησίμη κατεύθυνσι μόνον ὁ Ἑλληὴν Πέτρος Φίλαργος, ποῦ ἔμεινε ἐπὶ χρόνια πολλά στὸ Μιλάνο καὶ ἔγινε ὁ φίλος καὶ ἀληθινὰ πολῦτιμος πνευματικὸς σύμβουλος τοῦ ἡγεμόνος. Ὁ Βισκόντι, ἀληθινὰ εὐγνώμων γιὰ τὴν συμβολὴ αὐτῆς, ἀπονέμει μεγάλες τιμὲς στὸν Πέτρο Φίλαργο, ἡ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ τοῦ τὶς ἀπονείμουν. Ἔτσι ὁ Κρητικὸς κληρικὸς γίνεται ἐπίσκοπος τῆς Πιασέντσας στὰ 1386, ἐπίσκοπος τῆς Βιτσέντσας στὰ 1387, τῆς Νοβάρρας στὰ 1388, ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Μιλάνου στὰ 1402. Ἀλλὰ ἡ δρᾶσις του δὲν περιορίζεται μόνον στὰ θρησκευτικὰ του καθήκοντα καὶ στὴν πνευματικὴ του ἐργασία. Ὁ ἡγεμὼν τοῦ Μιλάνου τὸν μεταχειρίζεται γιὰ τὶς πιὸ δύσκολες διπλωματικὰς ἀποστολὰς. Ἔτσι τὸν στέλνει στὸν Βεγκέσλαο τὸν Δ', τὸν μέθυσο καὶ ἄγριο γιοῦ τοῦ Καρόλου τοῦ Δ', ποῦ εἶχε καταφέρει κατὰ τὴν ταραχώδη ἐκείνη ἐποχὴ νὰ γίνῃ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Ὁ Τζιανγκαλεάτσο φιλοδοξοῦσε νὰ νομιμοποιήσῃ μὲ μιὰ αὐτοκρατορικὴ ἀναγνώρισιν τὴν θέσιν ποὺ κατέκτησε μὲ τὴν συνωμοσίαν κατὰ τοῦ θεῖου του καὶ νὰ ὀπιοκτῇ μάλιστα τὸν τίτλον τοῦ Δουκὸς τοῦ Μιλάνου. Ὁ Πέτρος ἐπέτυχε πλήρως στὴν ἀποστολὴν του καὶ ἐγύρισε στὸ Μιλάνο ὄχι μόνον μὲ τὴν ἀναγνώρισιν ποὺ ζήτοῦσε ὁ αὐθεντικὸς τῆς Αὐτοκρατορίας, ποῦ τὸν τίτλον τοῦ «Ἡγίγιγκος τῆς Αὐτοκρατορίας», ποῦ ἀπένειμε σ' αὐτὸν τὸν ἴδιον ὁ Βεγκέσλαος. Ἐγιναν μάλιστα, γιὰ νὰ πανηγυρισθῇ τὸ γεγονός αὐτὸ μεγαλοπρεπεῖς ἐορτὲς στὸ Μιλάνο, κατὰ τὶς ὁποῖες ὁ μὲν Πέτρος Φίλαργος προσεφώνησε τὸν νέον Δούκα μὲ ἕνα ωραϊότατον λόγον, οἱ δὲ ἄλλοι αὐλικοὶ κατέληξαν στὸ ἄγριο μεθύσι καὶ γλεντοκόπημα, ποῦ ἐχαρακτήριζε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Ἀργότερα ὁ Τζιανγκαλεάτσο ἔστειλε τὸν Ἑλληνα κληρικὸν στοὺς ἄρχοντες τῆς Δημοκρατίας τῆς Φλωρεντίας γιὰ νὰ διευθετήσῃ τὶς ἀρκετὰ διαφορὰς ποὺ εἶχε μαζί τους καὶ τὸν διώρισε ἔπειτα κυβερνήτην τῆς δοξασμένης πόλεως τῆς Σιέννας ποὺ εἶχε κατακτήσῃ ἡ ἡγεμονία τοῦ Μιλάνου καὶ ποὺ κατόπιν νὰ εἰσπνεύσῃ ὁ Φίλαργος.

Όταν το 1402, ο Τζιανγκαλεάτσο αισθάνθηκε

νά πλησιάσει το τέλος του, εκάλυψε τον πολύτιμο "Ελληνα φίλο του και του εξωμολογήθηκε τις μεγάλες ανησυχίες που είχε για την τύχη του Κράτους του, όχι μόνο επειδή το απειλούσαν πολλοί έσωτερικοί και εξωτερικοί έχθροι, αλλά και επειδή τα δυο παιδιά του ήταν ανίκανα να διευθύνουν το Κράτος αυτό. Ο πρώτος, Τζοβάν - Μαρία ήταν αληθινά άγριος και αίμοβόρος, ενώ ο δεύτερος, Φίλιππο - Μαρία, ήταν ασθενής, όνειροπόλος και πνευματικά ανώμαλος. "Ετσι ο έτοιμοθάνατος Τζιανγκαλεάτσο παρεκάλεσε τον "Αρχιεπίσκοπο του Μιλάνου να αναλάβει όχι μόνο την κηδεμονία των παιδιών του, αλλά και την πραγματική διεύθυνση του Κράτους. Αυτό και έγινε πραγματικά μετά τον θάνατο του ήγемόνος.

Αλλά το έργο ήταν ακόμα πιο δύσκολο από ό,τι το είχε φαντασθεί ο Φίλαργος. Έσωτερικές επαναστάσεις, απερίγραπτα εγκλήματα του δουκού Τζοβάν - Μαρία, εξωτερικοί πόλεμοι και μαζί με όλα αυτά η αμείλικτη έχθρότης του Βατικανού δεν τον άφηναν να ήσυχάσει ούτε μία στιγμή. "Επήγε ο Φίλαργος δυο φορές στην Ρώμη, για να κατευνάσει κάπως την έχθρότητα πρώτα του Πάπα Βονιφάτιου του 9ου και έπειτα του διαδόχου του "Ιννοκεντίου του 8ου. Και ενώ ο πρώτος δεν ήθελαν τίποτε να ακούσει, ο δεύτερος ένθουσιασθηκε τόσο από την εξαιρετική αξία του επισκόπου του, ώστε να θελήσει να τον κρατήσει κοντά του και να τον κάνει Καρδινάλιο. Πραγματικά ο Πέτρος Φίλαργος, καρδινάλιος πια και «Πρίγκιψ της Έκκλησίας», εγκατέλειψε το Μιλάνο και έμεινε στη Ρώμη, από όπου το έμβλημά του, ο ανατέλλων ήλιος, έγινε γρήγορα πασίγνωστο σε όλο τον καθολικό κόσμο.

Ο "Ελλην κληρικός όμως έβλεπε καλά την τραγική κατάσταση στην οποία είχε καταλήξει την εποχή εκείνη ο καθολικισμός. Είχε πράγματι λίγο καιρό νωρίτερα εκδηλωθεί το μεγάλο εκκλησιαστικό σχίσμα και υπήρχαν δυο Πάπαι, ένας στη Ρώμη και ένας στην "Αβινιόν της Γαλλίας. "Όταν, το 1407, μετά τον θάνατο του "Ιννοκεντίου, εξελέγη στην Ρώμη νέος Πάπας, ο Γρηγόριος ο 12ος, ο Φίλαργος ανέλαβε μια συμφιλιωτική προσπάθεια και κατάφερε να πείσει τον Γρηγόριο να δηλώσει ότι θα παρητείο, για να ενωθούν πάλιν η καθολική εκκλησία, αν παρητείο και ο αντίπαλός του της "Αβινιόν, ο Βενέδικτος ο 13ος. Ακολούθησαν δύσκολες κι ατελείωτες διαπραγματεύσεις, που απέδειξαν ότι ούτε ο ένας ούτε ο άλλος από τους δυο αντίηλους Πάπας είχαν ειλικρινή διάθεση να συμφιλιωθούν και να αφήσουν την θέσι τους. Τον Σεπτέμβριο μάλιστα του 1407 ο Γρηγόριος και ο Βενέδικτος ξεκίνησαν για να συναντηθούν στην Σαβόνα της Γενοβας, αλλά έμειναν και οι δυο σε κάποια απόσταση από την μικρή πόλη και όλοι οι απεσταλμένοι που επηγαίνοντο μεταξύ των δυο δεν κατάφεραν να φέρουν καμμία συνεννόηση.

Απερίγραπτη ήταν η αγανάκτηση που προέκυλλε σε όλο τον καθολικό κόσμο έναντι των δυο Παπών αυτή η διάψευσις των ελπίδων. Οι καθολικοί ήγεμονες, παρά την απειλή του αφορισμού, εξέδωσαν ζωηρά την αγανάκτησή των και οι καρδινάλιοι καταντροπιασμένοι για την κατάσταση αυτή έδημιούργησαν μέσα στο «Ιερό Κολλέγιο» — όπως λέγεται το συμβούλιο των καρδινάλιων — ένα κόμμα απόλυτα έχθρικό έναντι των Πάπα της Ρώμης, που αποκάλυπτα έπεδίωκε την ανατροπή του. Οι δυο κυριώτεροι παράγοντες του κόμματος αυτού ήταν ο δικός μας Πέτρος Φίλαργος και ο καρδινάλιος Βαλτάσσαρ Κόσσα, που θα γνωρίσουμε λίγο πιο κάτω. "Όταν μάλιστα τον Μάιο του 1408 ο Πάπας Γρη-

γόριος απέπειράθη να ονομάσει τέσσερες νέους καρδινάλιους για να εξουδετερώσει την έχθρότητα των παλτών, ξέσπασε αληθινή θύελλα. Έπτά παλτοί καρδινάλιοι έκοψαν πια κάθε σχέση με τον Πάπα και έφυγαν από την Ρώμη για την Πίζα όπου λίγες εβδομάδες αργότερα τους ακολούθησαν άλλοι τέσσερες. "Ετσι ο Πάπας έμεινε στην Ρώμη με ένα μόνο παλτό καρδινάλιο.

Στην Πίζα όμως οι άλλοι καρδινάλιοι συνεκρότησαν δική τους Σύνοδο, η οποία αφού έστειλε μάταιες εκκλήσεις στους δυο αντιπάλους Πάπας και έπειτα από ατελείωτες συζητήσεις για τα δικαιώματα του Ποντίφηκος, απέφασε να καθαιρέσει και τους δυο Πάπας και τέλος στις 26 "Ιουνίου του 1409 εξέλεξε για καινούργιο Πάπα εκείνον που υπερείχε από όλους σε αξία και ανωτερότητα και ήταν ο αληθινός πνευματικός ήγέτης των, τον "Ελληνα Πέτρο Φίλαργο. Η εκλογή ήταν σχεδόν όμοφωνη. Εκείνος όμως που δεν την παραδέχτηκε και ώρκίστηκε από τότε σθεσσο μίσος κατά του νέου Πάπα ήταν ο καρδινάλιος Βαλτάσσαρ Κόσσα, μια από τις πιο εγκληματικές μορφές που γνώρισε ποτέ το Βατικανό. Απόγονος αριστοκρατικής οικογενείας επέρασε από νεότητα κυριολεκτικά θυελλώδη. Δεν υπήρχε αμαρτία και εγκλημα που να μη διέπραξε. "Όταν αντελήφθη ότι δεν μπορούσε πια, έπειτα από την δράση αυτή, να ζήσει στην πατρίδα του Νεάπολη, έμπηκε σε ένα πειρατικό πλοίο, έγινε αρχηγός των πειρατών και χρόνια ολόκληρα έλυμαίνετο την Μεσόγειο, πολλαπλασιάζων φυσικά τα εγκλήματά του. Αργότερα προσεποιήθη ότι μετάνιωσε και έγινε ιερωμένος, για να προοδεύσει πολύ γρήγορα, χωρίς στις πολλές σχέσεις που είχε και να φθάσει στο αξίωμα του καρδινάλιου, χωρίς όμως και να αφήσει την ανήθικη ζωή του. Αυτός λοιπόν ο καταπληκτικός άνθρωπος που ήταν πεπρωμένο να γίνει αργότερα και Πάπας με το όνομα του "Ιωάννου του 23ου, δεν μπορούσε να ανεχθεί την εκλογή του Πέτρου Φίλαργου και άρχισε εθύς από τις πρώτες ημέρες μετά την εκλογή κάθε μηχανορραφία για να τον εξοντώσει.

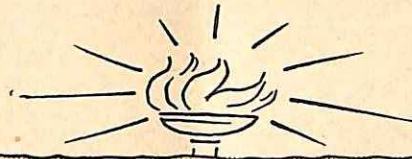
Το έργο όμως του νέου "Ελληνος Πάπα, ο οποίος έπηρε το όνομα του "Αλεξάνδρου του 5ου, κάθε άλλο παρά εύκολο ήταν. Αληθινά χάος επικρατούσε στην καθολική Έκκλησία, όπου αντί δυο, υπήρχαν άρα τρεις Ποντίφηκες. Ο Πάπας της Ρώμης εκήρυξε αληθινό πόλεμο έναντι του και επέτυχε την βοήθεια του Βασιλιά της Νεαπόλεως Λαδισλάου, που εξαπέλυσε αληθινή εκστρατεία έναντι του "Αλεξάνδρου και της Πίζας, όπου είχε την έδρα της η σύνοδος του. Ο Φίλαργος όμως, ο οποίος ήταν πια τότε γέρος 70 ετών δεν έκανε καθόλου το θάρρος του. Είχε μάλιστα την φιλοδοξία να ενώσει όχι μόνο τον διηρημένο και αποσυντεθειμένο καθολικισμό, αλλά και όλη την Χριστιανωσύνη και άρχισε μια επίμονη και υπομονητική προσπάθεια.

Ελάμβανε άλλωστε σημαντική ενίσχυση από όλα τα μέρη που είχε επισκεφθεί και όπου είχαν γνωρίσει την πραγματική του αξία: στο Μιλάνο, στην Φλωρεντία, στο Παρίσι και σ' αυτή την μακρινή Γερμανία και την Πράγα όλος ο κόσμος εκηρύχθη υπέρ του νέου Πάπα της Πίζας και προσεφέρτε να τον βοηθήσει με κάθε τρόπο για να στερεώσει την εξουσία του. Ο μέγας μάγιστρος των ιπποτών της Ρόδου, ο αρχιναύαρχος της Βενετίας Κάρολος Ζένο και ο Βασιλιάς της Ουγγαρίας Σιγισμόνδος του έστειλαν πρέσβεις για να τον βεβαιώσουν ότι είναι σίτις διαταγές του με όλες των τις δυνάμεις. "Ετσι μόνο χάρις στην φήμη του και την αξία του ο "Αλέξανδρος ο 5ος κατώρθωσε να επικρατήσει πραγματικά (Συνέχεια στη σελίδα 14)

Η "Ιλιάς και η "Οδύσσεια είναι όχι μόνο τα αρχαιότερα μνημεία της ιστορίας του "Ελληνικού πνεύματος, αλλά και τα κατ' έξοχην λογοτεχνικά έργα εις τα οποία έμφανίζεται έκτυπος ή σύνθεσις του "Ελληνισμού κατά τα στάδια των πρώτων ήρωικών έξορμήσεων αυτού προς κατάκτησιν της πρωτοπορίας μεταξύ των λαών της Γης. Εκείνο το όποιον χαρακτηρίζει τα "Ομηρικά έπη είναι από εθνικής μὲν απόψεως ή έν αυτοίς βαθεία αποτύπωση του έθνικού χαρακτήρος του "Ελληνικού λαού, από λογοτεχνικής δέ απόψεως ή επί καθαρώς λαϊκής βάσεως στηριζόμενη καλολογική έκφρασις των πλουσίων συναισθημάτων των "Ελλήνων, εις έποχην κατά την όποιαν οι λοιποί λαοί της Γης διήνουν μακάρια στάδια πρωτογόνου βιώσεως.

Από τα όμηρικά ποιήματα αναβλύζει ένας κόσμος αξιοθαύμαστου ευγενείας, εις τον όποιον θεοί και άνθρωποι άμιλλώνται διά να δημιουργήσουν εκείνο το όποιον όλίγον βραδύτερον όνομάσθη "Ελλάς. Εις τα έπη αυτά έμφανίζονται διά πρώτην φοράν τα διάφορα "Ελληνικά φύλα ήνωμένα να άγωνίζονται διά μίαν κοινήν υπόθεσιν, ή όποία ποιητικώς μὲν περιγράφεται ως έκστρατεία κατά του "Ιλίου, προς επανάπατρισμόν της άπαχθείσης ώραιας "Ελένης του Μενελάου, εις την πραγματικότητα όμως είναι πανεθνική μεγάλη προσπάθεια προς έκδραίωσιν του "Ελληνισμού εις τα Μικρασιατικά έδάφη, προς εξασφάλισιν δηλαδή του αναγκαίου διά την άνάπτυξιν του "Ελληνισμού πλουσίου ζωτικού χώρου. "Αν απέτυχανεν ή έθνική αυτή προσπάθεια είναι ζήτημα αν ο "Ελληνισμός κατώρθωνε κατά τους έπακολουθήσαντας αιώνας να δημιουργήσει την έκρηκτικήν δύναμιν πνευματικής ενεργείας, ή όποία τον ανέδειξε προνομιούχον και άνυπέρβλητον. "Εκεί εις την "Ιωνίαν άνεφάνισαν οι πρώτοι μεγάλοι "Ελληνες ποιηταί, φιλόσοφοι και καλλιτέχνη. Οι ήρωες του "Ομηρικού κόσμου, ο δίκος "Αχιλλεύς, ο ξανθός Μενέλαος, ο άναξ άνδρων "Αγαμέμνων, ο κρατερός Διομήδης, ο πολύτροπος "Οδυσσεύς, ο πελώριος Αίας, όλοι αυτοί δεν ήσαν άργόστολα άρχοντόπουλα, τα όποία κατηνάλωσαν ολόκληρον δεκαετίαν διά μίαν καθάρως ρωμαντικήν υπόθεσιν, αλλά έθνικοί ήρωες, οι πρώτοι μεγάλοι έθνικοί ήρωες, οι όποιοι ήγωνίσθησαν σκληρώς επί κεφαλής των Πανελλήνων διά να εξασφαλίσουν χάριν του "Εθνους τους ευφύρους εκείνους τόπους, οι όποιοι έχαρισαν εις τον "Ελληνισμόν την οικονομικήν ευμάρειαν, άπαραίτητον προϋπόθεσιν διά την πνευματικήν του ανάπτυξιν.

Είναι κατά ταύτα τα "Ομηρικά

ΤΑ ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΜΗΡΙΚΩΝ ΕΠΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΚΟΥΡΜΟΥΛΗ, Καθηγητού του Πανεπιστημίου "Αθηνών.

Έπη ή ιερά "Εθνική Διαθήκη των "Ελλήνων, όπου έξιστορούνται οι πρώτοι κοινοί πόθοι και κοινοί άγώνες και περιγράφονται τα πανάρχαια προτερήματα και έλαττώματα της "Ελληνικής Φυλής.

"Επειδή τα "Ομηρικά έπη είναι ποιητική σύνθεσις πηγάζουσα κατ' ευθειαν από τους άπεραντους χώρους της ψυχής του "Ελληνικού λαού της ήρωικής έποχής, είναι φυσικόν ότι εις αυτά πρό παντός δυνάμεθα να αναζητήσωμεν και άνεύρωμεν την σύστασιν του πνεύματος και του χαρακτήρος των "Ελλήνων. "Εξ αυτών μανθάνομεν ότι οι "Ελληνες έμφανίζονται εις το προσκήνιον της ιστορίας ως μία φυλή άφηνισμένη και δραστηρία, ή όποία έχει γνωρίσει και κατακτήσει τον περιβάλλοντα κόσμον και ένδιαφέρειται τόσο διά τα μεγάλα του προβλήματα όσον και διά τας ευμεταβόλους του όψεις, τας λεπτάς και φευγαλέας άποχρώσεις της αιωνίας ζωής.

Από αυτήν την βαθείαν γνώσιν του κόσμου προέρχεται ή μεγάλη πείρα της ζωής, επί της όποιας στηρίζεται μία από τας πλέον αξιοσημείωτους άρετάς των "Ελλήνων, ή ζωντανή και άνεξαντλητος περιέργεια αυτών να γνωρίσουν και να λύσουν όλα τα προβλήματα του κόσμου. "Η τάσις της κατακτήσεως του άγνωστου ώδήγησεν ένωρίς εις ύγιείς μεθόδους έρευνής επί του πεδίου των φυσικών και ήθικών "Επιστημών όπου οι "Ελληνες υπήρξαν περίεργοι με την άρίστην σημασίαν της λέξεως και έθεσαν πρώτοι όλα σχεδόν τα μεγάλα προβλήματα που άπασχολούν το ανθρώπινον πνεύμα.

Η μεγάλη φιλομάθεια έλέπτυνε και ώξυνε το πνεύμα των "Ελλήνων εις αξιοθαύμαστον βαθμόν και προσέδωκεν εις την πλουσίαν φαντασίαν αυτών μέτρον και διαύγεια, όμοίαν της όποιας ούδεις άλλος λαός δύναται να έπιδείξη. Ο κόσμος, ό όποιος περιγράφεται εις τας μυθικές διηγήσεις της "Ιλιάδος και της "Οδυσσεείας, οι θεοί, οι δαίμονες, αι νύμφαι κλπ. έμφανίζονται ως μορφαι διαυγείς και προσται εις τους ανθρώπους. Ο κόσμος των άναμνήσεων, των μύθων και της φαντασίας είναι φυσικός και ακριβώς όμοιος προς το περιβάλλον έντός του όποιου ζών οι άνθρωποι της έποχής. Μα-

ταίως θ' αναζητήσωμεν εις τας παραδόσεις μας τας άπεραντους και φανταστικές συλλήψεις των "Ινδών ή τας σκοτεινάς όνειροπολήσεις των βορείων λαών. "Όλα αυτά είναι ξένα προς τας άναμνήσεις του "Ελληνος, εις την φαντασίαν του όποιου ούδέποτε ένύκτωσε.

Εις τον ώραιον, ευγενή και άριστοκρατικόν όμηρικόν κόσμον, ευτυχώς είναι εκείνοι που άριστούν και τιμούν τους προγόνους των:

αί έν άριστέυειν και ύπέροχον έμειναι άλλων.

μη δέ γένος πατέρων αίσχυνέμεν.

Η ζωή είναι άμέριμνος και φυσική. Οι άνθρωποι έγειρονται έκ της κλίνης λίαν πρωί με την ροδόδακτυλον ήώ, όχι με την ανατολήν του ήλίου! και το βράδυ πάλιν όλίγον μετά την δύσιν του ήλίου κατακλίνονται διά να απολαύσουν τον ύπνον ως θεϊον δώρον. Αί μεταξύ των σχέσεις είναι έγκαρδία και άνυπόκριτοι. Ακόμη και αι πλέον ύψηλαί προσωπικότητες τείνουν με καλωσύνην τας χείρας προς τους υπηρέτας και καταγίνονται με φυσικότητα εις τας πλέον συνήθεις εργασίας της καθημερινής ζωής. Ο βασιλεύς των Τρώων οδηγεί ο ίδιος την άμαξαν, ο πατήρ του "Οδυσσεώς κατασκευάζει μόνος ως μαργακός τα κρεβάτια του, ο βασιλόπους Τηλέμαχος φυλάττει τας άγέλας των ζώων και ή βασιλόπους Ναυσικά πλύνει τα ρούχα του σπιτιού. Φυσικά και άνυπόκριτα έκδηλώνονται τα συναισθήματά των, χωρίς σεμνοτυφίαν. Καυχώνται διά τα κατορθώματά των, αίτιουν να τρέξουν τα δάκρυά των χωρίς έντροπήν. Αγαπούν τα ζώα, τα όποια θεωρούν συντρόφους και συμπαραστάτας των και τα όποια, όταν ο θεός έπιτρέπαι, όμιλούν και κλαίουں όπως οι άνθρωποι. Ακόμη και ο Κύκλωψ όμιλεί με γλυκύτητα προς τον κριόν της άγέλης του και τον προσκαλεί να συμμερισθί τον πόνον του!

Ο "Όμηρος γνώρισε και περιέγραψε κατά βάθος και κατά πλάτος την ώραιότητα και την ευγένειαν της ψυχής των συγχρόνων του "Ελλήνων, παρέδωκε δέ τοιουτοτρόπως εις την αιωνιότητα ένα έργον εις το όποιον δεν γνωρίζει κανείς τι να πρωτοθαύμαση. Την απάραμλλον τέχνην του λόγου ή την ήθικην τελειότητα του περιεχομένου; "Ανεδίχθη δέ τοιουτοτρόπως όχι μόνον πατήρ της ποιήσεως αλλά και θεμελιωτής και διδάσκαλος της ήθικής βάσεως από της όποιας ξεκίνησεν ο μετέπειτα "Ελληνισμός διά να επιχειρήσει την θριαμβευτικήν του πορείαν ως πρωτοπόρος οδηγός ολοκληρού της ανθρωπότητος.

ΟΙ ΔΥΟ ΟΔΟΝΤΟΦΥΪΕΣ

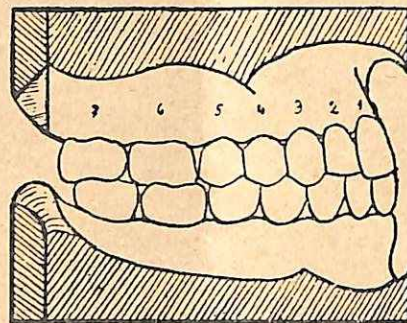
ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ, Καθηγητού του Πανεπιστημίου 'Αθηνών

Είναι κάτι πολύ σπάνιο να γεννηθῇ ὁ ἄνθρωπος με δόντια. Συνήθως δὲν ἔχει δόντια, ὅταν γεννηθῇ, ἀλλὰ τ' ἀποκτᾷ ἀργότερα. Ἡ δημιουργία τῶν δοντιῶν ἀρχίζει μέσα στὰ ὄβλα, πρὶν ἀκόμη γεννηθῇ ὁ ἄνθρωπος. Ἡ προετοιμασία αὐτῆς τῶν δοντιῶν καὶ κατόπιν τὸ ξεφύτρωμά τους ἀπὸ τὰ ὄβλα λέγονται μαζί ὁ δοντοφυΐα. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει δύο ὁδοντοφυΐες. Τὰ δόντια τῆς πρώτης εἶναι πρὶν ὁ σκαίρα καὶ λέγονται νεογυϊά. Τῆς δεύτερης ὅμως εἶναι μόνιμα.

Ἡ πρώτη ὁδοντοφυΐα ἀρχίζει τὸν βὸν μῆνα ἢ τὸν 7ον τῆς βρεφικῆς ἡλικίας καὶ τελειώνει τὸν 30ὸν μῆνα. Πρὶν ἀπὸ τὸν βὸν μῆνα, ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει δόντια, μὰ οὔτε καὶ τοῦ χρειάζονται. Γιατὶ ἡ τροφή του εἶναι νεογυϊά, ρευστή, τὸ μητρικὸ γάλα. Τὰ πρόσκαιρα δόντια εἶναι 20 τὸν ἀριθμὸ, δηλαδὴ 10 σὲ κάθε σιαγόνα: 4 τομεῖς, 2 κυνόδοντες καὶ 4 γομφίοι.

Τὰ πρόσκαιρα δόντια (νεογυϊά, γαλαξίες) διατηροῦνται, ὥπου τὸ παιδί νὰ γίνῃ 6 χρονῶν. Ἀπὸ τὸ ἔ-

τος αὐτὸ ἀρχίζουν νὰ φυτρώνουν τὰ δόντια τῆς δεύτερης ὁδοντοφυΐας, τὰ μόνιμα, τὰ ὁποῖα ἀναγκάζουν τὰ νεογυϊά νὰ πέφτουν τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο, γιὰ νὰ πάρουν τὴ θέση τους. Τὰ μόνιμα δόντια εἶναι 32 τὸν ἀριθμὸ, δηλαδὴ 16 σὲ κάθε σιαγόνα: 4

τομεῖς, 2 κυνόδοντες, 4 προγόνφοι καὶ 6 γομφίοι.

Τὰ μόνιμα δόντια, πὺ σχηματίζουν ἓνα σ τ ο ῖ χ ο, ἓνα φ ρ α γ μ ὁ σ ἄν π ἄν τ ῃς, ὡς ἐξῆς φαίνονται τῇ θέσει τους: Οἱ 4 τομεῖς τοποθετοῦνται στὸ μέσο τῆς σιαγόνας (γνά-

θου)· ἔπειτα τοποθετεῖται 1 κυνόδους δεξιὰ ἀπὸ τοῦς τομεῖς καὶ 1 ἀριστερά· καὶ τέλος, πίσω ἀπὸ τὸν δεξιὸ κυνόδοντα τοποθετοῦνται 2 προγόνφοι καὶ 3 γομφιοὶ καὶ ἄλλοι τόσοι πίσω ἀπὸ τὸν ἀριστερό.

Τὰ μόνιμα δόντια πρέπει νὰ διατηρηθοῦν σ' ὅλη τὴ ζωὴ γερά, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ μαῶμε καλὰ καὶ νὰ ἄγουμε ἔτσι τέλεια ὑγεία. Ἀπὸ τὰ μόνιμα δόντια πρῶτος ξεφυτρώνει (ἀνατέλλει) ὁ πρῶτος γομφίος στὰ 6 χρόνια, γι' αὐτὸ λέγεται καὶ ἔξ α ρ ῖ τ ῃς. Τὸν ἐξαίρετη πολλὰς μητέρες, ἐπειδὴ τὸν νομίζουν πρόσκαιρο, τὸν ἀφήνουν νὰ καταστρέφεται, μετὰ τὴν ἀπατηλὴ σκέψι, ὅτι ἀργότερα θ' ἀντικατασταθῇ ἀπὸ ἄλλο, μόνιμο δόντι.

Τὰ ὑπόλοιπα δόντια φυτρώνουν ὡς ἐξῆς:

Ὁ μέσος τομεὺς... στὸ 7ον ἔτος
Ὁ πλάγιος τομεὺς... στὸ 8ον ἔτος
Ὁ πρῶτος προγόνφοι στὸ 9ον ἔτος
Ὁ κυνόδους... στὸ 10ον ἔτος
Ὁ δεύτ. προγόνφοι στὸ 11ον ἔτος
Ὁ δεύτ. γομφίος στὸ 12ον ἔτος
Ὁ τρίτος γομφίος (φρονιμίτης)..... μετὰ τὸ 18ον ἔτος

ΠΩΣ ΘΑ ΘΕΡΜΑΙΝΩΜΕ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ

Ἀπὸ τὰ πιὸ παλιὰ χρόνια ὁ ἄνθρωπος ἐζήτησε μετὰ τὴν θέρμανσι νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀπώλεια θερμότητος ἀπὸ τὸν ὁργανισμό του, πὺ τὴν χάνει, ὅπως κάθε σῶμα, ὅταν βρίσκεται σὲ περιβάλλον με μικρότερη ἀπὸ τὴ δική του θερμοκρασία.

Ἡ θέρμανσι τοῦ σπιτιοῦ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σημαντικὰ κεφάλαια τῆς ὑγιεινῆς τοῦ σπιτιοῦ. Ἡ θέρμανσι τοῦ σπιτιοῦ πρέπει ν' ἀνταποκρίνεται σὲ ὁρισμένους ὅρους. Νὰ δίνῃ δηλαδὴ ὁμοιόμορφη θερμοκρασία στὸ σπῖτι, ἀρκετὴ καὶ γιὰ τὶς πιὸ παγερὲς ἡμέρες, θερμοκρασία πὺ θὰ μπορῇ νὰ ρυθμίζεται εὐκόλα, ὥστε νὰ εἶναι τόση, ὅση χρειάζεται.

Σὲ κλίματα ὅχι πολὺ ψυχρά, ὅπως εἶναι τὸ δικό μας, ἡ κρεββατοκάμαρα δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ θερμαίνεται ἰδιαίτερος τὸ χειμῶνα. Ἡ μπορεῖ νὰ θερμαίνεται τόσο μόνον, ὅσο νὰ «γλυκαίνει» κάπως ἡ ἀτμόσφαιρά της. Εἶναι πολὺ ὑγιεινὸ νὰ πλαγιαζῇ κανεὶς σὲ κρεββάτι στρωμένο με λινὰ σεντόνια τὸ χειμῶνα. Τὸ ρῖγος, πὺ θὰ αἰσθανθῇ στὴν ἀρχὴ, ἀκολουθεῖται ἀπὸ μιὰ ἀντίδρασι πραγματικὰ εὐεργετική, τὸ σῶμα θερμαίνεται μόνο του καὶ ὁ ὕπνος κατόπιν ἔρχεται πὺ εὐχάριστος καὶ πὺ ὠφέλιμος. Ἄν ὅμως πρόκειται γιὰ ἀρρώστους ἢ γιὰ γέροντας, πὺ ἡ ἐσωτερικὴ τους θερμότητα δὲν εἶναι μεγάλη, ἡ θέρμανσι τῆς κρεββατοκάμαρας καὶ τοῦ κρεββατιοῦ ἀκόμα ἐπιβάλλεται, ὅταν ἡ θερμοκρασία γύρω εἶναι πολὺ χαμηλή.

Ὅσο γιὰ τ' ἄλλα δωμάτια, πρέπει, γιὰ νὰ τὰ θερμάνωμε ὅπως πρέπει, νὰ τὰ χωρίσωμε σὲ δύο κατηγορίες. Στὰ δωμάτια, ὅπου τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας κινούνται, καὶ στὰ δωμάτια ὅπου κάθονται, χωρὶς νὰ καταβάλλουν μιῇ ἐργασία. Στὰ πρῶτα ἡ θερμοκρασία τῶν 13-14 βαθμῶν Κελσίου εἶναι ἀρκετή. Στὰ δεύτερα ἡ θερμοκρασία μπορεῖ νὰ

κανονίζεται, ὥστε νὰ εἶναι κατὰ 3-4 βαθμοὺς μεγαλύτερη. Ἐνα καλὸ θερμόμετρο στὸ σπῖτι εἶναι πολὺ χρησιμο γι' αὐτὴ τὴ δουλειά.

Μπορεῖ ἡ ἀτμόσφαιρα ἐνὸς δωματίου νὰ ἔχῃ θερμοκρασία 40 βαθμῶν καὶ ὅμως νὰ φαίνεται ψυχρή. Οἱ τοῖχοι τοῦ δωματίου δὲν ἔχουν θερμανθῇ καὶ ὁ ὁργανισμός μας, ἐνῶ τὸ αἷμα ἔχει ἀνεβῇ στὸ κεφάλι μας, ἐξακολουθεῖ νὰ χάνῃ θερμότητα. Ἀντίθετα, ἂν οἱ τοῖχοι ἔχουν θερμανθῇ ὡς 12 μόνον βαθμοὺς, μετὰ ἀτμόσφαιρα με θερμοκρασία ὅχι πολὺ ὑψηλή, ὁ ὁργανισμός μας αἰσθάνεται μιὰ θερμικὴ εὐχαρίστησι. Ἀπαιτεῖται ἐπίσης καὶ κάποια ὑγρασία, γιὰ νὰ ἔχῃ κανεὶς τὸ αἶσθημα τῆς θερμότητος. Ἄν ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ δωματίου ἔχῃ θερμοκρασία 40 βαθμῶν καὶ εἶναι ξερὴ, θὰ αἰσθανθοῦμε μικρότερη ζέση, παρὰ ἂν εἶχε θερμοκρασία μόνο 18 βαθμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑγρασία ἀρκετή. Στὰ περισσότερα ὅμως σπῖτια οἱ ὅροι αὗτοι δὲν τηροῦνται καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι, ὅτι ὁ περισσότερος κόσμος κρυολογεῖ.

Ὑπερβολικὴ θερμοκρασία στὸ σπῖτι κάνει τὸ αἷμα ν' ἀνεβαίνῃ στὸ κεφάλι καὶ προκαλεῖ ἓνα εἶδος παροδικῆς συμφορῆσεως, πὺ ὡς τόσο μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ σοβαρότερη. Μέσα στὸ σπῖτι δὲν πρέπει νὰ μὲν κανεὶς με βαριὰ ρούχα, πὺ τὰ φοροῦσε ἔξω. Μὰ δὲν πρέπει καὶ νὰ βγαίνῃ στὸ ὑπαίθρο με φορέματα σχετικῶς ἐλαφρά, πὺ τὰ φοροῦσε μέσα στὸ σπῖτι. Εἶναι βλαβερὲς ἐπίσης οἱ μεγάλες διαφορὲς θερμοκρασίας ἀπὸ τὸ ἓνα δωμάτιο στὸ ἄλλο. Μποροῦν, χωρὶς κάποια προφύλαξι, νὰ προκαλέσουν κρυολογήματα, πὺ πολλές φορὲς ἔχουν πολὺ δυσάρεστη ἐξέλιξι (πνευμονίες, ἀμυγδαλίτιδες, ρευματισμοί, φυματίσι κλπ.).

Τὴν ἄλλη φορὰ θὰ μιλήσωμε γιὰ τὰ μέσα, μετὰ ὁποῖα θερμάνωμε τὸ σπῖτι μας. ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ε. ΚΑΡΙΤΑ

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ὅλοι τραγουδοῦν τὴν ἀνοιξὴ καὶ ὅλοι φαίνεται ξεχνᾶνε πὺ τὴν ἀνοιξὴ τὴν ἴδια στὸ χειμῶνα τὴ χρωστᾶνε. Καὶ κανεὶς λοιπὸν δὲ βρίσκει τὸ χειμῶνα νὰ παίνεσι τὸ αὐστηρὸ τραχὺ τὸ πρόσωπο καὶ κανεὶς δὲν ἀρέσει. Κι ὅμως ὅλοι δὰ τὸ ξέρουμε: Ἄν δὲν ἔρθουνε κι οἱ μπόρες, δὲ μπορεῖ ποτὲ στὴ γῆ νὰ νάρθουν τῆς γαλήνης ὥρες. Καὶ χειμῶνας ἂν δὲν πιάσῃ καὶ χιονιάς ἂν δὲν πλακώσῃ οὔτε στάρσι οὔτε λάδι οὔτε ἀνθοὺς ἢ γῆ θὰ δώσῃ.

(Ἀπὸ τὴν ἀνθολ. τῆς Δαμασκῆς)

ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ

ΜΕΛΗΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

κατόπιν ὁ Γρηγόριος Κωνσταντῆς. Ἀλλὰ ἡ μεγαλύτερη καὶ σπουδαιότερη πνευματικὴ μορφή τῆς ἐποχῆς ἦταν, χωρὶς ἀμφισβολία ὁ

Ἀδαμάντιος Κοραῆς, πὺ με θαύτατη ἀφοσίωσι καὶ πίστι, ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀπελευθέρωσι τοῦ ἔθνους, διαθέτοντας γι' αὐτὴν ὅλες τὸς δυνάμεις, ὅλο τοῦ τὸ ἔργο καὶ ὅλη τὴν ζωὴ. Ἀπὸ τὸ πλουσιώτατο καὶ ποικιλώτατο ἔργο του σημειώνουμε ξεχωριστὰ τὶς περίφημες ἐπιστολὲς τοῦ πρὸς τὸν πρωτοψάλτη Σμύρνης Δημήτριο Λῶτο καὶ τὸ χαριτωμένο του διήγημα «Ὁ Παπὰς - Τρέχας», πὺ εἶναι γραμμένο ὅχι μόνο σὲ μιὰν ἀπλὴ καὶ ὁμαλὴ δημοτικὴ γλῶσσα, ἀλλὰ καὶ σὲ θελκτικὸ λογοτεχνικὸ ὕφος.

Ὅμως, καὶ μ' ὅλη τὴ λογοτεχνικὴ ἀξία τοῦ «Παπᾶ - Τρέχας», ὁ Κοραῆς δὲν εἶναι βέβαια λογοτέχνης, ἀλλὰ ἓνας σπουδαῖος φιλόλογος, ἓνας σφὸς μελετητῆς καὶ ἓνας γλαφυρὸς συγγραφεὺς, ὅπως καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄλλοι «λόγιοι» τῆς ἐποχῆς.

Δίπλα ὅμως σ' αὐτὲς τὶς δυνάμεις μελέτης καὶ στοχασμοῦ, φανερώνονται τὴν ἴδια ἐποχὴ καὶ γνήσιες δυνάμεις τέχνης, πὺ τότε ξεπετιοῦνται ἀπὸ τὰ σκλαβωμένα χῶματα σὰν σποραδικὰ λουλούδια καὶ πότε ἀναθρύζονται σὰν πλούσιες βρυσσάμες.

Τέτοια σποραδικὰ λουλούδια παρουσιάσθηκαν στὴν Κ ὕ π ρ ο, ὡραιότατα ὀκτάστιχα καὶ σονέτα γραμμένα ὅλα σὲ μιὰ νοθευμένη Κυπριακὴ διάλεκτο.

Πιὸ ἀφθονα καὶ πὺ πλούσια ξεπετάχθηκαν ἀπ' αὐτὰ τὰ λουλούδια στὴν Κ ρ ῖ τ ῃ. Ὁ «Ἀπόκοπος», τὸ μεγάλο σατυρικὸ ποίημα τοῦ Μπεργαδῆ, ἢ «Ριμάτα θρηνητικὴ στὸν πικρὸν καὶ ἀκόρεστον Ἀδην» τοῦ Πικατόρου, ἢ «Βοσκοπούλα ἢ ἔμορφη» τοῦ Δριμυτηνοῦ καὶ τὸ ἀνώτερο καὶ καλύτερο ἀπ' ὅλα, ὁ περίφημος «Ἐρωτικό κριτικὸν τοῦ Βιτσεβέντζου Κόρναροῦ».

Ἀδίστακτα μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ ὅτι ὁ «Ἐρωτικόκριτος» ἀποτελεῖ τὸ πιὸ σημαντικό ἀπὸ γλωσσικὴ καὶ λογοτεχνικὴ ἀποψι ἔργο τῆς πρὶν ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασι ἐποχῆς, ἓνα ἔργο πὺ εἶχε μεγάλη αἰσθητικὴ ἐπίδρασι στὸν λαὸ καὶ βοήθησε πολὺ στὴν διαμόρφωσι καὶ ἐξέλιξι τοῦ ἐντεχνου Ἑλληνικοῦ Λόγου.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει ν' ἀναφέρουμε δύο σπουδαία ἔργα τοῦ Κρητικοῦ Θεάτρου, τῆς «Θυσίας τοῦ Ἀβραάμ» καὶ τῆς «Ἐρωφίλης», καὶ νὰ σταθοῦμε ξεχωριστὰ μπροστὰ σὲ κάποια ἄλλα λου-

λούδια, τόσο σεμνὰ καὶ ταπεινά, ἀλλὰ καὶ τόσο ὠραῖα καὶ εὐωδιαστά. Εἶναι τὰ «Ἀνθη εὐλαβείας», μιὰ συλλογὴ θρησκευτικῶν ποιημάτων, πὺ γράφθηκαν ἀπὸ σπουδαστὲς ἐνὸς ἐλληνικοῦ ἱεροδιδασκαλείου στὴ Βενετία - τοῦ «Φλαγκινιανοῦ Φροντιστηρίου» - καὶ ἐκδοθῆκαν τὸ 1708 μετὰ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ Ἰωάννη Πατούσσα, πὺ ἦταν διευθυντῆς τοῦ ἱεροδιδασκαλείου. Μ' ὅλο πὺ γράφθηκαν ἀπὸ σπουδαστὲς τὰ ποιήματα αὐτά, ἔχουν ἀξιόλογες γλωσσικὲς καὶ τεχνικὲς ἀρετὲς, ἀλλὰ ἔχουν προπῶτων γνήσια ποιητικὴ πνοή. Ἀς μαζέψουμε ἔστω καὶ ἓνα μονάχα ἀπὸ τὰ ἀνθη αὐτά, ἓνα σονέτο μετὰ τὸν τίτλο «Εἰς τὴν μετὰστασιν τῆς Παναγνῆς», γραμμένο ἀπὸ τὸν σπουδαστὴ Φραγκίσκο Κολομπί:

Σὰν εἰς ἄρμα λαμπρὸν, στὰ χρυσά (σωμένα) τῶν Ἀγγέλων φερά, ἐπέτα ἡ θεία Μητέρα τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν ὅποια ἦτον ὅλα τὰ κάλλη μαζωμένα.

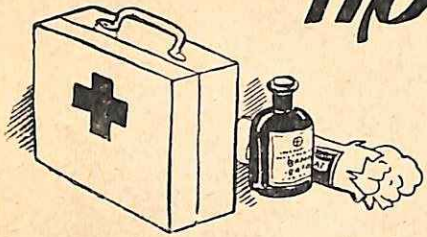
Τοῦτα βλέπουσα ἡ Γῆ με πικραμένα μάτια, με στεναγμοὺς εἶπε: Μαρία, πὺ μ' ἀφήνεις ἐδῶ στὴν ἐρημία; Ἡ πὺς νὰ ζήσω ἐγὼ χωρὶς ἐσένα;

Εἶναι πολεμικὸς νόμος νὰ σέρνῃ πίσω του ὁ νικητῆς τοῦς νικημένους ὅταν θριαμβικῶν δόξαν λαβαίνει.

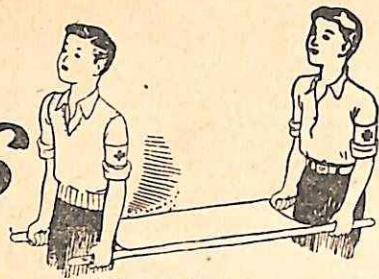
Καὶ μετὰ τοὺς υἱοὺς μου ὑποκείμενους (μένους) ἔκαμες, Μαρία, λοιπὸν τυχαίνει νὰ μᾶς σύρῃς αὐτοῦ γλυκὰ δεμένους.

Ἀντίκρου στὰ σεμνὰ αὐτὰ ἀνθη εὐλαβείας συναντοῦμε τὶς ἀψὲς πεπεριὲς τῆς σατυρικῆς κωμωδίας τοῦ Δ η μ η τ ρ ῖ ο υ Γ ο υ ζ ἔ λ η «Ὁ Χάσης», τὸ ὁμηρικὸ ἀγριοῦ λουδα τοῦ Ρ ῆ γ α Β ε λ ε σ τ ῖ ν λ ῆ, τὶς ἐρωτικὲς μαοναρίτες τοῦ Ἀ θ α ν ἄ σ ῖ ο υ Χ ρ ῖ σ τ ο π ο ὕ λ ο υ καὶ τοῦ Ἰ ω ἄ ν ν ο υ Β ῆ λ α ρ ᾶ.

Ὅπως βλέπομε, τὰ ζωντανὰ πνευματικὰ στοιχεῖα τοῦ τόπου, διαποτισμένα ἀπὸ τὴν ἀστείρευτὴ καὶ ζωογόνα βρυσσάμας τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, ἀνθίζουν καὶ κάρπίζουν σιγὰ καὶ ἐδίδαν ζωτικὰ ἐρσιγὰ ἐντεχνου λόγου, μετὰ τὸν θαυμαστὸ «Ἐρωτικόκριτο» στὴν πὺ φωτεινὴ κορφή τους. Ὅπως ἦταν φυσικὸ, ὅλα σχεδὸν τὰ ἔργα αὐτά στηρίζονται στὸ γενὸ θεμελίω τῆς γλῶσσας τοῦ λαοῦ, πὺ ἦταν βέβαια ἀκόμα ἀνώμαλη καὶ ἀδιαμόρφωτη, ὅμως εἶχε κιόλας ἀρχίσει τὴ φυσικὴ τῆς πορείας καὶ ἐξέλιξι.

ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

(Έκ του Τμήματος παροχής α' βοήθειας Ε. Ε. Σ.)
ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΝΕΛΛΗ 'Ιατρού

α) Το κρανίο σχηματίζεται από δύο ομάδες οστών.

Η μία ομάδα δημιουργεί την κοιλότητα του κρανίου στην οποία η Φύσις ἐνέκλεισε πολυτιμότεον ὄργανο, τὸν ἐγκέφαλο λόγω τῆς μεγάλης εὐπαθείας του περιβαλλόμενο και από μεμβράνες, μαλακά δηλαδή περιβλήματα που ἀποτρέπουν τὴν τριβὴ του ἐπὶ τῶν κρανιακῶν οστῶν καὶ οἱ ὁποῖες — τρεῖς τὸν ἀριθμὸν — καλοῦνται μὲνιγγες.

Ὁ ἐγκέφαλος εἶναι τὸ σπουδαιότερο ὄργανο τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἶναι ὀγκωδέστερος στὸν ἄνδρα (1150-1200 περίπου γραμμάρια) καί... ἐλαφρότερος στὴ γυναίκα (995-1000 γραμμάρια), χωρίς ὅμως τοῦτο νὰ ἔχη σχέση πρὸς τὴ διανοητικὴ ἀνάπτυξη, νὰ εἶναι δηλαδή ὁ ἄνδρας — λόγω τοῦ μεγαλύτερου βάρους καὶ τοῦ ὀγκωδέστερου ἐγκεφάλου — νοημότερος τῆς γυναίκας.

Ὁ ἐγκέφαλος μαζί με τὰ ἐξαρτήματά του, τὴν παρεγκεφαλίδά, ἡ ὁποία ρυθμίζει τὶς λειτουργίες τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἰσορροπίας τοῦ σώματος καὶ τὸν προμήκη μυελόν, ὁ ὁποῖος ἔχει ὡς ἀποστολὴ νὰ ρυθμίζει τὶς λειτουργίες κυρίως τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς καρδιάς, ρυθμίζει καὶ τὴν ἐκδήλωσι τῆς ζωῆς, τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης, τὴν αἴσθησι τῆς ὁμορφίας τῆς Φύσεως (δράσεις) τὴν αἴσθησι τῆς μαγείας τῆς Μουσικῆς (ἀκοή), ἀλλὰ καὶ τὴν αἴσθησι τοῦ γλυκοῦ καὶ τοῦ πικροῦ (γεύσεις).

Κάθε μία ἀπὸ τὶς λειτουργίες αὐτές, διευθύνεται ἀπὸ ὀρισμένο τμήμα τοῦ ἐγκεφάλου στὸ ὁποῖον ἐδράζεται τὸ ἀνάλογο κέντρο πού δέχεται τὸ ἐρέθισμα ἀπὸ τὸ εἰδικὸν ὄργανο καὶ τὸ μετατρέπει σὲ αἴσθησι. Ἔτσι, ἀν τὸ ἐξωτερικὸ ἐρέθισμα εἶναι ἦχος παράγεται τὸ ἀκουστικὸ συναίσθημα τοῦ ἡχοῦ, ἀν εἶναι φῶς ἡ εἰκὼν τοῦ φωτὸς κλπ. καὶ ὅλα αὐτὰ γίνονται μὲ μηχανισμό πολὺπλοκο καὶ περίπλοκο, ἀλλὰ καὶ σοφὸ!

Ἡ ἄλλη ομάδα τῶν οστῶν ἀποτελεῖ τὸ σκελετὸ τοῦ προσώπου καὶ ἡ σύνδεσις μεταξύ των καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ οστά τοῦ κρανίου δημιουργεῖ ἐπίσης κοιλότητες στὶς ὁποῖες κατασκηνοῦν ἄλλα πολυτιμὰ ὄργανα, ὅπως στοὺς κόγχους οἱ ὀφθαλμοὶ στὸ στόμα ἡ γλῶσσα (αἰσθητήριον ὄργανο τῆς γεύσεως) κτλ.

Ὅλα αὐτὰ τὰ οστά συνδέονται στερεὰ μεταξύ των καὶ εἶναι τελείως ἀκίνητα, ἐκτὸς τῆς κάτω γνάθου τὴν ὁποῖαν ὁ μεγάλος Ἀρχιτέκτων τοῦ Σύμπαντος...

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ ΤΟΥ ΜΙΣΤΡΑΛ

Τ' ἀνάκρασμα τάκουτε τῆς ἀρχαίας Πυθίας;
«Νίκη στῶν ἡμιθέων τάγγονιά». Ἀπὸ τὴν ἴδην
ὡς τῆς Νίκαιας τάκρογιαλίας ξαναβγίζουν
αἰώνιες οἱ ἐλιές. Μὲ τάρματα στὰ χέρια
ἐμπρός. Τὰ ὕψη τῶν βουνῶν ἄς τάνεβούμε,
τοὺς σαλαμίνικους ἀντίλαλους ξυπνώντας.
Ἄν πρέπει νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
θεῖα εἶν' ἡ δάφνη. Μιὰ φορὰ κανεὶς πεθαίνει.

β) Ἡ σπονδυλικὴ στήλη, ἡ ὁποία δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν ἐπαλληλία 33 οστῶν, τῶν σπονδύλων, σχηματίζει σωλῆνα μέσα στὸν ὁποῖο κατασκηνοῦν ὁ νωτιαῖος μυελὸς περιβαλλόμενος ὅπως ὁ ἐγκέφαλος ἀπὸ τρεῖς μὲνιγγες γιὰ τοὺς ἰδίους λόγους ἀσφαλείας καὶ ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ προμήκου μυελοῦ, φθάνων περίπου τὸ ὕψος τοῦ δευτέρου σφυϊκοῦ σπονδύλου, ὥστε τὸ μήκος του σὲ ἀνεπτυγμένα ἄτομα νὰ εἶναι σχεδὸν 0.45 ἐκμ.

Οἱ λειτουργίες τοῦ νωτ. μυελοῦ εἶναι ποικίλες· εἶναι αὐθυπόστατο κέντρον κινήσεων, ἀλλὰ καὶ ἀγωγὸς διεγέρσεων αἰσθητικῶν ἢ κινητικῶν. Ἐπιτελεῖ κινήσεις μὴ ὑποκείμενες στὴ βούλησί μας καὶ ἐπομένως χωρὶς τὴ σύμπραξι τοῦ ἐγκεφάλου (βήχας, πτάρνισμα, περισταλισμὸς ἐντέρου κτλ.) ἀλλὰ καὶ κινήσεις πού ὑποκείνται στὴ βούλησι καὶ τῶν ὁποίων προϋσταται ὁ ἐγκέφαλος (λειτουργία μυδὸς ἢ ομάδων μυδῶν μὲ ἀποτελεσματὴν κίνησι τοῦ σώματος — ὀρθὴ στάσις — βάδισις κτλ.).

Ἐκτὸς αὐτῶν τῶν λειτουργιῶν ὅμως, στὸ νωτ. μυελὸ ὑπάρχουν καὶ κέντρα μὲ σπουδαία ἀποστολὴ, ὅπως τὰ κέντρα τῆς οὐρῆσεως τῆς ἀφοδεύσεως κτλ. Ὁ μηχανισμὸς τῆς λειτουργίας τοῦ νωτ. μυελοῦ εἶναι ὁμοίως περίπλοκος καὶ σοφός, ὅπως ὁ μηχανισμὸς τῆς λειτουργίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ θ' ἀπητοῦντο πολὺλες σελίδες γιὰ νὰ ἐκλαϊκευθοῦν καὶ ἴσως χωρὶς ἐπιτυχία.

Πάντως ἄς ποῦμε ὅτι ἡ λειτουργία αὐτὴ μοιάζει μὲ τηλεφωνικὸ κέντρον πού στὴν περίπτωσί μας πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἐγκέφαλος καὶ ὁ νωτιαῖος μυελός. Ἡ κλήσις εἶναι τὸ ἐρέθισμα ὁ ἐγκέφαλος — νωτιαῖος μυελός τὸ τηλεφωνικὸν κέντρον ἀπὸ τὸ ὁποῖον μεταδίδεται ἡ κλήσις πού προορίζεται! Γίνεται δηλαδή, ὅ,τι περίπου συμβαίνει προκειμένου νὰ ἐπικοινωνήσῃ κανεὶς διὰ κέντρον τηλεφωνικὸν μὲ κάποιον ἑσώτερον κὸ τηλεφώνον.

Ἄν λοιπὸν ἐξετασθῇ μὲ προσοχὴ καὶ παρατηρητικὴ ὁποῖα ἢ ὁποῖα διήποτε περιπτώσις κακώσεως τοῦ κρανίου καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, θὰ μπορέσωμε — ἴσως — νὰ καθωρίσωμε τὴν πιθανότητα συμμετοχῆς στὴ βλάβη καὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τοῦ νωτ. μυελοῦ, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν μας τὴ λειτουργία των καὶ τὰ συμπτώματα τὰ ὁποῖα θὰ παρουσιάσῃ ὁ παθὼν. (Συνεχίζεται)

Λόνια Σοφῶν

Ἀγαθὸν εἶναι ὄχι τὸ νὰ μὴ ἀδικῇς ἀλλὰ
τὸ νὰ μὴ θέλῃς νὰ ἀδικῇς. *Ἐδρυπίδης*

Ἡ ἀρετὴ εἶναι τὸ μεγαλύτερο ὄπλο.
Σοφοκλῆς

Ἡ χαρὰ πού δοκιμάζεις ὅταν δίνῃς εἶναι
μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ χαρὰ πού δοκιμάζεις
ὅταν παίρνῃς. *Γκαῖτε*

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Δ. ΡΩΜΑ

Πρόσωπα:

Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης
Δημήτριος Ὑψηλάντης
Ἐμμ. Ξάνθος
Γιάγκο Μάνος
Γιργάκης Ὀλύμπιος
Καντακουζηνός
Φαρμάκης
Λασσάνης, γραμματικὸς
Πριγκίπισσα Ὑψηλάντη, μητέρα τῶν ἄνω Ὑψ.
Ρωξάνη, ἐξαδέλφη τῶν
Ὑψηλάντων.

Α' ΕΙΚΩΝ

(Ἡ ΣΚΗΝΗ στὸ ἰδιαίτερο Γραφεῖο τοῦ Ὑψηλάντη).

ΥΠΗΡΕΤΗΣ (ἀνοίγει τὴν πόρτα. Ὁ Ὑψηλ. κάθεται στὸ γραφεῖο του): Ὑψηλότητε!

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Ἀποστόλη! ὁ ἀδελφός μου ὁ Δημήτριος εἶναι ἀπάνω;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ: Μάλιστα, Ὑψηλότητε! Στὰ διαμερίσματα τῆς πριγκίπισσας Μητέρας.

ΥΨΗΛ.: Καλὰ. Ἄμα κατέβει νὰ τοῦ πῇ ὅτι τὸν θέλω. Ποιὸς εἶναι ἔξω;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ: Ὁ ἐξαδελφός σας, Μπεηζαντές Γιάγκο Μάνος μαζί μ' ἕναν ἄνθρωπο.

ΥΨΗΛ.: Πές του νὰ περάσῃ... (Ὁ ὑπηρετὴς εἰσάγει τὸν Μάνο). Καλημέρα ξάδελφε Γιάγκο. Πῶς ἀπὸ δῶ;

ΜΑΝΟΣ: Καλημέρα ἀγαπητέ. Μὲ συγχωρεῖς πού σὲ ἐνοχλῶ πρῶτ' - πρῶτ'. Ἀλλὰ σοῦ ἔφερα νὰ γνωρίσῃς ἕναν πατριώτη μας πού μόλις ἔφτασε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ξέρω πόσο ἐνδιαφέρεσαι.

ΥΨΗΛ.: Καλὰ ἔκανες. (κουδοῦνι). Ἀπόστολε! Πές στὸν κύριο ἔξω νὰ περάσῃ. Τί δουλεῖα κάνει;

ΜΑΝΟΣ: Ἐμπορος νομιζώ... μού τὸν σύστησαν καὶ μένα προχτές. Μὲ παρακάλεσε τόσο θερμὰ νὰ σοῦ τὸν φέρω ὥστε... (Φαίνεται ὁ Ξάνθος).

ΥΨΗΛ.: Περάστε, περάστε, Κύριε.

ΜΑΝΟΣ: Νὰ σὰς γνωρίσω, Ὑψηλότητε, τὸν κύριο Ξάνθο.

ΥΨΗΛ.: Χαίρω πολὺ. Καθῆστε κύριε Ξάνθο. Ἀπὸ πού κατάγεσθε;

ΞΑΝΘΟΣ: Ἀπὸ τὴν Πάτμο, Ὑψηλότητε, ἦρθα ἐδῶ γιὰ ἐμπορικὲς ὑποθέσεις.

ΥΨΗΛ.: Λεῖπετε καιρὸ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα;

ΞΑΝΘΟΣ: Μόλις δυὸ μῆνες... Ὑψηλ.: Ἀ! Ὁραῖα. Ἔτσι θὰ μὰς πῇτε ὅλα τὰ νέα! Λοιπόν; Πῶς περνοῦν οἱ ἀδελφοί μας στὴ πατρίδα;

ΞΑΝΘΟΣ: Ἡ κατάσταση εἶναι καλὴ, Ὑψηλότητε, ἔγινε ἀβάσταχτη.

ΜΑΝΟΣ: Ἐμένα, ξάδελφε μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλὰ ἔχω μιὰν ἐπείγουσα δουλειά. Κύριε Ξάνθο...

ΞΑΝΘΟΣ: Τὰ σέβη μου, Κύριε Μάνο, καὶ σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὴ σύστασι. (Μάνος ὑποκλίνεται καὶ φεύγει).

ΥΨΗΛ.: Καθῆστε, Κύριε Ξάνθο, καὶ

πέστε μου τί ἀκριβῶς συμβαίνει ἐκεῖ κάτω; Τὰ λόγια σας μὲ ἐτάραξαν.

ΞΑΝΘΟΣ (παύσις καὶ μετὰ ἀποφασιστικά): Συμβαίνει πρίγκηπά μου, ὅτι ἂν κανεὶς δὲν μὰς λυπηθῇ, τὸ φτωχό μας γένος θὰ σβύσῃ, θὰ χαθῇ!

ΥΨΗΛ. (ταραγμένος): Μὰ τί λέτε, τώρα! Τὸ ἔθνος μας ἀντιστάθηκε τόσες ἑκατοντάδες χρόνια καὶ φοβόσαστε μιὰν ἀπλὴ φουρτούνα; Μπόρα εἶναι καὶ αὐτὴ καὶ θὰ περάσῃ. Πρέπει νὰ γίνῃ δέβια κάποια προσπάθεια, κάποιοι ἀγῶνες...

ΞΑΝΘ. (φωναχτά): Καὶ μὲ ποιὰ μέσα θὰ γίνῃ αὐτὸς ὁ ἀγῶνας; Μὲ ποιους ὁδηγούς; Ἐκεῖνοι πού μποροῦσαν νὰ μὰς ὁδηγήσουν μὰς ἐγκαταλείψανε... μὰς ἔφθσαν ὀφθαλμοί! Ἄλλοι φεύγουν γιὰ τὴν Εὐρώπη, ἄλλοι γι' ἄλλο καὶ κανεὶς, κανεὶς δὲν σκέπτεται τοὺς δυστυχισμένους ἀδελφούς μας...

ΥΨΗΛ. (βαθεῖα συγκινημένος): Ἄν γινώριζα, κύριε Ξάνθο, ὅτι οἱ ἀδελφοί μας μὲ χρειάζονται, ἂν στοχαζόμουν ὅτι θὰ μπορούσα νὰ συντελέσω στὴν εὐτυχία τους, σὰς τ' ὀρκίζομαι στὴν τιμὴ μου, εἶμαι ἑτοιμὸς νὰ κάνω κάθε θυσία. Τὴ βέση μου, τὴν περιουσία μου καὶ τὴν ζωὴ μου ἀκόμα...

ΞΑΝΘ. (κλονισμένος): Δοξασμένο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Τὸ χέρι σας — δώστε μου τὸ χέρι σας, Ὑψηλότητε — αὐτὸ εἶναι τὸ συμβόλαιό μας, ὁ ἀρραβῶνας ὁ ἱερὸς μὲ τὴν πατρίδα πού μὲ ἔστειλε... Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ κρύβουμαι πιά! Ὅχι! Δὲν ἦλθα ἐδῶ γιὰ ἐμπορικὲς ὑποθέσεις. Ἦρθα γι' ἄλλον λόγο! Ἀπόψε κιόλας θὰ λάβετε τὰ ἔγγραφα πού θὰ σὰς πείσουν ὅτι ὑπάρχει μιὰ φοῦχτα ἀνθρώπων, πού χρόνια τώρα δουλεύουν γιὰ νὰ ὀργανώσουν τὸ μεγάλο ξεσκήμα τῆς φυλῆς. Τὰ πράγματα ἔχουν προχωρήσει — ὅλα σχεδὸν εἶναι ἑτοιμα. Δὲν μὰς λείπει παρὰ ὁ ἀρχηγός! Τὸ πρόσωπο ἐκεῖνο πού θὰ δώσῃ μὲ τὴν παρουσία του τὴν αἴγλη πού χρειάζεται κάθε μεγάλο κίνημα γιὰ νὰ πετύχῃ! Ὁ Θεός, Ὑψηλότητε, σὰς προσκαλεῖ νὰ ὁδηγήσετε τὸν λαὸν τοῦ, τὸν νέον Ἰσραὴλ, στὴ γῆ τῆς Ἐπαγγελίας. Ἡ Ἐταιρία τῶν Φιλικῶν σὰς προσφέρει τὴν ἀρχηγία τοῦ ἔθνους!

ΥΨΗΛ. (ἐκπληκτός): Ἡ Ἐταιρία; Ποιὰ Ἐταιρία; Κύριε Ξάνθο, μὲνω καταπληκτὸς μὲ αὐτὰ πού μοῦ λέτε.

ΞΑΝΘ.: Μὴν ἀπαντᾷτε Πρίγκηψ, προτοῦ πεισθῇτε μὲ τὰ ἴδια σας τὰ μάτια! Τὸ βράδυ θὰ σὰς φέρω ὅλα τὰ ἔγγραφα καὶ θὰ σὰς ἐξηγήσω. Ἐπιτρέψτε μου ν' ἀποσυρθῶ...

ΥΨΗΛ. (συγκινημένος): Σὰς περιμένω στὶς 9, ἀδελφέ μου... Ὁ Θεός μαζί σας...

ΑΥΛΑΙΑ

ΣΠΗΚΕΡ: Ἔτσι στὶς 15 Ἰουνίου

τοῦ 1820, ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, ὁ μονόχειρ στρατηγός, δέχτηκε τὴν ἀρχηγία τοῦ Ἀγῶνα καὶ ἐγκαταλείποντας τὴν κάθε του χλιδή, προχώρησε στὸ μονοπάτι τοῦ μαρτυρίου, πού θὰ τὸν ὁδηγοῦσε στὴ φυλακὴ καὶ στὸ θάνατο. Λίγους μῆνες μετὰ οἱ Φιλικοί συγκεντρώνονται στὴν Ὀδησσὸ γιὰ νὰ λάβουν τὴ σοβαρὴ ἀπόφασις: Πότε καὶ ἀπὸ πού ἔπρεπε νὰ ξεσπάσῃ ὁ ἱερὸς Ἀγῶνας; Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ὑψηλάντηδες παρευρίσκονται ἐκεῖ ὁ Περαιβός, ὁ Κουμπάρης, ὁ Καντακουζηνός, ὁ Μαρασλῆς, ὁ Μαῦρος καὶ ἄλλοι.

Ὁ Ὑψηλάντης, ἀφοῦ ἄκουσε ὅλες τὶς γνώμες, ἐπιφυλάχθηκε ν' ἀποφασίσῃ ἀργότερα. Τὸν Δεκέμβρη τοῦ ἴδιου χρόνου τὸν ξαναβρίσκουμε στὸ γραφεῖο του, περιτριγυρισμένον ἀπὸ διάφορους πατριώτες.

ΕΙΚΩΝ Β'.

(Τὸ ἴδιο σκηνικὸ. Διάφοροι καθόνται σὲ πολυθρόνες, καρέκλες κτλ.).

ΥΨΗΛ.: Τὸ πράγμα, κύριε, ἀποφασίστηκε καὶ δὲν παίρνει ἀναβολή. Ἐσὺ κύρ Γιργάκη Ὀλύμπιε πρέπει νὰ φύγῃς ἀπόψε κιόλας γιὰ νὰ συγκεντρώσῃς τοὺς ἀνθρώπους σου. Τὸ ἴδιο καὶ σεῖς κύριε Φαρμάκη. Ἐμεῖς μὲ τὸν Καντακουζηνὸ καὶ τοὺς ἄλλους θὰ φύγουμε ἀπὸ τὸ Κίσνοβο, τὸ κτήμα μου, ἕνα μῆνα. Πρέπει νὰ συμπληρώσουμε τὶς ἐτοιμασίες. Λασσάνη!

ΛΑΣΑΝΗΣ: Ὑψηλότητε! Ὑψηλ.: Διάβασε ἕνα ἀπὸ τὰ γράμματα πού στείλαμε στὴν Ὀδησσὸ. Ὅποιοιδήποτε...

ΛΑΣΑΝ. (διαβάει): Ἀδελφε Σταμάτη Κουμπάρη, εἶναι καιρός. Ἦλθεν ἡ ὥρα ὅπου θ' ἀποφασισθῇ ἡ τύχη τῆς πατρίδος μας. Τὴν πρώτη Κυριακὴ τῆς Τεσσαρακοστής, τῆς ὀνομαζομένης τῆς Ὁρθοδοξίας, ὕψων εἰς ἱάσιον τὴν σημαίαν τῆς Ἐλευθερίας τῆς πατρίδος μας. Ὁ ἀγῶνας μας ἀρχίζει. Εἰδοποιήσε λοιπὸν τοὺς αὐτοὺς ἀδελφούς μας νὰ τρέξουν ὅλοι στὸ Στάδιον τοῦ ἀγῶνος, ἐνθυμούμενοι τὸν ὄρκο πού ἔδωσαν γιὰ τὴν πατρίδα...

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖ.: Καὶ ἡ ὑπόλοιπη Ἑλλάδα, Ὑψηλάντη;

ΥΨΗΛ.: Ἡ ὑπόλοιπη Ἑλλάδα Καντακουζηνέ, θὰ μὰς ἀκολουθήσῃ μόλις δώσουμε τὸ σύνθημα. Ἐκεῖ κάτω γιὰ τὴν ὥρα δὲν μὰς χρειάζονται. Ἐνῶ ἐδῶ πάνω βρίσκονται ὅλη ἡ δύναμις τῆς τουρκίας. Θάναψη ἡ φωτιά σὺλα τὰ Βαλκάνια. Τὸ ὄνειρο τοῦ ἔθνομάρτυρα Ρήγα θὰ γίνῃ πραγματικότητα.

ΦΩΝΕΣ: Εἴθε! Εἴθε!

ΟΛΥΜΠ.: Ἀπὸ τὸ στόμα σου καὶ στοῦ Θεοῦ π' αὐτὴ Πρίγκηπά μου.

ΥΨΗΛ.: Ὁ Θεός νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἑλλάδα μας... Καληνύχτα σας κύριοι.

ΦΩΝΕΣ: Ἀμήν! Ἀμήν! Καληνύχτα (σηκώνονται).

ΑΥΛΑΙΑ

ΣΠΗΚΕΡ: Λίγες μέρες μετὰ, Χριστούγεννα τοῦ 1820. Τὰ δυὸ ἀδελφία εἶναι ἑτοιμα νὰ ξεκινήσουν γιὰ νὰ συμπληρώσουν τὶς τελευταῖες ἐτοιμασίες γιὰ τὴν τελικὴ ἐξόρμησι. (Ἀκούγονται ἀπὸ μακριὰ καμπάνες ἐκκλησίας. Σκηνικὸ τὸ ἴδιο. Κουδουνάκια τρώκας στὸ βάθος).

ΥΠΗΡ.: 'Υψηλότατε, οί τρώϊκες πε-
ριμένουν...

ΥΨΗΛ.: Είδοποίησε τη Μητέρα ότι
θ' άνεδοῦμε νά τήν άποχαιρετήσουμε.
(Υψηλ. φεύγει).

ΔΗΜ.: Δέν νομίζεις 'Αλέξανδρε ό-
τι θα έπρεπε νά τής εξηγήσουμε;

ΥΨΗΛ.: Τής μίλησα κιόλας, Δη-
μήτρη.

ΔΗΜ. (άνήσυχ): Καί τί σου είπε;
ΥΨΗΛ. (συγκινημένος): Είναι μία
μεγάλη καρδιά... Τί άλλο ήθελες νά
μου πη;

ΔΗΜ.: Τής μίλησες γιά τό ζήτημα
της Κασνίτζας;

ΥΨΗΛ. (στενόχωρα): "Οχι... (ή
πόρτα άνοίγει, μπαίνει ή Μητέρα τους
άκουμπώντας στο χέρι της Ρωξάνης,
καί στηρίζεται στο ραβδί).

ΥΠΗΡ. (άγγέλει): 'Η Αύτης 'Υψη-
λότης, ή Ντόμνα Πριγκηπέσσα Μη-
τέρα...

ΔΗΜ.: Μητέρα! Έκάνατε τόν κόπο
νά κατεβήτε...

ΥΨΗΛ.: Μά θάρχώμαστε άπάνω
τούτη τη στιγμή!

ΜΗΤΕΡΑ (μέ φωνή κουρασμένη):
Ρωξάνη, δώσε μου κόρη μου τό χέρι
σου «νά έκει» σέ κείνη τη πολυθρόνα.

ΡΩΞΑΝΗ: Σιγά θεία μου. Προσέ-
ξετε.

ΜΗΤΕΡΑ (κάβεται): "Ετσι μπρά-
βο... "Ακουσα τά κουδούνια άπό τις
τρώϊκες καί φοβήθηκα πώς θ' άργού-
σατε ν' άνεβήτε κι όπου καί νάναι θ'
άρχισι ή λειτουργία καί θα μάς περι-
μένουν...

ΥΨΗΛ.: Καλή μου Μητέρα. Εύτυ-
χώς που θα έχης κοντά σου τη Ρω-
ξάνη...

ΜΗΤΕΡΑ: Είναι ένας άγγελος. Χά-
νει τόν καιρό της μαζί μου. 'Αντί νά
χορεύη στο Τσάρκοϊ - Σέλο...

ΡΩΞ.: Μά τί λέτε θεία Σμαράγδα.
Σας βεβαιώ ότι...

ΜΗΤΕΡΑ: Καλά, καλά κόρη μου.
"Αφσέ μας τώρα μόνους (τήν φιλεί)
τήν εύχή μου νάχεις...

ΡΩΞ.: Ξάδελφε 'Αλέξανδρε, ξάδελφε
Δημήτρη... (κάνει μία υπόκλιση καί
φεύγει).

ΥΨΗΛ.: Καί τώρα Μητέρα, προτού
φύγουμε, έχω νά σου πώ κάτι άλλο πολ-
λύ σοβαρό.

ΜΗΤΕΡΑ: Τί πιό σοβαρό μπορεί
νά ύπάρχη γιά μένα, 'Αλέξανδρε; Φεύ-
γετε. Μήπως αυτό δέν άρκει...

ΥΨΗΛ.: Μητέρα... σου είπα κιόλας
που πάμε...

ΜΗΤΕΡΑ: Μοῦ τό είπες 'Αλέξανδρέ
μου...

ΥΨΗΛ.: "Ολα πιά είναι έτοιμα.
Δέν χωράει άλλη άναβολή. 'Υπάρχει
κίνδυνος τό μυστικό νά προδοθή καί
όλα θα χαθούν...

ΜΗΤΕΡΑ: Νά πάτε με τήν εύχή
μου παιδιά μου! Νά έκτελέσετε τήν πα-
ραγγελία του πατέρα σας.

ΥΨΗΛ.: 'Ο άγώνας θάνα σκληρός
Μητέρα καί θ' απαιτήση θυσίες, πολ-
λές θυσίες. Ξέρεις ότι κατά τήν τε-

ΥΜΝΟΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Μητέρα μας πολύπαθη, ώ άθάνατη,
δέν είναι μόνο σου στολίδι οί Παρ-
(θενώνες)
του συντριμμιού σου τά σπαθιά στά
(κάμανε)
φυλαχτά καί στεφάνια σου οί
(αιώνες).

...
"Ω τίμια φυλαχτά, στολίδια άταί-
(ριαστα,
ώ διαδατάρικα, άπό σās πλάθεται
(αιώνια,
κόσμος άπό παλιά κοσμοσυντρίμ-
(ματα,
ή νέα τρανή Πατρίδα ή παναυρι-
(νια).

λευταία Ρωσοτουρκική συνθήκη έχου-
με νά λάβουμε δυό εκατομμύρια χρυ-
σά άποζημιώσι άπό τούς Τούρκους,
γιά τις ζημιές που μάς έκαναν στην
Πόλη καί στη Βλαχία...

ΜΗΤΕΡΑ: Καί λοιπόν, 'Αλέξανδρε.

ΥΨΗΛ.: Τά λεπτά αυτά θα τά παίρ-
ναμε τό Μάη. 'Αρχίζοντες λοιπόν άπό
τώρα τόν άγώνα έναντίον τους, τό
χρήμα αυτό χάνεται. "Ομως δέν γίνε-
ται άλλοιώς — δέν επιτρέπεται νά
περιμένουμε. Δώσαμε έντολή νά πουλη-
θούν όσο-όσο τά τσιφλίκια της Βλα-
χίας. Μάς προσέφεραν έξη εκατομμύ-
ρια. Ποιός ξέρει όμως άν θα προφτά-
σουμε νά τά εισπράξουμε κι αυτά...
Κι ό άγώνας χρειάζεται λεπτά... Γι'
αυτό... (διστάζει).

ΜΗΤΕΡΑ: Μίλα παιδί μου, σ' ά-
κούω...

ΥΨΗΛ.: Γι' αυτό θέλαμε νά σου
πούμε...

ΜΗΤΕΡΑ: Περιμένω, 'Αλέξανδρε!

ΥΨΗΛ. (παίρνει άπόφασι): Νά —
τό μόνο ζωντανό περιουσιακό στοιχείο
που περισσεύει είναι τό χτήμα σου της
Κοζνίτσας, που βρίσκεται μακριά άπό
τά χέρια τών Τούρκων καί έχει εισόδη-
μα έγγυμμένο με άυτοκρατορικό ούκά-
ζιο γιά 40 χρόνους... "Αν λοιπόν παρου-
σιαστή ανάγκη, Μητέρα... άν όλα όσα
έχουμε δέν φτάσουν... Θέλαμε νά σε
ρωτήσουμε: Τό προσφέρεις κι έσύ τό
κτήμα σου γιά τήν πατρίδα; Είναι βέ-
βαια σκληρό στα χρόνια σου νά βρε-
θής στο δρόμο, αλλά...

ΜΗΤΕΡΑ (γελάει καί χτυπάει τό
κουδούνι): Μά τί άνοησίες καθόσαστε
καί λογαριάζετε, άγόρια μου (στον ύ-
πηρέτη) πές στην κυρία Ρωξάνη νά
φέρη εκείνο που της είπα (υπηρέτης
φεύγει). Είναι τώρα όρες γιά τέτοιες
σκέψεις; 'Εγώ προσφέρω έσάς... τά
παιδιά μου καί θα λυπηθώ μερικά έ-
κατομμύρια φλουριά;

ΥΨΗΛ.: Μητέρα μου, τό χέρι σου...
(συγκινημένος τό φιλεί).

ΜΗΤΕΡΑ: "Ελα Δημήτρη μου, γο-
νατήστε έδώ νά σās δώσω τήν εύλο-
γία μου. (Χτυπάει ή πόρτα. Μπαίνει
ή Ρωξάνη, φέρνει ένα μαύρο πακέτο).
Γονάτισε καί συ Ρωξάνη μου. (Ξετυλί-
γει τό πακέτο καί βγάζει τή σημαία
των 'Ιερολοχιτών). Νά παιδιά μου. Αυ-
τό είναι τό χριστουγεννιάτικο δώρο
μου...

(Οί τρεις είναι γονατιστοί μπροστά
της).

ΥΨΗΛ.: Μητέρα! Πώς ήξερες;
Ποιός σου τό είπε...

ΜΗΤΕΡΑ: Αυτή τη σημαία, παιδί
μου, τήν κεντήσανε οί 'Ελληνίδες μας,
έδώ — οί 'Ελληνίδες αυτές που με-
θαύριο άλλες θάνα χήρες, άλλες όρφά-
νές, κι άλλες θα κλαίνε γύρευε ποιόν
δικό τους... Τά χρώματα τούς τά έ-
δωσα εγώ, άνάλογα με τά όσα έμαθα
άπό τόν γραμματικό σου τόν Λασσάνη.

ΥΨΗΛ. (με παλμό): 'Η σημαία του
'Ιερού Λόχου...

ΡΩΞΑΝΗ: Καί τί σημαίνουν τά
χρώματα ξάδελφε; Κέντησα καί γώ
μαζί αλλά δέν ξέρω...

ΥΨΗΛ. (έπίσημα): Εϋλόγησέ την
καί αυτή Μητέρα — σε δυό βδομάδες
θα σηκωθή τό Γιάσι — εϋλόγησε
Μητέρα τό ιερό αυτό Λάβαρο! Μαύρη,
κόκκινη καί λευκή είναι ή σημαία μας
Ρωξάνη. Λευκή όπως τό δικαίο μας,
κόκκινη όπως ή Βυζαντινή Αϋτοκρατο-
ρική πορφύρα καί μαύρη όπως ό θάνα-
τος: ό ύπέρ πατρίδος γλυκύτατος θά-
νατος. 'Από τήν μιάν ύψη έχει τόν
Κωνσταντίνο καί τήν 'Ελένη με τό σή-
μα του «'Εν τούτω νίκα» κι άπό τήν
άλλη τόν φοίνικα με τις λέξεις: «'Εκ
της τέφρας μου άναγεννώμαι...». ('Η
γερόντισσα εϋλογεί τή σημαία καί
τους τρεις γονατιστούς. Καμπάνες ά-
κούονται ξάφνου πολύ δυνατές.

ΦΩΝΕΣ (άπ' έξω): Χριστούγεννα.
Καλά Χριστούγεννα...

ΡΩΞΑΝΗ (άπλ): 'Αργήσαμε...

ΜΗΤΕΡΑ: Καί του χρόνου Χριστού-
γεννα στην πατρίδα παιδιά μου. (Τους
άγκαλιάζει καί τους φιλεί. 'Η σημαία
καλύπτει με κάποιο τρόπο με τις πτυ-
χώσεις της τούς τρεις). (Καμπάνες).

ΑΥΛΑΙΑ

ΣΗΜ.: Τό άνω σκέτος παίζεται σε
ένα σκηνικό. Τοῦτο γίνεται γιά λόγους
σκηνικής οικονομίας. Διά τήν τάξιν ό
συγγραφέυς επιθυμεί νά θυμήση ότι ή
τελευταία αυτή σκηνή (ιστορική!) ό-
που ή Μητέρα 'Υψηλάντη δέχεται νά
δωρήση τό τελευταίο της κτήμα έλαβε
χώρα σ' ένα άπό τά παλάτια τών 'Υ-
ψηλάντων στο Κίσνοβο κι όχι όπως
έδώ στη Μόσχα. 'Επίσης ή Σημαία
των 'Ιερολοχιτών τήν ύφαναν οί 'Ελλη-
νίδες της 'Οδησσού, τά λόγια δε που
λέει ό 'Αλέξανδρος στην Μητέρα του,
τά είπε στο 'Ιάσι όταν παρέδωσε τή
σημαία στους 'Ιερολοχίτες, όπου τήν
εϋλόγησε ό 'Επίσκοπος Βενιαμίν.

ΤΟ ΡΑΝΤΑΡ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

ΠΙΠΙΝΑΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

'Η 'Επιστήμη στον καιρό του πολέμου δέν έμεινε ά-
δρανής. Πολλές επιστημονικές έφαρμογές καί πολλά
έπιστημονικά όργανα τελειοποιήθηκαν με σκοπό τήν
έξυπνέρεση της νίκης.

Μία άπό τις έπιστημονικές έφαρμογές, που τελει-
οποιήθηκε τότε, καί που έπαιξε σημαντικό ρόλο γιά
τήν τελική έκβαση του πολέμου, είναι ή συσκευή ή
γνωστή με τό όνομα ΡΑΝΤΑΡ. Τόση ήταν ή σημασία
που έδωσαν οί σύμμαχοι στο ΡΑΝΤΑΡ, ώστε τό ποσόν,
που ξόδεψαν τήν πολεμική περίοδο γιά τήν τελειοποι-
ήσι του, είναι σχεδόν τό διπλάσιο άπό αυτό, που ξό-
δεψαν γιά τήν κατασκευή της άτομικής βόμβας.

Στόν έπιστημονικό κόσμο τό ΡΑΝΤΑΡ είναι γνω-
στό άπό πολλά χρόνια, ό πολλός κόσμος όμως άγνο-
ούσε τελείως τήν ύπαρξή του μέχρι της κηρύξεως του
πολέμου. 'Από τότε πολλές φορές άκούσαμε νά γί-
νεται λόγος γι' αυτό, καί όλοι μας
ξέρουμε, ότι τό ΡΑΝΤΑΡ ήταν ένας
σημαντικός παράγων της νίκης.

Τί είναι όμως ακριβώς τό ΡΑΝ-
ΤΑΡ καί ποιές ό θαυμαστές του
ιδιότητες;

Είναι γνωστό ότι τά ηλεκτρομα-
γνητικά κύματα, δηλ. τά ραδιοφωνι-
κά κύματα, όπως καί τά φωτεινά
καί τά ήχητικά κύματα, όταν συναν-
τήσουν ένα σώμα με διάφορες μηχαν-
ικές ιδιότητες, δηλ. με διαφορετική
πυκνότητα καί έλαστικότητα άπό τήν
πυκνότητα καί έλαστικότητα του σώ-
ματος διά μέσου του όποιου μεταδι-
δονται, ανακλώνται, ό,τι δηλ. συμ-
βαίνει καί με τήν ήχώ. Τό ΡΑΝΤΑΡ
λοιπόν δέν είναι τίποτε άλλο άπό μία
συσκευή, που άποτελείται άπό ένα
πομπό ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων
καί ένα δέκτη. 'Ο πομπός εκπέμπει
σε ίσα χρονικά διαστήματα ηλεκτρο-
μαγνητικά κύματα καί ό δέκτης συλ-
λέγει τά ανακλώμενα. Τά ανακλώ-
μενα κύματα μόλις επιστρέφουν στο
ΡΑΝΤΑΡ μετατρέπονται διά καταλ-
λήλου διατάξεως όργάνων σε ήχητι-
κά κύματα, όπως ακριβώς συμβαί-
νει με τό τηλέφωνο. 'Ετσι είδοποιούν
γιά τήν έπιστροφή των.

"Ενα ΡΑΝΤΑΡ είναι πιό τέλειος, όσο πιό τέλειος
είναι ό μηχανισμός του δέκτη του, γι' αυτό, όσο πε-
νά ό καιρός, κατασκευάζονται συσκευές ΡΑΝΤΑΡ πιό
τέλειες ως προς τόν τρόπο λήψεως ηλεκτρομαγνητικών
κυμάτων, π. χ. διά μηχανικής ή φωτογραφικής άνα-
γραφής κ. ά.

'Από τόν χρόνο, που μεσολαβεί, άπό τη στιγμή που
έξεκινούν τά κύματα μέχρι τη στιγμή, που επιστρέφουν,
είναι πολύ εύκολο νά υπολογισθή σε πόση άπόσταση
βρίσκεται τό σώμα, που προκάλεσε τήν άνάκλαση των
κυμάτων γιάτι είναι γνωστό, ότι τά ηλεκτρομαγνητι-
κά κύματα μεταδίδονται στο διάστημα με τήν ίδια τα-
χύτητα που μεταδίδονται καί τά φωτεινά κύματα, δηλ.
με 300.000 χιλιόμετρα κατά δευτερόλεπτο.

Τό ΡΑΝΤΑΡ στον καιρό του πολέμου χρησιμοποι-
ήθηκε γιά τήν άνίχνευση αεροπλάνων, πλοίων καί γε-
νικώς στρατηγικών θέσεων του έχθρου. Τό ΡΑΝΤΑΡ
δέν έμποδίζεται στο έργο του, ούτε άπό τό σκοτάδι
της νύχτας, ούτε άπό τήν όμίχλη. 'Ετσι άπεδείχθη τε-
λειότερο άπό κάθε άλλο όργανο, που χρησιμοποιήθη-
κε μέχρι σήμερα γιά τό σκοπό αυτό.

Γιά όλα τά όπλα όμως ύπάρχει καί ή άμυνα. Γιά
τά βέλη βρήκαν τά κράνη καί τις άσπίδες, γιά τά αε-
ροπλάνα τά άντιαεροπορικά, καί γιά τά άσφυξιογόνα
τις μάσκες. Δέν μπορούσε λοιπόν παρά καί γιά τό
ΡΑΝΤΑΡ νά βρεθή τρόπος άμύνης.

Γιά νά άχρηστευθή τό ΡΑΝΤΑΡ θα έπρεπε, ή νά

έμποδισθούν τά κύματα νά επιστρέφουν στη συσκευή,
ή νά προκληθή διατάραξις εις τά ανακλώμενα κύματα,
ώστε νά μὴν είναι δυνατός ό προσδιορισμός στόχου, ή,
άν γίνη, νά είναι έσφαλμένος. Γιά τόν πρώτο σκοπό
χρησιμοποιήθηκαν γιά τη βαφή των αεροπλάνων χρώ-
ματα, τά όποια άπορροφούσαν τελείως τά εκπεμπόμενα
κύματα. Τά χρώματα αυτά ώνομάσθηκαν ΑΝΤΙΡΑΝ-
ΤΑΡ καί χρησιμοποιήθηκαν σε μεγάλη κλίμακα άπό
τους Γερμανούς. Γιά τό δεύτερο σκοπό έστέλλοντο με
άλλες συσκευές κύματα του αυτού μήκους. 'Ετσι τό
έχθρικό ΡΑΝΤΑΡ έδινε διαρκώς σήματα χωρίς νά εί-
ναι σε θέση νά καθορίση τόν πραγματικό στόχο. 'Επί-
σης σκορπίζονταν γύρω άπό τά αεροπλάνα μεταλλικά
φύλλα, στην επιφάνεια των όποιων ανακλώντο τά κύ-
ματα, καί έπέστρεφαν γιά νά καθο-
ρίσουν ένα ψευδή στόχο.

Παρ' όλα αυτά τό ΡΑΝΤΑΡ έμει-
νε ένα επικίνδυνο όπλο, που στη βοή-
θειά του όφειλονται πολλές έπιτυ-
χίες των συμμάχων. Μία άπό τις πιό
χαρακτηριστικές είναι ή έπισήμανση
άπό τούς "Αγγλους της θέσεως του
'Ιταλικού στόλου στη Μεσόγειο καί
ή τελεία καταστροφή του.

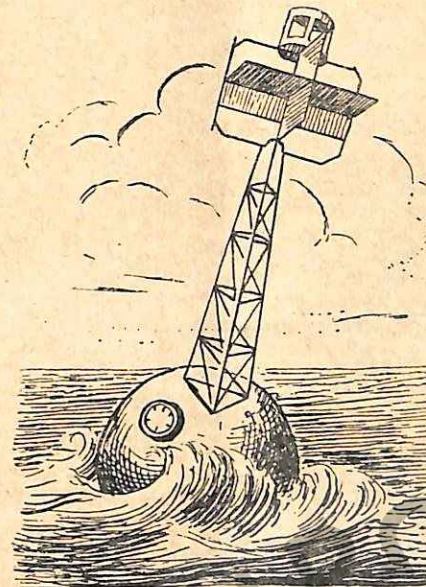
Τό ΡΑΝΤΑΡ τελειοποιήθηκε στον
καιρό του πολέμου γιά νά βοηθήση
τήν ανθρωπότητα στις τραγικές ώ-
ρες, που περνούσε. Δέν είναι όμως
καθάρως πολεμικό όπλο. 'Ηταν έ-
νας έφεδρος, άς πούμε, που στις ύ-
πηρεσίες του χρωστάμε πολλά. Τώ-
ρα που ό πόλεμος τελείωσε, καί δέν
άκούονται πιά κρότοι άπό πολυβόλα
άντιαεροπορικά καί όλμους, τώρα ά-
κριβώς τό ΡΑΝΤΑΡ άρχίζει τό κυ-
ρίως έργο του.

'Η Μετεωρολογία ήδη χρησιμο-
ποιεί τό ΡΑΝΤΑΡ γιά τήν πρόβλεψη
του καιρού. Σύμφωνα με μία τελευ-
ταία θεωρία οί καιρικές μεταβολές
έξαρτώνται άπό τήν πορεία διαφόρων
μαζών άέρος, που έχουν θερμότητα
καί ύγρασία αναλόγως της περιοχής
άπό τήν όποια προέρχονται. Τά κύ-
ματα λοιπόν του ΡΑΝΤΑΡ μόλις συναντήσουν τήν επι-
φάνεια, που χωρίζεται μία μάζα άέρος άπό άλλη, ένα
«μέτωπο» όπως λέγεται στη Μετεωρολογία, επιστρέ-
φουν καί είδοποιούν γιά τήν ύπαρξή μάζης με διαφορε-
τικές φυσικές ιδιότητες.

Βέβαια τό ΡΑΝΤΑΡ σε συνθιόμενες καιρικές με-
ταβολές δέν προσφέρει πολλά περισσότερα άπό κάθε
άλλη μέθοδο πρόβλεψης του καιρού. Στόν κόλπο του
Μεξικού όμως, σε ώρισμένες περιοχές της 'Αφρικής,
στην Αυστραλία καί στον 'Ινδικό 'Ωκεανό, που γίνον-
ται συχνά τροπικοί κυκλώνες, καί που τις περισσότε-
ρες φορές προκαλούν μεγάλες καταστροφές, τό ΡΑΝ-
ΤΑΡ προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες. Είναι σε θέση
νά καθορίση, περίπου ένα τέταρτο ως μισή ώρα πριν,
τήν περιοχή που θα σχηματισθή κυκλών καί τήν πο-
ρεία, που θα ακολουθήση. "Οσο άστείο καί άν φαίνε-
ται τό διάστημα αυτό, πολλές φορές άρκει γιά νά λη-
φθούν τά κατάλληλα μέτρα καί νά προληφθούν οί ζη-
μιές.

'Εκτός άπό τη Μετεωρολογία τό ΡΑΝΤΑΡ εξυπη-
ρετεί τήν ναυσιπλοία. Τά πλοία έφοδιασμένα με συ-
σκευές ΡΑΝΤΑΡ, ταξιδεύουν σε όρες σκοτεινής νύ-
χτας ή πυκνής όμίχλης, όπως ακριβώς καί τήν ήμέρα.
Τό θαυματουργό ΡΑΝΤΑΡ είδοποιεί, άν πλησιάζουν
άλλο πλοίο, βράχο ή παγόβουνο καί προλαμβάνει τά
άτυχήματα.

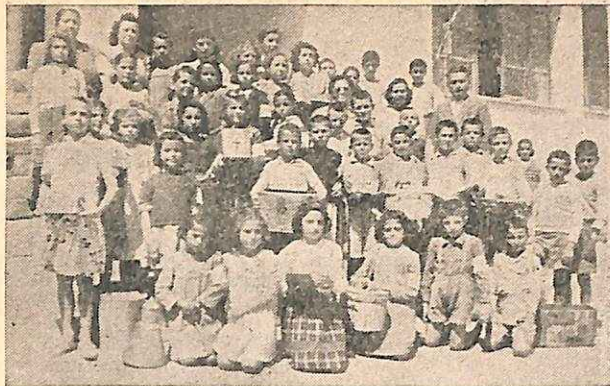
(Συνέχεια εις τήν σελίδα 24)

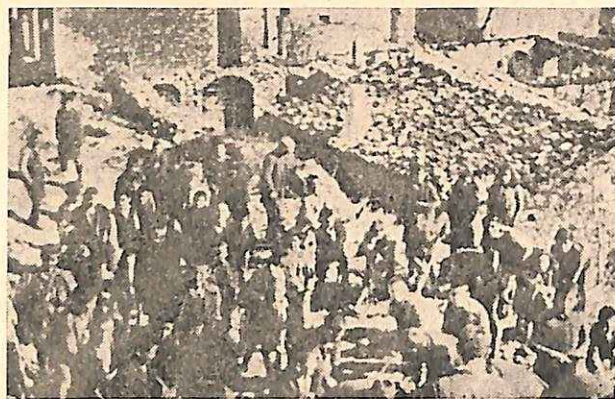
Ραντάρ άγκυροβολημένον εις τόν ώκεανόν

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.Ν.

Ε.Σ.Ν. μαθηταί Δημ. Σχολ. Πλατυκάμπου Λαρίσης κατά την επίσκεψίν των εις τὸ Στρ/κὸν Νοσ/μεῖον ὅπου διένειμον διάφορα δῶρα.
Juniors of the Elem. School Platycampos Larissa visited the Military Hospital and distributed various gifts.

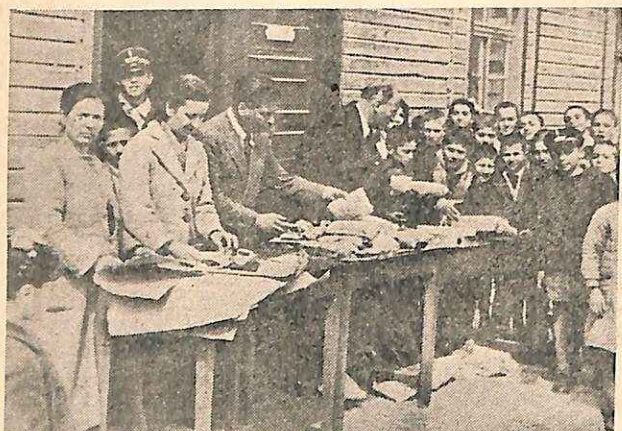
Ε. Σ. Ν. μαθηταί τοῦ Δημ. Σχολ. Δαυλείας Λεβαδείας καθαρίζουν τὸν σχολικὸν χώρον.
Juniors of the Elem. School Davulia — Levadia cleaning their school

Ε.Σ.Ν. Γυνμ. Νικαίας, τὸ ὅποιον υιοθέτησε τὸ Γυμνάσιον Κερπνησίου.
Juniors of the high School Nikaia adopt the high school in Karpenissi.

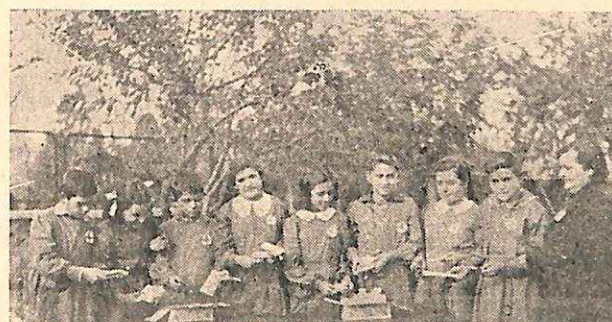
Ε. Σ. Ν. μαθηταί 6ου Δημ. Σχολ. Γ'. Περ. Ἀθηνῶν με δέματα διὰ τὰ ἀνταρτόπληκτα.
Juniors of the 6th Elem. School Athens with parcels for the refugee children.

Ε. Σ. Ν. μαθηταί Α' Δημ. Σχολ. Σαφραμπόλεως ἐτοιμάζουν δέματα διὰ τοὺς τραυματίας.
Juniors of the 1st Elem. School Saframpolis preparing parcels for the wounded.

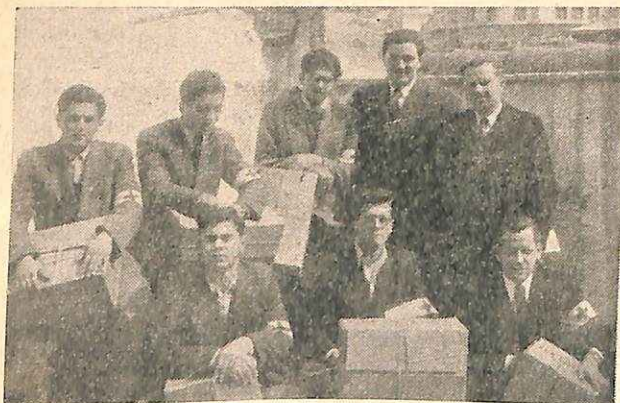
Ε. Σ. Ν. μαθηταί τοῦ 1ου Δημ. Σχολ. Δοξάτου φυτεύουν δένδρα.
Juniors of the 1st Elem. School Doxaton planting trees.

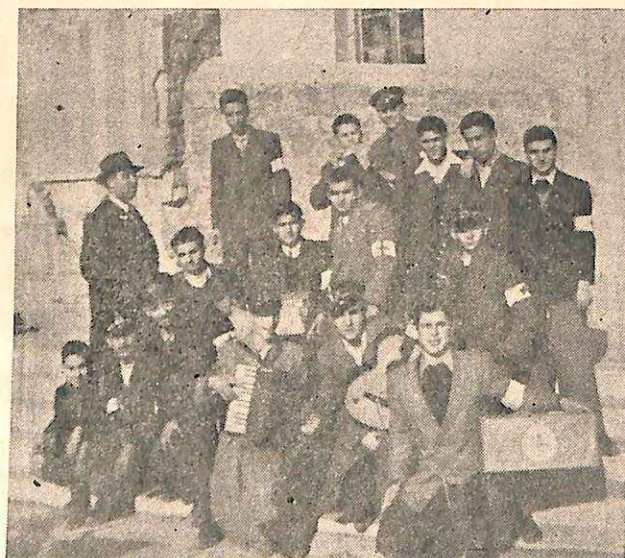
Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Φιλοθέης ἐτοιμάζουν δέματα διὰ τὸ υιοθετηθὲν ὑπ' αὐτῶν Σχολεῖον Κονίτσης
Juniors of the Elem. School Philothei preparing parcels for the pupils in Conitsa.

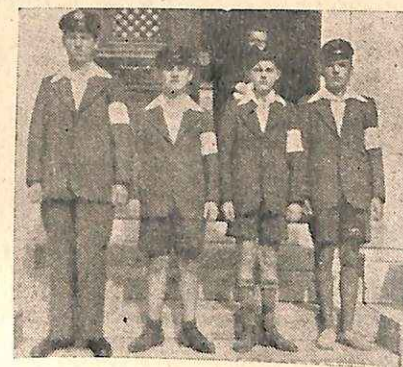
Ε. Σ. Ν. μαθηταί τοῦ Ζ' Γυνμ. Ἀρρ. Ἀθηνῶν με δέματα διὰ τὰ ἀνταρτόπληκτα τοῦ Κερπνησίου.
Juniors of the 7th High School for Boys Athens with parcels for the refugee children in Karpenese.

Ε. Σ. Ν. μαθηταί τοῦ Ε' Γυνμ. Ἀρρ. Ἀθηνῶν με δέματα διὰ τοὺς τραυματίας.
Juniors of the 5th Elem. School for Boys Athens with parcels for the wounded.

Ε. Σ. Ν. μαθηταί τοῦ Δ' Γυνμ. Ἀρρ. Πειραιῶς ψάλλουν τὰ κάλαντα ὑπὲρ τῶν ὀρφανῶν τῆς Ἐπισκοπῆς Πειραιῶς.
Juniors of the 4th High School for boys Piraeus singing carols in behalf of the orphans.

Οἱ βραβευθέντες Ἐρυθροσταυρίται μαθηταί τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Βελῆας. 1) Θεόδωρος Καλτσούνης. 2) Χρήστος Ρουπακιώτης. 3) Γαβριήλ Παπαδόπουλος. 4) Νικόλαος Καραθίδας οἱ διαθέσαντες τὰ χρηματικὰ αὐτῶν βραβεῖα ὑπὲρ τῶν ἐπαναπατριζομένων συμμοριοπλήκτων.
The 4 refugee children JRC members from Janina who offered the money they received as a prize in favour of the repatriated refugees.

Ε. Σ. Ν. μαθήτριά τῶν Σχολείων Θεσσαλονίκης εἰς τὸ Στρ/κὸν Νοσ/μεῖον ὅπου διένειμον διάφορα δῶρα.
Juniors of Salonica visited the Military Hospital and distributed various gifts.

Η ΠΟΛΙΟΜΥΕΛΙΤΙΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ παιδίατρο, *

Τὰ κρούσματα πολιομυελίτιδος, πού ἐνεφανίσθησαν τώρα τελευταία στὰς Ἀθήνας, τὸν Πειραιά καὶ μερικά ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἔδωσαν ἀφορμὴ εἰς ἀνησυχίας τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ κοινοῦ, δικαιολογημένας βεβαίως, ἀλλὰ κάπως ὑπερβολικὰς εἰς τοὺς κύκλους τῶν γονέων μικρῶν παιδιῶν. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἐθεώρησα σκόπιμο νὰ δώσω ἐδῶ μερικὰς πληροφορίες γιὰ τὴ νόσο αὐτή, ὅπως πῆρα ἀφορμὴ νὰ τὴ μελετήσω κατὰ τὴν τελευταία τετραετία, πού τὴν παρηκολούθησα στὰς Ἡνωμένες Πολιτείας.

Ἡ Πολιομυελίτις εἶναι μία νόσος γνωστὴ καὶ ἀπὸ παλαιότερα, ὅχι μόνον στὴν Ἀμερική, καὶ σ' ὅλον τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἐνεφανίσθη κατὰ καιροὺς ὑπὸ μορφὴν ἐπιδημίας καὶ μάλιστα τὸ 1929-1930. Ἡ νόσος αὕτη παρουσιάζεται συχνότερα στὶς χώρες μὲ εὐκρατο κλίμα.

Ἡ πολιομυελίτις λέγεται ἐπίσης καὶ «παιδικὴ παράλυσις», ἐπειδὴ ὡς τοιαύτη προσβάλλει συχνότερα τὰ παιδιά ἀπὸ 1 ἔτους μέχρι 6 ἐτῶν. Εἶναι δὲ ὀξεῖα νόσος, ὀφειλομένη σὲ «διηθητὸν ἴον», δηλαδὴ λοιμώδη μικροοργανισμόν ἐλαχίστου μεγέθους ἐν συγκρίσει μὲ τὰ ἄλλα γνωστὰ μικρόβια τῶν διαφόρων ἀσθενειῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι ὁρατὰ διὰ τοῦ μικροσκοπίου. Οἱ «διηθητοὶ ἴοι» εἶναι μικροοργανισμοὶ ἀόρατοι διὰ τῶν συνθημάτων μικροσκοπίου καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καλλιεργηθοῦν στὰ ἐργαστήρια.

Ὁ ἴος τῆς πολιομυελίτιδος, ἡμπορεῖ ν' ἀνευρεθῇ στοὺς ὑπονόμους, στὰ νερά καὶ στὶς τροφές. Μεταδίδεται συχνότερα ὑπὸ μορφὴν ἐπιδημίας κατὰ τὸ τέλος τοῦ θέρους καὶ τὸ φθινόπωρο, ἐνῶ τὸν χειμῶνα ἀνακόπεται ἡ ἐξάπλωσίς της. Αὐτὸ ὀφείλεται, εἴτε γιὰ τὸ καλοκαίρι καὶ τὸ φθινόπωρον δυναμώνει ἡ τοξικότης του, εἴτε γιὰ τὸ τότε ὁ ὀργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἐλαττωμένη ἀμυντικὴ δύναμι, εἴτε γιὰ τὴν ἀφθονοῦν οἱ μεσάζοντες, δηλ. μυῖνες καὶ ἄλλα ἔντομα κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτή. Πιθανὸν ὅλοι αὐτοὶ οἱ παράγοντες νὰ συντελοῦν ταυτόχρονα. Πάντως ἔχει ἐξακριβωθῇ ὅτι τὸ χειμῶνα σταματᾷ ἡ ἐπιδημία καὶ γι' αὐτὸ οἱ γονεῖς δὲν πρέπει ν' ἀνησυχοῦν ὑπερβολικὰ, διότι μὲ τὸ κρῖον θὰ σταματήσῃ ὁπωσδήποτε ἡ ἐξάπλωσις τῆς νόσου.

Ἡ σημερινὴ γνώμη τῆς ἐπιστήμης εἶναι ὅτι ὁ ἴος τῆς πολιομυελίτιδος ἐγκαθίσταται κατ' ἀρχὰς στὰ ἐπιθηλιακά μέρη τοῦ ρινοφάρυγγος καὶ στὰ λεπτὰ ἔντερα. Γι' αὐτὸ πιστεύεται ὅτι ἡ νόσος μεταδίδεται, εἴτε διὰ τῶν σταγονιδίων τῶν ἀρρώστων, εἴτε διὰ τῶν κοπράνων καὶ μάλιστα, ὅταν δὲν λαμβάνονται μέτρα ἀπολυ-

μάνσεως καὶ τὰ ἀποχωρητήρια δὲν εἶναι καθαρὰ.

Εἰς τὴν Ἀμερική, ὅπου ἡ νόσος ἀναφαίνεται κάθε τέλος τοῦ θέρους καὶ κατὰ τὸ φθινόπωρον ὡς ἐπιδημία, τόσο εἰς ἀγροτικὰς περιφέρειας, ὅσο καὶ εἰς τὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα, οὐδέποτε ἐσημειώθη κρούσμα πολιομυελίτιδος ἐπὶ ἱατρῶν ἢ νοσοκόμων οἱ ὁποῖοι νοσηλεύουν ἑκατοντάδας ἀσθενεῖς μέσα εἰς τὰ νοσοκομεία. Τοῦτο διότι λαμβάνονται τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα ὑγιεινῆς καὶ προφυλάξεως.

Ἡ πολιομυελίτις σπανίως προσβάλλει νήπια κάτω τῶν 12 μηνῶν. Ἐχει ἰδιαιτέρα προτίμησιν στὰ παιδιά ἀπὸ 4-6 ἐτῶν, προσβάλλει ὅμως καὶ τοὺς μεγάλους, σπανιότερα βεβαίως. Ἡ νόσος ἡμπορεῖ νὰ μεταδοθῇ, ὅχι μόνον διὰ τῶν κοπράνων καὶ τῶν σταγονιδίων τῶν ἀσθενῶν καὶ μὲ τὰ ἔντομα, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἀπὸ ὑγιῆ ἄτομα πού ἤλθαν εἰς συγχρωτισμὸ μὲ ἀσθενεῖς. Ὅλα αὐτὰ εἶναι οἱ φορεῖς τῆς νόσου πού πρέπει νὰ προσέξουμε.

Ἐπίσης ἡ ἐπιστήμη συνιστᾷ τὴν καλὴ διατροφή, ἐπαρκὴ ὕπνο ἀποφυγὴν ὑπερβολικῆς κοπώσεως καὶ ψύξεως, καθὼς καὶ ἀποφυγὴν χώρων ὅπου ὑπάρχει συνωστισμὸς.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπιδημίας καθέννας πρέπει νὰ μὴ πολυσυχνᾷ σὲ κλειστοὺς χώρους, ὅπου συγκεντρώνονται πολλοὶ ἄνθρωποι, δηλ. τοὺς κινηματογράφους κλπ. Ἐπίσης πρέπει ν' ἀποφεύγουμε τὴν ἀφάρεσι ἀμυγδαλῶν, ἐξαγωγήν ὀδόντων κλπ. κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπιδημίας γιὰ νὰ μὴ προκαλέσουμε ἔτσι τὴν ἐγκατάστασιν καὶ ἀπορρόφησιν τοῦ ἴου τῆς νόσου πού μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀπὸ τὰ μέρη αὐτὰ τὰ ὁποῖα μένουν γυμνά καὶ ν' ἀνοίξουμε ἔτσι πύλιν ἐισόδου τῆς νόσου στὸν ὀργανισμό.

Ἡ πολιομυελίτις ἐμφανίζεται συνήθως μὲ πυρετὸ μᾶλλον ὑψηλὸ διαρκείας 3-4 ἡμερῶν, ἐπακολουθοῦν δὲ ἔπειτα ἔντονοι πόνοι καὶ συσπάσεις τῶν μυῶν καθὼς καὶ παράλυσις διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος. Συχνὰ ἡ νόσος εἶναι ἡπίας μορφῆς καὶ τὰ παραλυτικά φαινόμενα δὲν παρουσιάζονται ἢ εἶναι ἐλάχιστα. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει οἱ οἰκεῖοι νὰ τρομάζουν ἀδικαιολογητικῶς σὲ κάθε πυρετῷ, ἀλλὰ νὰ συμβουλευθῶνται ἱατρὸν.

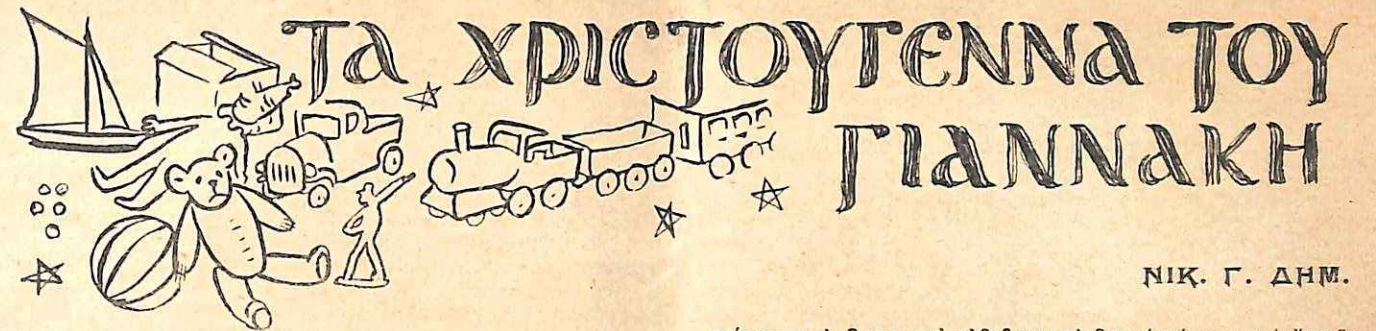
Μόλις λοιπὸν ἐμφανισθῇ πυρετός, συνιστᾶται ἄμεσος κατάκλισις τοῦ ἀσθενοῦς καὶ παρακολούθησις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ, ὥστε νὰ ἐξακριβωθῇ, ἂν ὄντως πρόκειται περὶ πολιομυελίτιδος, ὅποτε ἡ θεραπεία θὰ γίνῃ εἰς νοσοκομεῖον.

ὁ Ἀλέξανδρος ὁ 5ος, γιὰ νὰ τοῦ προσφέρῃ τὰ κλειδιά τῆς πόλεως, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν Ρώμην.

Ἀλλὰ ὁ Ἕλληνας Πάπας δὲν ἐπρόκειτο νὰ γνωρίσῃ αὐτὴ τὴν χαρὰ. Τώρα πού ἔβλεπε πᾶν τὸν ὀριστικὸ θρίαμβο τοῦ ἀντιπάλου του, ὁ καρδινάλιος Βαλτάσσαρ Κόσσα ἄφησε κάθε ἐπιφύλαξιν καὶ ἐκήρυξε ἀπρόσκαλυπτο πόλεμον ἐναντίον του. Ἡ ἱστορία δὲν μᾶς λέει τί ἀκριβῶς ἐγένε ἐκείνη τὴν ἄνοιξιν στὴν Βολωνία. Τὸ μόνο πού ξέρουμε εἶναι ὅτι ὁ Πάπας Ἀλέξανδρος, ἀντὶ νὰ ξεκινήσῃ γιὰ τὴν Ρώμην, ὅπως ἐτοιμαζόταν, εὐρέθηκε τὸ πρωτὶ τῆς 3ης Μαΐου 1410 νεκρὸς στὸ κρεβάτι του, χωρὶς νὰ προηγηθῇ καμμιὰ ἀσθένεια. Ἦταν γενικὴ ἡ πεποίθησις ὅτι ἐδηλητηριάσθηκε. Καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς του πού ἐπωφελέθηκε ἀπὸ τὸν θάνατον αὐτὸν ἦταν ὁ παλιὸς πειρατὴς Βαλτάσσαρ Κόσσα, πού ἐξελέγη Πάπας μὲ τὸ ὄνομα Ἰωάννης ὁ 23ος, γιὰ νὰ καθαιρεθῇ μερικὰ χρόνια ἀργότερα μέσα στὴν γενικὴ ἀγανάκτησιν γιὰ τὰ ἐγκλήματά του.

Αὐτὸ ἦταν τὸ τραγικὸ τέλος ἑνὸς ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἀλλὰ σχετικὰ ἀγνωστους Ἑλλήνας τῆς Ἰστορίας.

A. A. K.

ΝΙΚ. Γ. ΔΗΜ.

Ἐπλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα.

Μιά ἐβδομάδα πρωτότερα στὸ σπίτι τοῦ Γιαννάκη εἶχαν ἀρχίσει οἱ ἐτοιμασίες. Τέσσερα χρόνια τώρα πού ὁ πατέρας του ἔλειπε πολεμώντας τοὺς ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Φυλῆς, ἡ μητέρα του δὲν ἤθελε νὰ κάμῃ ἐπίσημην ἑορτή.

Ἐφέτος ὅμως, πού ὁ ἄνδρας τῆς εἶχε γυρίσει νικητής, ἡ μητέρα τοῦ Γιαννάκη ἤθελε νὰ γιορτάσῃ, ὅσο μποροῦσε καλύτερα, τὴν ὀνομαστικὴν του γιορτή—Χρῆστο τὸν ἔλεγαν—πού θὰ ἦταν διπλὴ γιορτή, ὅπως ἔλεγε: Θὰ γιορτάζε τὴν ὀνομασίαν τοῦ ἀνδρός τῆς καὶ τὴ νίκη τοῦ πολεμιστοῦ.

Ἔστειλε λοιπὸν ἕνα ἀπόγεμα τὸ Γιαννάκη νὰ ἐλθοῦν τὴν κυρὰ-Λένην, νὰ ἔρθῃ τὴν προπαραμονὴ νὰ τὴ βοηθήσῃ στὸ σιγύρισμα τοῦ σπιτιοῦ.

Τὸ πρωτὶ τῆς προπαραμονῆς, τὴν ὥρα πού ὁ Γιαννάκης ἔφευγε γιὰ τὸ σχολεῖο, ἡ κυρὰ-Λένην ἀνέβαινε τὶς σκάλες τοῦ σπιτιοῦ τῶν. Μαζὶ τῆς εἶχε καὶ τὸ μικρὸ σγουρόμαλλο ἀγοράκι τῆς, τὸν Κωστάκη. Ἡ φτωχὴ γυναῖκα τὸ ἔπαιρνε πάντα μαζί της, γιὰ τὸ δὲν εἶχε κανένα νὰ τὸ ἀφήνῃ στὸ σπίτι,—καὶ ὁ ἄνδρας ἔλειπε ἀκόμη στὸν πόλεμον.

Ὁ Γιαννάκης τοὺς ἐκαλημέρισε μὲ εὐγένεια καὶ συνέχισε τὸ δρόμον του. Κάποια ἀνησυχία ὅμως ἐτάραξε τὴν ψυχὴν του.

Μήπως ἡ μητέρα του ἄφηνε τὸ ξένο παιδί νὰ πιάσῃ τὰ πράγματά του καὶ νὰ παίξῃ μὲ τὰ παινινδία του;

Στὸ σχολεῖο δὲν μποροῦσε νὰ προσέξῃ. Ὁ νοῦς του πετοῦσε διαρκῶς στὸ σπίτι του, στὸ δωμάτιό του. Καὶ μὲ τὰ μάτια τῆς φαντασίας του ἔβλεπε τὸ μικρὸ ἀγοράκι νὰ παίξῃ μὲ τὰ μολυβένια στρατιωτάκια του, νὰ κυλᾷ τὰ αὐτοκίνητά του, καὶ νὰ σφυρίζῃ, καθὼς θὰ κυλοῦσε τὸ σιδηρόδρομό του ἐπάνω στὶς μικρὲς σιδηροτροχιὰς του. Πῶς νὰ προσέξῃ, ὅταν οἱ σκέψεις αὐτῆς δὲν μποροῦσαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ νοῦ καὶ τῆ σκέψιν του;

Μόλις ἐσχόλασε τὸ μεσημέρι ἔφυγε τρέχοντας γιὰ τὸ σπίτι του.

Ἀνέθηκε βιαστικὸς τὶς σκάλες καὶ χωρὶς νὰ χαιρετήσῃ τὴν μητέρα του, ὅπως ἔκανε

πάντοτε, ἐπῆγε κατ' εὐθείαν στὸ δωμάτιό του καὶ ἀνοίξε τὴν πόρταν.

Ὅ,τι εἶδε τὸν ἔκαμε νὰ σταθῇ σάν μαρμαρωμένος. Τὸ μικρὸ ἀγοράκι, καθισμένον στὸ σανιδένιο πάτωμα, εἶχε ὀλόγυρά του τὰ παινινδία τοῦ Γιαννάκη καὶ ἔπαιζε. Στὸ μικρὸ προσωπάκι του ἦταν ζωγραφισμένη ἀνέκφραστη χαρὰ καὶ τὰ γαλανὰ ματάκια του ἔλαμπαν ἀπὸ εὐχαρίστησιν.

—Γιατὶ πιάνεις τὰ πράγματά μου; Ποιὸς σοῦ τὰ ἔδωσε; Ἔ; Ἐφώνηξε ἀπότομα καὶ ἀγριεμένος ὁ Γιαννάκης.

Καὶ πετώντας ἀπρόσεκτα τὴ σάκα του σὲ μιὰ γωνία, ἄρχισε νὰ μαζεῦῃ βιαστικὰ τὰ παινινδία του καὶ νὰ τὰ βάζῃ στὰ κουτιά τους.

Τὸ μικρὸ ἀγοράκι τὸν ἐκοίταξε ἀμίλητο. Ἡ χαρὰ ἔσβησε ἀπὸ τὸ πρόσωπό του καὶ τὰ ματάκια του ἐγέμισαν δάκρυα. Δὲν ἔκλαψε ὅμως. Ἐσηκώθηκε ἀμίλητο καὶ ἐπῆγε κοντὰ στὴν μητέρα του, στὸ διπλανὸ δωμάτιο. Στὸ προσωπάκι του εἶχε ζωγραφιστὴ τώρα μιὰ ἀνέκφραστη θλίψιν.

Σηκώνοντας τὰ μάτια του ὁ Γιαννάκης ἀντίκρουσε τὴν μητέρα του, πού στεκόταν στὸ ἀνοιγμὰ τῆς πόρτας. Τὸν ἐκοίταξε ἀμίλητο λίγες στιγμὲς μὲ βλέμμα αὐστηρὸ καὶ κατόπιν ἔφυγε. Ὁ Γιαννάκης ἐνίωσε νὰ τὸν περνᾷ κάποιο ρίγος. Τὸ αὐστηρὸ βλέμμα τῆς μητέρας του καὶ ἡ σιωπὴ τῆς ἔλεγαν πολλά. Ἐκατάλαβε τὸ λάθος του, μὰ τώρα πᾶς ἦταν ἀργά!...

Ὅλο τὸ ἀπόγεμα τὸ περᾶσε στενοχωρημένος. Δὲν εἶχε διάθεσιν οὔτε νὰ διαβάσῃ, οὔτε νὰ ζωγραφίσῃ, οὔτε νὰ παίξῃ. Ἐκείνη μάλιστα ἡ σιωπὴ τῆς μητέρας του καὶ τὸ αὐστηρὸ τῆς βλέμμα τὸν ἔκαιαν σάν πυρῶμένο σίδερο.

Τὴ νύκτα εἶδε ἕνα ὄνειρον. Εἶδε, λέει, ὅτι βρισκόταν στὸ δωμάτιό του. Ἐπῆσε τὰ παινινδία του γιὰ νὰ παίξῃ. Καθὼς ὅμως ἔβαζε τὰ μολυβένια στρατιωτάκια του στὴ γραμμὴ, ἐκεῖνα ἐμεγάλωσαν, ἐμεγάλωσαν καὶ ἔγιναν στὸ ἀνάστημα μεγάλα σάν τὸν ἴδιον. Καὶ ὅλα λές καὶ ἔμοιζαν τοῦ Κωστάκη.

—Δὲν θέλωμε νὰ παίξουμε μαζί σου, γιὰ τὸ εἶσαι κακός... εἶσαι κακός... Ἀκούσε νὰ τοῦ λένε μὲ ἀνθρώπιν φωνή. Καὶ ἕνα-ἕνα ἐξαφανίζονταν ἀπὸ μπροστά του.

Τὸ ἴδιο ἔγινε μὲ τὰ αὐτοκίνητα, τὰ ἀεροπλάνα, τὸ σιδηρόδρομό του. Ὅλα, σάν νὰ εἶχαν ζωντανέψῃ, χάνονταν ἀπὸ μπροστά του. Σὲ λίγο εἶχε μείνει ὁλόμοναχος μέσα στὸ δωμάτιο, ἀνάμεσα στοὺς τέσσερες γυμνοὺς τοίχους. Μόνο στὰ αὐτιά του ἀντηχοῦσε ἀδικαίως ὁ μακρινὸς ἀντίλαλος τῆς φωνῆς τῶν μολυβένιων στρατιωτῶν:

—Εἶσαι κακός! Εἶσαι κακός!... Ὅταν ἐξύπνησε τὸ πρωτὶ, ἐκοίταξε ἀλήστως γιὰ τὰ παινινδία του. Ὅλα ἦσαν στὴ θέσιν τους. Ἦταν λοιπὸν ὄνειρον. Ἡ στενοχώρια ὅμως ἐξακολουθοῦσε νὰ τοῦ πῆρῃ τὸ στήθος καὶ στ' αὐτιά του σάν ν' ἀντηχοῦσε ἀκόμη ἡ παράξενη φωνὴ τῶν μολυβένιων στρατιωτῶν:

—Εἶσαι κακός! Εἶσαι κακός!... Πόσο θὰ ἤθελε νὰ μὴν εἶχε φερθῇ τόσο ἀσχημα στὸ μικρὸ παιδάκι! Πόσο θὰ ἤθελε, ἂν ἦταν δυνατό, νὰ γυρίζαν οἱ μέρες πίσω, νὰ ἔρθῃ πάλι ἀπὸ τὸ σχολεῖο του, νὰ βοηθῇ τὸν Κωστάκη νὰ παίξῃ μὲ τὰ παινινδία του καὶ νὰ καθίσῃ καὶ ἐκεῖνος νὰ παίξῃ μαζί του!

Τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, ἡ κυρὰ-Λένην ἤρθε νὰ βοηθήσῃ τὴν μητέρα τοῦ Γιαννάκη, νὰ περιποιη-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 20)

ΠΕΤΡΟΣ ΦΙΛΑΡΓΟΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 4)

καὶ μάλιστα μέχρι τοιοῦτου σημείου ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχιστράτηγοι τῶν μισθοφόρων, πού εἶχαν ἐξαποστείλει οἱ ἀντίπαλοί του ἐναντίον του, ὁ Μούσιος Ἀττέντολο Σφόρτσα καὶ ὁ Μπράτσιο ντὰ Μοντόνε νὰ ταχθοῦν μὲ τὸ μέρος του καὶ οἱ δυὸ ἄλλοι Πάπαι νὰ τραποῦν εἰς φυγὴν, ὁ πρῶτος γιὰ τὴν Νεάπολιν καὶ ὁ δεύτερος γιὰ τὴν Ἰσπανία.

Τότε πᾶς ὁ Ἀλέξανδρος ὠργάνωσε Παπικὸ στρατό, ὁ ὁποῖος νὰ καταλάβῃ τὴν Ρώμην, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἐγκατασταθῇ ἐκεῖ. Τὴν 1η Ὀκτωβρίου 1409 ὁ στρατὸς αὐτὸς ἐφάνηκε μπροστὰ στὴ Ρώμην, ἀφού εἰχαν προσχωρήσει στὸν Ἀλέξανδρον, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ὅλες σχεδὸν οἱ Ἰταλικὲς πόλεις. Ἐπικρατοῦσε ὅμως ἀκόμα μέσα στὴ Ρώμην πολὺ ἀνώμαλη κατάσταση πού δὲν ἐπέτρεπε στὸν Πάπα νὰ πᾶν νὰ ἐγκατασταθῇ καὶ ἐχρειάσθηκαν ἀκόμη τέσσερες σχεδὸν μῆνες σκληρῶν καὶ συγκεκριμένων μαχῶν μέσα στὴν ἴδια τὴν πόλιν γιὰ νὰ ἐξοντωθοῦν τελικὰ ὅλοι οἱ ἀντίπαλοι τοῦ νέου Πάπα καὶ νὰ πᾶν στὶς 12 Φεβρουαρίου 1410 μιὰ μεγάλη πρεσβεΐα Ρωμαίων στὴν Βολωνία, ὅπου εἶχε ἐγκατασταθῇ ἐν τῷ μεταξῷ

Η ΠΡΩΤΗ ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΧΡ. ΕΜ. ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗ

Η πρώτη από τις τρεις ένδοξες πολιορκίες του Μεσολογγίου άρχισε τον Οκτώβριο του 1822. Ο Όμερ Βρυώνης είχε υπό τας διαταγές του 7-8 χιλιάδες στρατιώτες και ο Κιουταχής 3.000, όλοι ήταν τουρκαλβανοί άσπονδοί έχθροί των ελλήνων. Είχαν ακόμη οι πολιορκηταί ένδεκα κανόνια και τέσσερα βομβοθάλα. Οι πολιορκούμενοι 360 έν όλω ένοπιοι, είχαν τροφές για ένα μόνο μήνα και στήριζαν την άμυνά τους σε μία πρόχειρη όχύρωση. Οι άρρωστοι και οι γέροι είχαν εγκαίρως αποσταλή στη Ζάκυνθο. Οι πολιορκηταί άρχισαν να χτυπούν με κανόνια την πόλι, την όποία από τις 25 Οκτωβρίου απέκλεισε από τη θάλασσα ο τουρκικός στόλος. Δεκατέσσερα παλληά σιδερένια κανόνια άπαντούσαν στους τούρκους και στο τείχος έμάχοντο οι τριακόσιοι έξήντα πολέμισται άποφασισμένοι να πέσουν ως τον τελευταίο. Θέλοντας να παρουσιάσουν ότι διέθεταν μεγαλύτερον αριθμόν στρατιωτών έπυροβολούσαν από το ένα άκρον του τείχους και κατόπιν έτρεχαν και πυροβολούσαν από το άλλο. Έστηναν μάλιστα στο τείχος όρθιες εϊφολόγες για να φαντάζεται ο έχθρος ότι ή φρουρά διέθετε και τακτικό στρατό και χτυπούσαν τα τύμπανα. Ο κανονιοβολισμός

έξακολουθούσε δυό ήμερονύκτια. Ο Κιουταχής και ο άρχηγός του στόλου Γιουσούφ, είχαν τη γνώμη ότι θάπρεπε να κυριεύσουν το τείχος με έφοδο, ο Όμερ Βρυώνης όμως που έόλεπε να πλησιάξη ο χειμώνας, δεν έσυμμερίζετο τη γνώμη τους, γιατί ήθελε να μη καταστραφή το Μεσολόγγι όπως οι άλλες πόλεις της Δυτικής Ελλάδος για να έχη ο στρατός τα καταλύματα για τον χειμώνα. Αποφάσισε ναρήσει σε διαπραγματεύσεις με τους πολιορκούμενους. Στην αρχή έχρησιμοποίησε τον έλληνα όπλαρχηγό Βαρνακιώτη που μαζί με άλλους παρακολουθούσε το στρατό του, όταν όμως καμιά δεν του έδόθη άπάντησις, ο Όμερ Βρυώνης διέταξε τον παλιό αξιωματούχο του Άλή πασά, Άγο Βασάτη, να ζητήσει συνάντησι με τον γνώριμό του Μάρκο Μπότσαρη. Η συνάντησις έπραγματοποιήθη έξω από την πόλι, για να μη μάθη ο άπεσταλμένος του Όμερ Βρυώνη τον άσημαντο αριθμό των πολιορκουμένων. Ο Άγος Βασάτης υπέβαλε διάφορες προτάσεις, ύπεσχέθη έξ όνόματος των πασάδων γενική άμνηστία, έλευθέρα έξοδο για τον Μαυροκορδάτο, τον Μάρκο Μπότσαρη και για όσους ύποπτεύοντο την όργη των πασάδων. Οι πολιορκούμενοι για να έπιβραδύνουν την έφοδο και έτσι να έχουν τον καιρό να ένισχυθούν παρέτειναν με διάφορες δικαιολογίες τις διαπραγματεύσεις. Έν τώ μεταξύ ο στόλαρχος, Γιουσούφ πασάς είχε άρχισει άλλες διαπραγματεύσεις. Μόνον που αυτός έδήλωσε στην αντιπροσωπεία των Μεσολογγιτών:

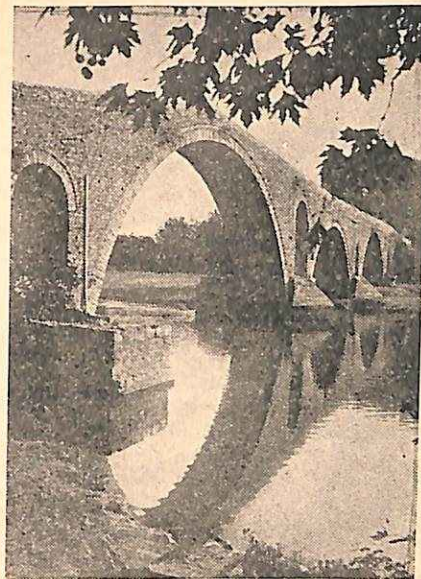
—«Αν δεν θέλετε να γίνη το Μεσολόγγι ο τάφος πολλών άθώων, να παραδώσετε τον Μαυροκορδάτο, τους άρχοντες και τους καπετάνιους και να πληρώσετε το χαράτσι που χρωστάτε».

Η έπιτροπή έζήτησε να της δοθούν γραπτοί οι όροι και για να κερδηθή κι άλλος χρόνος παρεπονέθη στον Όμερ Βρυώνη για τις βαρείες άπειρήσεις του Γιουσούφ. Ο Όμερ Βρυώνης έφάνη ακόμη περισσότερο πρόθυμος να παραχωρήση έπεικτέστερους όρους. Συνεφωνήθη τότε όκτα ήμερη άνακωχή για ναρήσουν πλοία να πάρουν τη φρουρά. Την έκτη ήμερα έπτά ύδραλικά πλοία έφθασαν στα νερά του Μεσολογγίου και ο στόλος του Γιουσούφ έσκόρπισε περίτρομος. Τα πλοία έκτός από τρόφιμα και άλλα έφόδια μετέφεραν και δυό χιλιάδες Πελοποννησίους πολέμιστας υπό την άρχηγία του Πετρόμπεη, του Άνδρέα Ζαΐμη, του Κανέλλου Δεληγιάννη. Ταυτοχρόνως οχέδον κατέπλευσαν μερικά σπετσιώτικα πλοία και ένα ακόμη από το Λιθόρνο με πολεμοφόδια. Στην έπικουρία αυτή προσετέθησαν και τα σώματα του Μακρή και του Τόγγκα, που κατήρθωσαν να διασχίσουν τις τάξεις των τούρκων, σε τρόπο που το σύνολο της φρουράς έφθασε τις 2.500 άνδρες. Ο Άγος Βασάτης άργά άντελήφη για ποιο λόγο οι πολιορκούμενοι παρέτειναν τις διαπραγματεύσεις.

Η τελευταία άπάντησις της φρουράς ήταν μία έπιστολή με τα λόγια: «Αν θέλετε το Μεσολόγγι έλατε να το πάρετε». Αποφάσισαν τότε οι πασάδες να έφορμώσουν την άρσική σκέψη του Κιουταχή να καταλάβουν με έφοδο το Μεσολόγγι και ώρισαν τα έημερώματα των Χριστουγέννων με την ιδέα ότι οι πολιορκούμενοι θα ήταν στις εκκλησίες. Υποσχέθηκαν μεγάλες άμοιβές σ' έκείνο που θα σκαρφάλωναν στο τείχος. Οκτακόσιοι Άλβανοί έπροθυμοποιήθηκαν. Οι πολιορκούμενοι έν τώ μεταξύ είχαν ειδοποιηθή για την άπόφασιν των Τούρκων. Από ποιόν; Πολλοί πιστεύουν από τον Βαρνακιώτη.

Η έπικρατέστερη έκδοχή είναι άλλη. Ο Γιάννης Γούναρης ένας από τους κυνηγούς του Κιουταχή, κυνηγώντας κοντά στη Φοινικιά είδε να πλησιάζη ένα πλοιάριο με μόνον έπιβάτη τον γραμματικό του Μακρή, που έπήγαινε στο Αιτωλικό. Τον ειδοποίησε για την άπόφασιν των Τούρκων, έπλήρωσε όμως με το κεφάλι της γυναίκας και το παιδιού του την πράξι του. Οι πολιορκούμενοι εκλείσαν τις εκκλησίες και κατέλαβον θέσεις σ' όλο το μήκος του τείχους. Δυό ώρες προτού να έημερώση άρχισαν οι Τούρκοι την έφοδο με έπελάσεις του ίππικού σε σφοδρό κανονιοβολισμό, κραυγές και άλαλαγμούς. Οι όκτακόσιοι Άλβανοί

(Συνέχεια στη σελίδα 21)

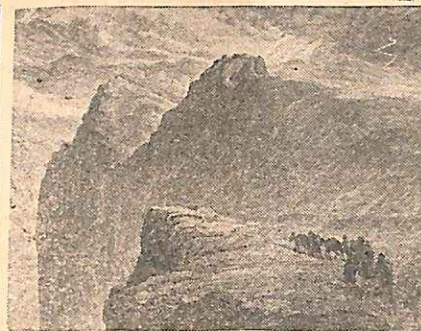
Το γεφύρι της Άρτας.

Θα σας περιγράψω σήμερα το πρώτο μέρος μιας άεροπορικής μου έκδρομής στη Βόρειο Ελλάδα, άρχίζοντας από την Ήπειρο κ' ακολουθώντας τη σειρά του δρομολογίου.

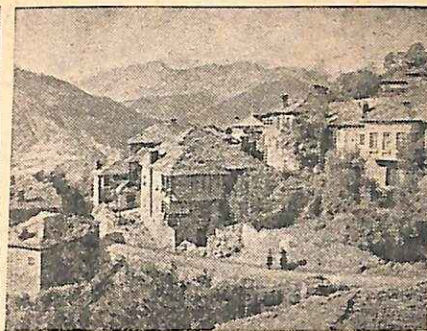
Ξεκινάμε άπ' το άεροδρόμιο του Έλληνικού δεμένοι στα καθίσματα του άεροπλάνου και σε λίγα λεπτά βρισκόμαστε έπάνω στα ουράνια, μακριά άπ' τα γνώριμα της Αττικής τοπεία. Σε λίγο, κάτω από τα πόδια μας, διακρίνουμε τη διώρυγα της Κορίνθου και τις Πελοποννησιακές ακτές, μα το άεροπλάνο τραβά προς τα δεξιά, προς τα βουνά της Ρούμελης, για να βρεθή σε κάμποση ώρα πάνω από μία λιμνοθάλασσα, στη μέση της όποιας διακρίνουμε μία μικροσκοπική Βενετία. Είναι το Αιτωλικό με τα σπιτάκια του, που κολυμπούν έπάνω στα ήσυχα νερά σαν ένα κοπάδι γλάρων.

Το άεροπλάνο μας τώρα προχωρεί βορειοδυτικά, πάνω άπ' τον Άμβρακικό κόλπο, όπου αντικρίζουμε τη γραφική Πρέβεζα, που λούζει τα πόδια της στα γαλανά νερά του Ιστορικού στενού, όπου, πριν από χίλια έννεακόσια ογδόντα χρόνια, ο Άντώνιος έχασε την κοσμοκρατορία της Ρώμης και ή μοιραία Κλεοπάτρα το βασίλειο της Αιγύπτου, ύστερα άπ' τη συντριπτική ήττα τους στο Άκτιον (31 π. Χ.).

Αφίνουμε την Πρέβεζα με τον άπέραντό της έλαιώνα και προχωρούμε προς τα έρείπια της Νικοπόλεως, που έχτισεν ο Όκτάβιος, ύστερα από τη νίκη του στο Άκτιον, και της όποιας διακρίνουμε το άρχαίο θέατρο. Ακολουθούμε τώρα το ποτάμι του Λούρου, ως στη Φιλippiάδα, μέρη γνωστά στον ύποφανό-μενο άπ' τις έκστρατείες και τις επανειλημμένες γερασίες έκδρομές του. Υστερα στρίβουμε δεξιά, πάνω άπ' τον ώραίο κάμπο της Άρτας, γεμάτον από πορτοκαλιές και άλλα όπορφόρα δέντρα. Πέρα εκεί διακρίνουμε την Άρτα με το κάστρο της, τον Άραχθο ποταμό, το χιλιό-

Σούλι.

Μέτσοβο.

ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ ΟΠΩΣ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΨΗΛΑ

ΠΕΤΡΟΥ Π. ΚΑΛΟΝΑΡΟΥ

τραγουδισμένο της γεφύρι, την Παρηγορίτσα, την Άγία Θεοδώρα ώραιες βυζαντινές εκκλησίες, καθώς και τον Άμυντικό Στρατάνα της, χτισμένον πάνω στα ύψώματα της Περάνης. Θέαμα αλήθεια θαυμαστό, που ύμνει και το δημοτικό τραγούδι:

Ή Άρτα είναι χρυσός μπαξές κλουθί με πέντε άηδόνια...

Αφίνουμε την Άρτα με τα θαυμαστά βυζαντινά μνημεία της και της όποιας ή ιστορία είναι άρχαιοτάτη, αφού πιά έχει σήμερα έξακριβωθή ότι στη θέση της ήταν και ή άρχαία Άμβρακία, ή πρωτεύουσα του βασιλέως Πύρρου και των άλλων ένδόξων ήγεμόνων της Ήπείρου. Και τώρα πάλι ξαναγυρίζουμε προς τον κάμπο, προχωρώντας όμως βορειοδυτικά, προς τα ένδοξα βουνά του Σουλίου, της Κιάφας και του Άθαρίκου. Από ένδεκα χωριά που ήταν στον καιρό τους ο τρόμος του Άλή Πασά και των Τουρκαλβανών, σήμερα μόνον ένα χωριό, ύπάρχει με λιγοστά σπιτία και έρημια παντού βασιλεύει στα λιμέρια του Τζαβέλλα ως κάτω στο Ιστορικό Ζάλογγο, που βρίσκεται πολύ νοτιότερα.

Στο βιαστικό μας πέραςμα πάνω άπ' το Κογγι, που έδόξασε τον Σαμουήλ, πάνω άπ' τον Άχέρωνα και τα ύψώματα της Κιάφας, έρχονται στη μνήμη μου τα λόγια του δημοτικού μας τραγουδιού:

Έδώ είν' το Σούλι ξακουστό, το Σούλι παϊνεμένο (λι παϊνεμένο) Που πολεμούν μικρά παιδιά, γυναίκες (και κορίτσια), Που πολεμά ή Τζαβέλλα με το σπαθί (θι στο χέρι...

Καθώς και οι άθανatoi σίχοι του Κάλθου, που αφιέρωσε στο ήρωικό Σούλι και στους κατοίκους του ο ποιητής:

Τών ποταμών πλατέα Νερά, βαθιά λαγγάδια. Έρημα μονοπάτια Δάση, βουνά χωράφια φεύγουν όπισω...

Βρισκόμαστε τώρα άντίκρου στον όγκο του βουνού Όλύτσικα με τις κατάλευκες βουνοκορφές. Είναι ο άρχαίος Τόμαρος, το ιερόν όρος του Πελασγικού Διός, στους πρόποδες του όποιου ήταν το Μαντεϊόν της Δωδώνης, το πιο άρχαίο μαντεϊόν όλης της Ελλάδος, γνωστό άπ' τα Όμηρικά έπη και μάλιστα άπ' το έπεισόδιο όπου ο Άχιλλεύς, πριν στείλ η για τη μάχη το φίλο του Πάτροκλο, κάνει σπονδή στο Δία με κρασί, μέσα στο πολύτιμο ποτήρι, άπαγγέλλοντας την παρακάτω δήσι στον πατέρα των θεών και των θνητών:

Ω Δία, Δωδονάρχοντα, Πελασγική (που όρίζεις) Μακριά τη μυριοχόινστη Δωδώνη και (χωριά) χουν Γύρω οι Σελοί, οι λερόποδοι, χαμό- (στρωτοί σου μαντεις) Κι άλλοτε πριν μού έάκουσες την (προσευχή μου έμένα...

Ιλιάδος Π. 233 - 236

Από τον Όμηρο και τον Ησίοδο ως τη μεταγενέστερη εποχή της αρχαιότητας δεν ύπάρχει συγγραφέας, πεζός ή ποιητής, της άρχαίας έλληνικής λογοτεχνίας, που να μην άναφέρη με δέος και με σεβασμό τη Δωδώνη και το ιερό μαντείο της, με τους σεπτούς ιερείς και τις ίερείες, τις Πελειάδες, καθώς και τους διάφορους τρόπους, δια των όποιων έδιδεν άπαντήσεις ο Ζεύς στα έρωτήματα των θνητών, που ήταν ήρωες και μενιστάνες όπως ο Ηρακλής ή ο Κροϊσός, αλλά και άλλοι πάμπτωγοι, τσοπάνηδες και γεωργοί ή έμποροι. Εύρέθηκαν επί τόπου πλάκες μολυβένιες με έρωτήματα περίεργα και άφελη. Ένας έρωτάς σε ποιο θεό να άπευθυνθή και να ζητήση προστασία για να είναι πάντοτε καλά: Άλλος άν συμφέρη και πότε συμφέρει να πουλήση τα γιοδοπρόβατά του.

Χρόνια και χρόνια έμπαχναν οι ρωματικοί και οι αρχαιολόγοι και ιστορικοί να βρούν την άκριβή θέση του περίφημου αυτού μαντείου, που ύμνησεν ο θεός Πίνδαρος και που

(Συνέχεια στη σελίδα 18)

ΤΗ ΝΥΧΤΑ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚ' Η ΑΓΑΠΗ

Δ. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΤΗ

Ήταν η νύχτα εκείνη που μαγεμένη ήσυχζε ή πλάση. Ήταν η νύχτα εκείνη, που τρεμούθουναν τ' αστερία, δευλά κοιτάζοντας κάποιο περίλαμπρο αδέρφι τους να λάμπη με θεϊκή μεγαλοπρέπεια... Γη και ούρανός τη νύχτα αυτή κάποιο μεγάλο θάμμα πρόσμεναν να γίνη...

Κι η φύσι, δλη η φύσι σιγαλά μουρμούριζε...
— Μή κι ό Μεσσίας θα γεννηθί τούτη τη γεμάτη μυστήριο νύχτα;

Ήταν η νύχτα που τὰ ούράνια με τη γη ανταμώνθηκαν! Οί άόρατοι άγγελιοι στους ταπεινούς και φαρτούς ανθρώπους φανερώθηκαν και μίλησαν.

— Δόξα έν ύψιστοις Θεώ, τραγούδησαν, κι ή φωνή τους μάγεψε τους άπλοϊκούς βοσκούς...

Ακούοντας τη γλυκειά φωνή τών άγγέλων ξεκίνησαν οί ταπεινοί βοσκοί για να πάνε να προσκυνήσουν τόν "Αναρχο Θεό, που αυτή τη νύχτα γεννιόταν. Κι ήταν σά χαμένοι σάν μαγεμένοι άπ' τ' άναπάντεχο νέο π' ούρανόθεν τους έρχόταν...

Βάδιζαν σιωπηλοί οί βοσκοί, με την ψυχή γεμάτη εὐτυχία, με την προσμονή πώς θ' αντίκρουζαν επί τέλους τόν Λυτρωτή, που αιώνια τώρα τόν καρτερούσαν. Μά να που εκεί στη γάργαρη πηγή του κάμπου, συναπάντησαν τὸ ληστή "Ασάμ!...

Δέν τόν φοβήθηκαν.

Η άγρια ψυχή του που τούτος ήταν γνωστή, θά τούς έκανε να τρομάξουν άλλη φορά... Μά απόψε κοιμόταν και θά μπορούσαν να τόν συλλάβουν παραδίνοντάς τον σέ δίκαιη τιμωρία...

Δέν τόκαναν όμως... Δέν τόν άγγιξαν!...

Κάτι τούς έλεγε στην ψυχή τους να μην άπλώσουν χέρι άπάνω του... Θέλησαν να προσπεράσουν σιγαλά, οί βοσκοί, αλλά στά πατήματά τους, ξύπνησε ό "Ασάμ...

ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ ΟΠΩΣ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΨΗΛΑ

(Συνέχεια από τη σελίδα 17)

άνεζήτησε κι' ό λόρδος Βύρων τραγουδώντας το:

Που είναι τὸ άρχαίον ἄλσος σου ὦ (Ιερά Δωδώνη)
'Η βρύση σου ή προφητική, τὸ θεῖον (σου μαντεῖον)
Σε ποιά κοιλάδα τοῦ Διὸς οἱ λόγοι (άντηχοῦνε;...
(Ταξίδι Χάρολδ Β' 35)

Τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης ἐπυρπολήθη τὸ ἔτος 221 π. χ. άπ' τὸν στρατηγὸ τῶν Αἰτωλῶν Δωρίμαχον. Εἶχεν όμως παρακμάσει ἀπὸ πολὺ πρωτύτερα, ἐπανιδρύθη δὲ ἀργότερα καὶ διετηρήθη μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ὁπότε ὁ ναὸς τοῦ Διὸς μετετράπη σὲ χριστιανικόν. Τὰ εἰρεῖνά του εὐρέθηκαν ὕστερα άπ' τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Καραπάνου τὸ ἔτος 1875.

★

Πιὸ πέρα ἀντικρύζουμε ἄλλο παύραμα:

Τὰ Γιάννενα τὰ κοσμοξουσκμένα,
Κορώνα τους φοροῦν τὸ Μισικέλι,
Λάμπουν κι αὐτὰ κι ή λίμνη τους παρθένα...

Τὸ ἀεροπλάνο μας ἀφίνει τὸν κάμπο τῶν Ἰωαννίνων μετὰ τὴν ἱστορικὴ τὴ λίμνη καὶ τὸ περίφημο Μπιζάνι, προχωρώντας τώρα πάνω ἀπὸ τὰ

Ζαγοροχώρια, που βρίσκονται στὰ βόρεια τοῦ ὅρους Μισικέλι. Εἶναι ὄλα-ὄλα 46 χωριά. Πιὸ πάνω βρίσκεται ή ἐνδοξη Κόνιτσα, κοντὰ στὰ σύνορα τὰ ἀλβανικά. Μά ἐμεῖς στρίβουμε ἀνατολικά, κατὰ τῆς βουνοκορφῆς τῆς Πίνδου καὶ ἀντικρύζουμε τὸ Μέτσοβο, τὴν πατρίδα τοῦ Τοσίτσα, τοῦ Στουρνάρα, τοῦ Ἀθέρωφ καὶ τόσων ἄλλων μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους. Τὸ Μέτσοβο εἶναι ἕνα χωριὸ χαριτωμένο, ἀληθινὴ πόλις καὶ τὸ θέαμά του γραφικώτατο, μέσα σὲ μιὰ φύσι θαυμαστή.

Όλη ή "Ηπειρος ἔχει μιὰ θέσι ἐξαιρετική μέσα στὸν Ἑλληνισμόν δόκλῃρο γιὰ τοὺς μεγάλους ἄνδρες που προσέφερε.

Πατρίδα τοῦ Σκουφᾶ καὶ τοῦ Τσακάλωφ, τοῦ Γενναδίου, τοῦ Ἀρσάκη καὶ τοῦ Ζάππα, τοῦ Χατζηκώστα, τῶν Ριζάρηδων καὶ τῶν Ζωσιμαδῶν, τοῦ Νεοφύτου Δούκα, τοῦ Κρυστάλλη, καὶ τόσων ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν, που διεκρίθησαν στὰ γράμματα, στὴν Ἐκκλησία, στὴ φιλοπατρία καὶ στὴν ἀρετή, ή "Ηπειρος ἦταν πάντα ἀπὸ ἀρχαιοτάτων

"Ενας πατέρας τηλεφωνεῖ ἐπειγόντως στὸ γιατρὸ νὰ ἔλθῃ σπῆτι γιατί ὁ μικρὸς του γυιὸς κατάρπτε τὸ στυλό του.

— "Ερχομαί ἀμέσως, ἀλλὰ ἐν τῷ μεταξύ σῆς τί κάνετε; ρωτᾷ ὁ γιὰτρός.

— Γράφω μετὰ τὸ μολύβι ἀπάντησέ ὁ πατέρας.

Πρᾶμα παράξενο!... Ἡ ματιά του δὲν ἔμοιαζε ματὰ κακούργου κι ή φωνή του, δειλή, ἀκούστηκε νὰ λήη:

— Ποὺ πᾶτε, καλοὶ ἄνθρωποι, μετὰ τὴ νύχτα;

— Τὸ φῶς τὸ αἰώνιο νὰ προσκυνήσουμε, τ' ἀποκρίθη θαρρετὰ ὁ πιὸ γέρος άπ' τοὺς βοσκούς. Μέσ' τὴ νύχτα τούτη ἐδῶ γεννιέται καὶ ποτέ του δὲ θά σθῶση στοὺς αἰῶνες τὸ φῶς αὐτό... Ἡ ἀγάπη... ή ἀληθινὴ Ἀγάπη ἔρχεται στὴ γῆ μας τὴ φτωχὴ ἀπόψε.

Ἐσκυψε τὸ κεφάλι ὁ ληστής καὶ ὅταν ἀπότομα τὸ ξανασήκωσε, εἶδαν, οἱ βοσκοί, διαμάντια νὰ κυλοῦν ἀπὸ τὰ μάτια του...

— Απόψε σὲ ταπεινὴ σπηλιά, βρέφος, μάς εἶπε ὁ "Αγγελος τ' οὔρανοῦ, θ' ἀντικρύσουμε τὸν Μεσσία, τὸν λυτρωτὴ τῶν ψυχῶν εἶπε ἄλλος βοσκὸς στὸν ληστή.

— Καὶ τὴ δική μου τὴ φτωχὴ ψυχὴ, ποιὸς θά τὴν λυτρώσῃ; Μπορεῖ ὁ ἀμαρτωλὸς ἐγὼ, νὰ ριζῶ βλέμμα σ' αὐτόν; στέναξε ὁ Ἀσάμ...

— Ἐκεῖνος π' ἀπόψε γεννιέται, γιὰ τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἦρθε στὸν κόσμ... Πρόσπεσε ταπεινά... Προσκύνησέ τον... Θ' ἀκούσῃ τὴ φωνή σου...

Κίνησαν οἱ βοσκοί καὶ ξεμάκρυναν σὲ λίγο πηγαίνοντας στὸν εὐλογημένο δρόμο τους...

Κι ἔμεινε μόνος ὁ ληστής... Μέσ' τὴν παράξενη αὐτὴ νύχτα ή κακία, ή χαρὰ τῆς ἀμαρτίας, εἶχαν χαθῇ, καὶ ή άγρια ψυχὴ του πονεμένη λαχταροῦσε, σάν κάτι νὰ γύρευε... κάτι νὰ ζητοῦσε...

Σιγανή, ντροπισαμένη, ἀκούστηκε σὲ λίγο ἡ φωνὴ τοῦ τρομεροῦ ληστή νὰ μουρμουρίζει:

— "Ω θεϊκὴ ἀγάπη, ἀγκάλιασέ με... Τρέμω στὴ μοναξιά τῆς ψυχῆς μου, στὸ σκοτάδι τῆς ἀμαρτίας μου... Δὸς μου φῶς, δὸς μου χαρὰ... Σῶσε με, Ἀχραντέ! Μνήσθητί μου, Κύριε!...

χρόνων ή κοιτίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Μὲ τὸν ὀρεινὸ της ὄγκο καὶ τὸ πετρώδες ἔδαφός της ἔγινεν ὁ ὀροφύλακας τῆς Ἑλλάδος, τὸ πιὸ ἀκριβὸ καὶ πιὸ ἐνδοξο τμῆμα τῆς Πατρίδος μας στὰ τελευταῖα χρόνια. «Εὐάνδρος "Ηπειρος» λέγεται.

ΠΕΤΡΟΣ Π. ΚΑΛΟΝΑΡΟΣ

Ε. Σ. Ν. τοῦ Δημ. Σχολ. Ἐλευθεροχωρίου κουρεύουν τοὺς συμμαθητὰς των.

Juniors of the Elem. School Eleftherochorion cutting the hair of their schoolmates.

ή 'Υγιεινή τῶν Σπόρ

Ἡ σωματικὴ ἀγωγή στὴν παιδικὴ ἡλικία.

ΣΠ. ΑΥΛΩΝΙΤΗ

βάδην με ἄσματα, ἐλεύθεροι άτομικὰ ἀθλοπαιδία, κολύμβησις.

γ) Παῖδ' αἱ ἡλικίας 11—13 ἐτῶν: Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω καὶ στοιχειώδους ἀγωνιστικῆς στίβου, ὁμαδικὰ ἀθλοπαιδία (δρόμος, ἄλμα, ἀναρρίξεις, μεταφορὰ μικροῦ φορτίου, μπάσκετ καὶ βόλλεϋ-μπῶλ).

Κι ἐρχόμεστε τώρα στὴν κρισιμώτερη, ὅπως εἴπαμε, περίοδο τῆς προεφηθικῆς ἡλικίας (14—15 ἐτῶν. Ἡ διάκρισις τῆς περιόδου αὐτῆς ἀνταποκρίνεται μάλλον πρὸς τεχνικὲς ἐνδείξεις καὶ ὀλιγώτερο πρὸς φυσιολογικὰς. Πρόκειται κυρίως γιὰ τὸ πρῶτο μέρος τῆς ἐφηθικῆς ἡλικίας, κατὰ τὴν ὁποία γίνονται ἀποτομοὶ καὶ ἔντονοι μεταβολαὶ εἰς τὸν ὁργανισμό. Ὁ σκελετὸς ἀναπτύσσεται ἀπότομα, ἐνῶ τὸ μυϊκὸ σύστημα λεπτύνεται. Παρατηρεῖται ἔντονη ὑπεραιμία στὰ ὅσα καὶ στὶς ἀρθρώσεις που εἶναι δυνατόν νὰ δημιουργήσουν πραγματικὰς κακώσεις.

Ἡ ἀντοχὴ τοῦ ὁργανισμοῦ εἶναι δυσαναλόγως κατωτέρα τοῦ ἀναστήματος. Ἡ ἀναπνοὴ παρουσιάζει ἀπότομες κυμάνσεις, ὅπως καὶ ή καρδιακὴ λειτουργία. Τὰ ὅργανα καὶ οἱ ἴσοι εἶναι ἰδιαίτερως εὐθραυστα καὶ τὸ νευρικὸ σύστημα πολὺ

Εἴχαμε εἰπεῖ ὅτι μιὰ φορὰ θά μιλήσουμε με λεπτομέρειες γιὰ τὸν τρόπο που ἐπιβάλλει ή ἐπιστήμη καὶ ή ὑγιεινὴ νὰ γίνεταί ή σωματικὴ ἀσκήσις στὰ παιδιὰ ἀπὸ 6—15 ἐτῶν. Στὴν προεφηθικὴ ἰδίως ἡλικία, που ὅπως λέει κι ή Ἐπιστήμη, εἶναι ή κρισιμώτερη άπ' ὅλες στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ζήτημα τῆς ἀγωνιστικῆς εἶναι πολὺ λεπτὸ καὶ χρειάζεται μεγάλη προσοχή.

Ἀς δοῦμε λοιπόν, τί μποροῦν καὶ τί πρέπει νὰ κάνουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ ἀθλητικῆς πλευρᾶς ἀναλόγως τῆς ἡλικίας των.

1. Παῖδικὴ ἡλικία (6—13 ἐτῶν). Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ ή σωματικὴ ἀσκήσις πρέπει νὰ περιορίζεται σὲ κινήσεις ή παιδιὰς που δὲν ἐμποδίζουν τὴν ὁμαλὴ καὶ συμμετρικὴ ἀνάπτυξιν τοῦ σκελετοῦ καὶ τῶν ἀρθρώσεων.

Κατὰ γενικὸ κανόνα ἀποκλείονται οἱ ἀσκήσεις που ἐπιταχύνουν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μυϊκοῦ συστήματος σὲ βαθμὸ που νὰ ἐμποδίζεται ή ἀνάπτυξις τῶν ὀστέων.

Γιὰτὶ μέχρι τῶν 13 ἐτῶν, οἱ ἀσκήσεις πρέπει νὰ ἔχουν σκοπὸ τὴν υποβοήθησιν τῶν βασικῶν λειτουργιῶν, δηλαδὴ τῆς ἀναπνοῆς, τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, τῶν ἀρθρώσεων καὶ τοῦ συντονισμοῦ τῶν νεύρων.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀπαγορεύονται γενικῶς οἱ ἀθλητικοὶ διαγωνισμοὶ καὶ οἱ ἀγῶνες. Σὲ παιδιὰ 10—13 ἐτῶν δὲν ἀποκλείονται ἀπολύτως πρόχειροι ἑλαφροὶ συναγωνισμοὶ καὶ ἰδίως ὁμαδικοὶ, πρέπει όμως νὰ περιορίζωνται σὲ παιδιὰς ή ἀθλοπαιδιὰς με πολὺ ἐλαστικὴ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν σχετικῶν κανονισμῶν.

Στὴν παιδικὴ ἡλικία μπορεῖ νὰ συνοψισθῇ ὁ κύκλος τῶν ἀσκήσεων ἐνδεικτικὰ καὶ σχηματικὰ ὅπως παρακάτω:

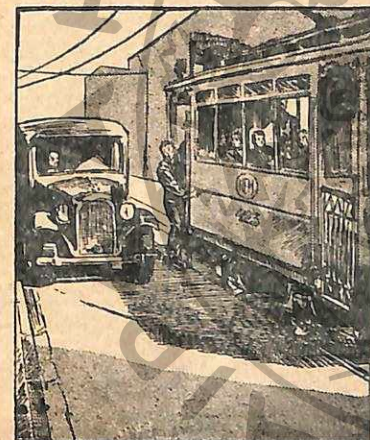
α) Παῖδ' αἱ ἡλικίας 6—9 ἐτῶν: Παιδιὰ μιμησεως, μικρὰ παιγνίδια, στάσεις διδασκτικὰ καὶ ἐπανορθωτικὰ, βάδην με ἄσματα, τροχάδην, ἐλεύθεροι ἀτομικὰ ἀθλοπαιδία.

β) Παῖδ' αἱ ἡλικίας 9—11 ἐτῶν: Ἀπλὰ διδασκτικὰ κινήσεις μικρὰ παιδιὰ μιμησεως,

Κοιμάσθε

με ἀνοικτὰ

παράδουρα

εὐερέθιστο. Ἐπειδὴ λοιπόν ή ἡλικία αὐτὴ συμπίπτει καὶ μετὰ τὴν πρώτην ἐπίδοσιν τοῦ παιδιοῦ στὸν ἀθλητισμό, χρειάζεται τὴν μεγαλύτερη προσοχή: Καὶ πρῶτα - πρῶτα ἀπαγορεύονται γενικὰ τὰ ἀγωνίσματα που ἀπαιτοῦν δύναμι καὶ ἀντοχή, ἀντιθέτως δὲ ἐπιβάλλονται οἱ ἀσκήσεις που υποβοηθοῦν τὶς φυσιολογικὲς τάσεις τοῦ ὁργανισμοῦ καὶ δυναμώνουν τὶς ζωτικὲς λειτουργίες τῆς καρδιάς, τῶν πνευμῶνων, τῶν μυῶν, τῶν ἀρθρώσεων κλπ.

Σχετικὰ μετὰ τὸ ἀγωνιστικὸ πρόγραμμα που ἐπιτρέπεται στὴν ἡλικία αὐτὴ τῶν 14—15 ἐτῶν, παραθέτουμε παρακάτω τὰ ὅρια μέσα εἰς τὰ ὁποία πρέπει νὰ διαγράφεται καὶ τὰ ὁποία συμπίπτουν σχεδὸν μετὰ διενθῶς ἱσχύοντα:

1. Δρόμοι: Ταχύτητος 60 μ. ἡμιαντοχῆς 250 μ., σκυταλοδρομία (κατόπιν ἐπιλογῆς καὶ ὑπὸ ἐλεγχον τῆς ταχύτητος).

2. Ἀλματὰ: εἰς μῆκος ἀπλοῦν καὶ εἰς ὕψος (μετὰ περιορισμὸν ἀριθμὸν προσπαθειῶν).

3. Ρίψεις: Σφαίρας (βάρος 4 κιλῶν), δίσκου (1 κιλό), ἀκοντίου (μῆκος 2 μ. 20 καὶ βάρος 600 γραμμαρίων) δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν.

4. Τρίαθλον ή Τριαγμὸς: Οἱ σύνθετοι ἑλαφροὶ διαγωνισμοὶ μετὰ ἕνα δρόμον, ἕνα ἄλμα καὶ μιὰν ρίψιν, ἀποτελοῦν τὸ ἰδεώδες ἀγωνιστικὸν σύστημα γιὰ τὴν προεφηθικὴ ἡλικία. Ὡς ρίψιν γιὰ τὰ Ἑλληνόπουλα ταιριάζει καὶ ή λιθοβολία.

5. Ἀθλοπαιδία: Μπάσκετ καὶ βόλλεϋ μπῶλ (μετὰ περιορισμένης διαστάσεως γηπέδων, βάρος σφαίρας, ὕψους καλάθων καὶ δικτύων καὶ διαρκείας ἀγῶνων, ἐλαστικότητα δὲ τῶν κανονισμῶν).

Περὶττὸ νομίζω, εἶναι νὰ σημειώσω καὶ πάλι ὅτι τὸ ποδόσφαιρο ἀπαγορεύεται κατηγορηματικὰ καὶ ἀπόλυτα σ' αὐτὲς τὶς μικρὲς ἡλικίες, ἐνῶ ἀντιθέτως τὸ κολύμπι εἶναι ἀπαράιτητό γιὰ τὴν φυσιολογικὴ ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος καὶ τῶν λειτουργιῶν του. Βέβαια κι αὐτὸ όμως πρέπει νὰ γίνεταί μετὰ σύστημα, ὅπως γράψαμε πολλὰς φορὲς μέχρι σήμερα, καὶ πρὸ παντὸς χωρὶς κατάχρησιν. Μετὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἐπιτρέπεται ἐπίσης ή ποδηλασία καὶ τὸ τένις.

Ἀναπνέετε

πάντοτε

μετὰ τὴ μύτη

Ο Ποντικός και ο Αρουραίος

Ο κύριος Ποντικός ο παχύς, που τον ζηλεύαν όλοι οι ποντικοί που ζούσανε μέσ' στη μεγάλη πόλη, γιατί στην πλουσιότερη τη σπιταρόνα ζούσε κι από τα πιο λιχουδικά φαγιά τσιμπολογούσε,

μία μέρα είπε: Σάν πασάς χορταίνω τόσα χρόνια, μά μέσ' στο σπίτι έπληξα κλεισμένος νύχτα μέρα. Άς κάνω ένα περίπατο τη νύχτα ως τ' αλώνια, για ν' άναπνεύσω μία φορά και καθαρών άέρα,

να έπισκεφθώ και τον καλό τόν φίλο μου Άρουραίο, πούχομ' άνοιξει από καιρό με γράμματα φίλιες, κι όλο μου γράφει πως θάρρη κι όλο να πάω λέω, και μόνο γνωρίζομαστε άπ' τις φωτογραφίες.

Μ' από τα πλούτη πούθλεπε είχε φουσκώσει ο νους του και δεν καταδεχότανε να πάη ποδαράδα.

Κ' έτσι τόν βράδυ πρόσταξε τούς ύποτακτικούς του τ' άμάξι να τόν ζέσουνε, να πάη άμαξάδα.

Και σέ λίγο ένα τσόφλι από Άργίτικο πεπόνι, πού μπροστά του ήταν ζεμένοι έξη άράδα ποντικοί, στού ύπογείου τόν κατώφλι σιγανά κοντοζυγώνει, κι ό Ποντικός μέσα παίρνει με μία πόζα άρχοντική!

Τώρα τ' άμάξι γρήγορο με καλπασμό τραβάει, την ώρα μέτρα έκαστό τρέχει, θαρρώ, και κάτι, κι όλο τά σκοτεινότερα σοκάκια προτιμάει, γιατί φοβάται μή στο φώς ακάκό τόν πιάση μάτι...

Κι άφου σ' αλώνια έφτασε πετώντας, όπως είπα, στού Άρουραίου τού τρανού σταμάτησε την τρύπα. Κι ό Άρουραίος βγαίνοντας: Ώ ξεκουστή κι ώ- (ράε μου!

Νά σέ φιλήσω, αγαπητέ, παμφίλτατε Ποντική! Μά ό Ποντικός βιαστικός φωνάζει: Άρουραίε μου, άσ' τά φίλια και λέγε μου... πού είν' ή άποθήκη.

Κι ό Άρουραίος: Φίλε μου, ή άποθήκη έμένα είν' όλα αυτά τριγύρω μου τ' αλώνια τ' άπλωμένα. Κοίταξε γύρω, αγαπητέ, από κεί κάτω ως πάνω, κι όπου σ' άρσσει πιο πολύ τραπέζι θά σου κάνω. «Σ' εύχαριστώ». Και άρχινά ό Πόντικας τόν μάσημα,

μά σέ λιγάκι ξεφωνά: τ' είν' τούτα... Σαχαλαμάρες... Τά φαγητά σου όλα αυτά είναι φτωχά και άσημα. Έλα στο σπίτι μου να φάς λογιών-λογιών πια- (τάρες!

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΗ

(Συνέχεια από τη σελίδα 15)

θή τούς καλεσμένους της. Μαζί της είχε και τόν μικρό άγοράκι της. Όταν έκείνο άντίκρυσε τόν Γιαννάκη μαζεύτεκε κοντά στη μητέρα του και έχαμήλωσε τά μάτια.

Ο Γιαννάκης όμως εύχαριστήθηκε όταν τόν είδε. Κάποιο βάρος σαν να έφευγε από την καρδιά του. Χαμογελώντας έπλησίασε τόν μικρό παιδάκι και έδοκίμασε να τόν πιάσει από τόν χεράκι. Έκείνο τόν τράβηξε με δύναμη και σφίχτηκε πιο πολύ κοντά στη μητέρα του. Στο τέλος, παρακινημένο από τη μητέρα του και τη μητέρα τού Γιαννάκη, έδωσε τόν χέρι του.

Ο Γιαννάκης χαρούμενος τόν έφερε στο δωμάτιό του. Άνοιξε τά κουτιά με τά παιχνίδια του και τά άπλωσε μπροστά στο μικρό άγοράκι. Ξαστέρωσε τόν προσωπάκι τού παιδιού και τά μάτια του έλαμψαν. Δειλά-δειλά στην άρχή, με περισσότερο θάρρος ύστερα, άρχισε να παίξει με τά ώραία παιχνίδια, πού έ-

Κάτσε 'δω στ' άμάξι άπάνω σπíti να σέ πάω τρεχάλα και τραπέζι να σου κάνω μ' όλων τών πουλιών τόν γάλα!

Και τόν πηγαίνει σπíti του. Τόν βάζει στην αύλή, άπ' τόν ύπόγειο τόν περνά στο παραπάνω πάτωμα, από μία τρύπα ύστερα τόν χώνει στρογγυλή σ' ένα ντουλάπι — γενικό τών ποντικών έλάττωμα — και τών δυονών έκεί μαζί τά σάλια τώρα τρέχουνε κι άρχίζουνε τόν φαγητό και τελειωμό δεν έχουνε!...

Άλλά σέ κάθε μία μπουκιά πού βάζουνε στο στόμα, άκούονται δυό βήματα, κρότοι μικροί, μεγάλοι, αλλάζουν άπ' τόν φόβο τους κ' οι δυό άμέσως χρώμα και κρύβονται. Κι άργότερα ξαναρχινάνε πάλι...

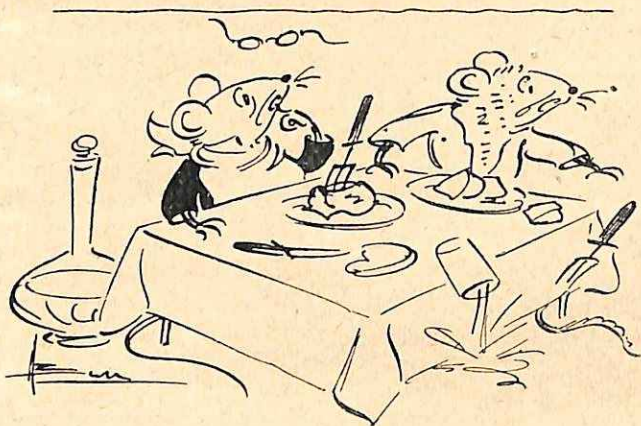
Όσοπου από τόν τρόπο του κι άπ' τη μεγάλη φρίκη ό Άρουραίος δεν κρατά και λείει στον Ποντική: —Τά φαγητά σου όλα αυτά, όσο κι αν είναι φίνα κι όσο κι αν είναι από λαμπρή και διαλεχτή κουζίνα κι από σπουδαία μαγαζιά κι από μεγάλο σπíti, δέ μου άρέσουνε, γιατί... μου βγαίνουν άπ' τή μύτη.

Προτιμώ τ' άπλό μου έκείνο μά γαλήνιο φαγητό (μου), παρά τούτα με τή σάλτσα... τής φοβέρας και τού (τρόμου).

Φαγητό με καρδιοχτύπι στο χαρίζω, άς μου λείπη.

Και μεμιάς ό Άρουραίος ξαναγύρισε σ' αλώνια και δεν πάτησε στην πόλη πια σέ όλα του τά χρόνια.

ΑΝ. ΒΩ.

κείνο δεν είχε στο φτωχό του σπιτάκι. Δεν πέρασε πολλή ώρα και σ' όλο τόν σπíti άντηχούσαν τά γέλια και τά χαρούμενα ξεφωνητά τών δυό παιδιών, πού είχαν γίνει οι καλύτεροι φίλοι.

Όταν τόν βράδυ ή κυρα-Λένη έφευγε, ό Γιαννάκης έχάρισε στον καινούργιο φίλο του ένα μεγάλο κουτί γεμάτο ως επάνω με τά καλύτερα και ώραϊότερα παιχνίδια του. Όπως είπε ό ίδιος τού τά έκανε δώρο Χριστουγεννιάτικο...

Η μητέρα τού Γιαννάκη δεν κρατήθηκε τότε. Μόλις έφυγε ή κυρα-Λένη, αγάλιασε τόν γυιό της, τόν έσφιξε στο στήθος της και τόν έφίλησε τόσο θερμά, όσο ποτέ άλλοτε δεν θυμάται ό Γιαννάκης να τόν έφίλησε ή μητέρα του. Στα μάγουλά του ένοιωσε θερμά τά δάκρυ τής χαράς της.

Άλλά και ή χαρά τού ίδιου δεν περιγράφεται. Ήταν τόσο μεγάλη, πού νομίζει ότι, όσα χρόνια κι αν περάσουν, ποτέ δεν θά ξεαναδοκιμάση τόσο μεγάλη χαρά, ποτέ δεν θά περάση τόσο χαρούμενα και εύτυχισμένα Χριστούγεννα.

Η "ΦΑΥΛΑ ΠΡΑΣΣΟΥΣΑ,"

...ΚΑΙ ΦΟΒΟΥΜΕΝΗ ΤΟ ΦΩΣ

Είναι πολύ γνωστός, βέβαια, ό μύθος για τόν εμπόριο τού Βάτου, τού Γλάρου και τής Νυχτερίδας, άφου τόν αναφέρει κι' ό Αίσωπος!

«Νυχτερίς, και Βάτος και Αίθουια, έταιρείαν ποιησάμενοι έμπορικού διέγνωσαν θίου ζήν».

Και τόν ξέρετε! Η νυχτερίδα στην έταιρεία έβαλε λεφτά πού τά δανείστηκε! Και όταν ναυάγησαν με τόν πλοίο, πού κουβαλούσαν τά έμπορεύματα, ό θεός τή μετέβαλε σέ πουλί. Και από τότε κρύβεται όλη τήν ήμέρα για νά μήν τήν δουν οι δανεισταί της και τήν κυνηγήσουν!

Μά στη Φωκίδα σώζεται κάποια άλλη παράδοση:

«Άνθρωπος ήταν ή νυχτερίδα. Άνθρωπος τού γλεντιού, άσως και τεμπέλης!... Τόν γλέντι θέλει χρήματα, κι ή νυχτερίδα, άφου καταξόδεψε τά δικά της άρχισε να δανείζεται. Μά χωρίς μέτρο: Έπαιρνε από παντού δανεικά κι άγύριστα!

Οί δανεισταί της, τήν κάλεσαν στα

ΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΡΑΔΙΟΥ

Τό ράδιο είναι πολύ σπάνιο μετάλλο, τόν σπανιότερο από όλα. (Η ποσότης πού έχει έξαχθή μέχρι σήμερα σ' όλη τή γή είναι ζήτημα αν άνέρχεται σέ 100δες γραμμάρια). Βρίσκεται σέ όλίγα μέρη τής Γής (Βόρειος Αμερική, Τσεχοσλοβακία, Βελγικό Κογκό).

Όταν βρεθή χρειάζεται μεγάλη πολυέσθη κατεργασία για νά πάρουμε καθαρό τόν ράδιο. Χρειάζονται 500 τόννοι πισσοσανίτη (όρυκτό πού περιέχει ράδιο) για νά πάρουμε 1 γραμμάριο ραδίου. Για τήν κατεργασία τού όρυκτού (πού περιέχει καμμιά φορά και 30 είδων ξένες ουσίες, χαλκό, ούράνιο, μαγγάνιο κλπ.) απαιτούνται 1000 τόννοι κάρβουνο, 500 και πλέον τόννοι διαφόρων χημικών ουσιών και 10.000 και πλέον τόννοι άπεσταγμένου νερού.

Όλ' αυτά αυξάνουν τήν τιμή τού ραδίου φυσικά. Γι' αυτόν όλων τούς λόγους ή τιμή του είναι άστρονομική. Είναι άκριβότερο από ό,τι δήποτε άλλο στη γή (διαμάντια και άλλα πολύτιμα πετράδια, γούνες, άρώματα, πολύτιμα μέταλλα κλπ.). Ένα (1) γραμμάριο τού φθάνει να κοστίζει 5.000 λίρες.

Όταν τόν ράδιο φθάση στον άπαιτούμενο βαθμό καθαρότητος, είναι μία λευκή σκόνη πού μοιάζει με άλάτι.

Προτού σταλή για χρήσι συσκευάζεται με μεγάλη επιμέλεια. Τοποθετείται πρώτα μέσα σέ γυαλί και μετά σέ θήκη μολύβδινη, γιατί ό μολύβδος έχει τήν ιδιότητα ν' άπορροφά τις ακτίνες τού ραδίου.

Άπό τόν περιοδικό τού Αυστραλιανού Ε.Σ.Ν.

δικαστήρια. Η έναγομένη παρουσιάστηκε στους δικαστές.

—Τά χρωστάς; τήν ρώτησαν.

—Τά χρωστώ, δεν τ' άρνιέμαι, λέγει ή Νυχτερίδα μά δεν έχω να τά δώσω!

Κι έβγαλαν άπόφασι να τής κάμουν κατάσχεσι. Μά τί να τής κατάσχουν;

ΜΑΘΕΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΤΕ

Η χαρά πού δοκιμάζομε όταν δίνωμε είναι συνήθεια πού δεν διδάσκεται αλλά πού καλλιεργείται με τήν άσκησι. Έκείνο όμως πού είναι δυνατό να διδαχθή είναι ό,τι τόν νά δίνη κανείς άποτελεί πρόνιο. Όλοι μας είμαστε σέ θέσι να δώσωμε έστω και έλάχιστα. Είναι και αυτό μία άλήθεια, πού πρέπει κανείς να μάθη ένωρίς, όχι με λόγια, αλλά με πράξεις. Σήμερα όπου όλα έχουν άναστατωθή με τήν άπέραντη καταστροφή δίνοντας κανείς συμβάλλει στην άποκατάστασι κατά ένα τρόπο τής όμαλής ζωής και έπανορθώνει κάποια άφόρητη δυστυχία.

Όφείλομε να δίνωμε όχι για νά κάνωμε έλεημοσύνη, ούτε για νά ικανοποιήσωμε τόν συναίσθημα τής δικαιοσύνης, αλλά από Χριστιανική αγάπη για τόν συνάνθρωπό μας.

Ό,τι δίνεται από αγάπη είναι φυσικό να γίνεται δεκτό με χαρούμενη εύγνωμοσύνη.

Άλλωστε έκείνος πού έλαθε σήμερα, αύριο, με τή σειρά του, θά δώση, πιθανόν όχι σέ κείνον πού τού έδωκε. Αυτό όμως είναι αδιάφορο.

Ό Χρ. Έρυθρός Σταυρός δίνει τόν τέλει παράδειγμα: Βοηθεί για να μπορέσουν και οι άλλοι να βοηθήσουν και έτσι ή αγαθοεργός δράσι πολλαπλασιάζεται.

Όλα τά μέλη τού Έρυθρού Σταυρού τόν γνωρίζουν. Οί Έρυθροσταυρίται επίσης τόν γνωρίζουν, γι' αυτό ή άπλη πράξις έξυπηρετήσεως και φίλιας μερικων παιδιών σέ ένα μικρό και φτωχικό Σχολείο γίνεται με τήν πίστι αυτή, έστία έμπνεύσεως για όλους τούς νέους.

S. BRUNY

Άπό τόν Δελτίον Ένώσεως Έρ. Στ.

Όυτε καρφή δεν βρήκαν οι κλητήρες για να τής κατάσχουν!

Τότε ζήτησαν να τήν δικάσουν στα ποινικά δικαστήρια!

Και οι δικαστές τήν δίκασαν έρήμην σέ φυλάκισι.

Άρχισε τότε τή φυγοδικία! Όλην τήν ήμέρα κρυβόταν! Και μόνο τή νύχτα έβγαίνει περνώντας από σκοτεινά κι άόσιμα μέρη.

Μά και τή νύχτα δεν εύρισκε ήσυχία. Μόλις τήν έπαιρναν μυρουδιά τήν έτρεχαν από πίσω. Τους έφευγε βέβαια, μά τής είχαν γίνει επιφύλαξι.

—Άρκετά τιμωρήθηκα είπε κάποια μέρα, γονατίζοντας με τά χέρια ψηλά στον ούρανό! Θεέ μου. Συχώρεσά με Κέμε με πουλί!...

Τή λυπήθηκε ό Θεός και τήν έκαμε πουλί.

Μά ούτε κι αυτό τήν έσωσε!

Γιατί και πουλί πού έγινε έξακολουθεί να φοβάται τούς δανειστές της. Και γι αυτό κρύβεται όλη τήν ήμέρα στη φωλιά της και μόνο τή νύχτα βγαίνει για να βρή τήν τροφή της! Μά και τή νύχτα δεν τρέχει σέ φωτισμένα μέρη. Φοβάται μήν τήν δούν, τήν γνωρίσουν, τήν συλλάβουν και τήν φυλακίσουν.

A. ΜΕΤΑΞΑΣ

Η ΠΡΩΤΗ ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

(Συνέχεια από τη σελίδα 16)

κρατώντας σκάλες είχαν πλησιάσει κοντά από τόν τείχος και είχαν κρυφθή στους θάμνους περιμένοντας τήν έναρξι τής επίθεσεως. Έπετάχθηκαν τότε, έσθίριζαν τις σκάλες στο τείχος και έπεχείρησαν να άγκιστρωθούν στις επάλξεις. Τρεις όλόκληρες ώρες διήρκεσεν ή προσπάθειά τους χωρίς κανένα άποτέλεσμα. Στο τέλος άποτραδήχθηκαν αφήνοντας πεντακόσιους νεκρούς και τραυματίας. Οί Έλληνες είχαν τέσσερες μόνον νεκρούς, από τούς οποίους δυό Μεσολογγίτες και δυό Γαστουναίοι.

ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Η ήμέρα τού Χριστού εύρηκε τόν Μεσολόγγι να γιορτάζει τή μεγάλη του νίκη. Τήν άπόλυτη έλευθερία του θά τήν γιόρταζε τόν πρώι της 1ης Ιανουαρίου 1823. Τήν νύχτα τής 31ης Δεκεμβρίου οι Τούρκοι είχαν έγκαταλείψει τήν πολιορκία, αφήνοντας όλα τούς τά έφόδια, τά κανόνια τους έκτός από ένα, τις σκηνές τών πασάδων, τά πάντα. Ήταν τόν καλύτερο πρωτοχρονιάτικο δώρο πού έφερε στους μαχομένους Έλληνες ό ήρωισμός, ή πίστις και ή όμόνοια.

ΧΡ. Ε. ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗΣ

Ο ΤΥΠΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

Παραθέτομε κατά χρονολογική σειρά δημοσιεύσεως τὰς κρίσεις.

«ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» 5-11-49

Με ὕλην πλουσίαν καὶ πολὺ ἐνδιαφέρουσαν ἐκυκλοφόρησε τὸ φύλλον μηνὸς Νοεμβρίου τοῦ περιοδικοῦ «Ἑλληνικὸς Ἑρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος». Τὰ ἄρθρα του: «τὰ δόντια μας», «τὰ ἐνδύματα», «οἱ μέλισσες καὶ τὸ μέλι», «ἡ νέα μέθοδος προβλέψεως τοῦ καιροῦ» μαζὶ μὲ τὰ ἱστορικά καὶ λογοτεχνικά κομμάτια του, ὅλα καλογραμμένα καὶ οἱ ὥραιες φωτογραφίες τῆς δράσεως τῶν Ἑρυθροσταυριτῶν τῆς χώρας, τὸ καθιστοῦν προσφιλεῖς καὶ χρήσιμον ἀνάγνωσμα γιὰ μικροὺς καὶ μεγάλους.

«ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ» 6-11-49

Ε.Ε.Σ. ΝΕΟΤΗΤΟΣ

«Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν μας τὸ φυλλάδιον μηνὸς Νοεμβρίου τοῦ ἀξιολόγου περιοδικοῦ «Ἑλληνικὸς Ἑρυθρὸς Σταυρὸς τῆς Νεότητος». Ἡ ἐμφάνισις του ἀρίστη ἀπὸ πάσης ἀπόψεως προσελκύει ἀμέσως τὸ ἐνδιαφέρον. Ἡ ὕλη του ποικίλη καὶ ἐκλεκτὴ ἀποτελεῖ τὴν πνευματικὴν τροφὴν τὴν ὁποίαν χρειάζονται σήμερον τὰ παιδιά. Τὴν ἀξίαν τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ ὑπογραμμίζει ἐκτὸς τοῦ πλούτου τῆς ὕλης αὐτοῦ καὶ ἡ συνεργασία του ἀπὸ καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ εἰδικοὺς μὲ ἀνεγνωρισμένον κύρος.

«ΕΜΠΡΟΣ» 6-11-49

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.Ν.

Τὸ νέον τεύχος τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ τῆς Νεότητος εἶναι πράγματι θαύμα ἐκτυπώσεως, καλλιτεχνικῆς ἐμφανίσεως καὶ ἐκλεκτῆς ἐπαγωγῆς καὶ μορφωτικῆς ὕλης. Εἶναι τὸ μοναδικὸν περιοδικὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ποὺ ἀπευθύνεται εἰς τὴν Νεότητα καὶ διαβάζεται ἀπὸ δύο τουλάχιστον ἑκατοντάδας χιλιάδων ἐρυθροσταυριτῶν εἰς ὅλην τὴν χώραν. Τὸ ἔργον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ τῆς Νεότητος εἶναι πολυσχιδές. Τὸ ἐνδιαφέρον του διὰ τὴν Νεολαίαν τῆς χώρας μας ἔχει παντοειδεῖς ἐκδηλώσεις. Ἰσως ὅμως ἡ ἐκδοσις τοῦ περιοδικοῦ εἶναι μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας, ἀν' ὅχι ἡ σπουδαιότερα. Λόγω τῆς διαθέσεως τοῦ περιοδικοῦ εἰς τιμὴν πολὺν κάτω τῶν κόστους καὶ τῆς χορηγήσεως τευχῶν δωρεάν εἰς ἄπορα παιδιά τραυματίας κ. λ.π., ἡ ἐκδοσις ἀποτελεῖ διὰ τὸν Ε.Ε.Σ.Ν. μιάν «παθητικὴν» ἐπιχείρησιν, τὴν ὁποίαν ὅλοι μας, Κράτος, ὀργανώσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ πρέπει νὰ τὴν περιβάλλουν μὲ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν καὶ τὴν στήριξιν τῶν.

«ΤΑ ΝΕΑ» 7-11-49

—Ἐξεδόθη τὸ τεύχος Νοεμβρίου τοῦ περιοδικοῦ «Ἑλληνικὸς Ἑρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος» μὲ πλουσίαν ὕλην.

«ΒΡΑΔΥΝΗ» 8-11-49

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Με ὕλην ἐκλεκτὴν καὶ ἐπιμελημένην ἐκυκλοφόρησε τὸ φύλλον τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου τοῦ περιοδικοῦ «Ἑλληνικὸς Ἑρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος». Ἐχει ἕνα θαυμάσιον καλλιτεχνικὸν ἐξώφυλλον ποὺ παρουσιάζει τοὺς ἐρυθροσταυριτὰς ἐργαζομένους γιὰ τὴν ἀναδάσωση τῆς χώρας. Ἡ διεύθυνσις τοῦ περιοδικοῦ μὲ πολλὴ φροντίδα ἔχει κατατάξει τὴν καλογραμμένη καὶ ποικίλην ὕλην του κατὰ τρόπον ποὺ προσελκύει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τῶν παιδιῶν. Τὸ περιοδικὸν συνιστᾶται θερμότατα ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον Παιδείας διὰ τοὺς μαθητὰς.

«ΕΣΤΙΑ» 11-11-49

ΜΙΑ ΝΕΑΝΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

Τὸ νὰ κατορθώσῃ ἕνα περιοδικόν, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὰ παιδιά, νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα κυκλοφορίαν 70—75 χιλιάδων τευχῶν, ἀποτελεῖ ἤδη ἕνα κατόρθωμα. Ὅταν ὅμως τὸ περιοδικὸν αὐτὸ εἶναι καὶ καλογραμμένον καὶ ἐξυπηρετεῖ ἕνα ἀνώτερον ἀνθρωπιστικὸν καὶ ἐθνικὸν σκοπόν, τότε τὸ κατόρθωμα γίνεται κατὰ περισσώτερον ἀπὸ σπάνιον.

Αὐτὸ ἐν τούτοις ἐπετεύχθη μὲ τὸ περιοδικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ κύριον μέσον τακτικῆς ἐπαφῆς του μὲ τὰ μέλη του, τοὺς νεαροὺς Ἑρυθροσταυριτὰς, ποὺ ἔφθασαν ἤδη τὸν καταπληκτικὸν ἀριθμὸν τῶν 250.000. Καὶ ἐκεῖνο ποὺ μᾶς νῦχαρίστησεν ἰδιαίτερος, εἰς τὸ τελευταῖον τεύχος, εἶναι ἡ δημοσιευμένη ἐκκλησις πρὸς τοὺς νεαροὺς Ἑρυθροσταυριτὰς, ὅπως συντελέσουν εἰς τὸ μέγα ἔργον τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν συμμοριοπλήκτων. Καλοῦνται δηλαδὴ τὰ εὐπορώτερα παιδιά τῶν σχολείων τῆς πρωτεύουσας καὶ τῶν μεγάλων πόλεων, ὅπως ἀναλάβουν ὑπὸ τὴν προεστειαν τῶν ἀνὰ ἕνα σχολεῖον μικροῦ καὶ ἀπόρου χωρίου καὶ φροντίσουν νὰ προσφέρουν ὅ,τι ἡμποροῦν εἰς τὰ παιδιά τοῦ σχολείου αὐτοῦ διὰ νὰ ἀρχίσουν τὴν νέαν τῶν σχολικὴν ζωὴν. Καὶ τὸ εὐτύχημα εἶναι ὅτι ἡ ἐκκλησις εἶχεν ἤδη τὰ πρῶτα ἀποτελέσματά της.

«ΕΘΝΟΣ» Λευκωσίας Κύπρου 12-11-49

Ἐκυκλοφόρησε τὸ τεύχος Νοεμβρίου τοῦ ἐν Ἀθῆναις ἐκδιδομένου λαμπροῦ περιοδικοῦ «Ἑλληνικὸς Ἑρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος» ὄργανου τοῦ ὁμωνύμου ὀργανισμοῦ ποὺ διευθύνεται ἀπὸ τὴν κυρίαν Καλλιρρόην Χρ. Παπαδοπούλου (Κατσαλίδου). Στὸ τεύχος αὐτό, ποὺ τὸ κοσμοῦν θαυμάσιες φωτογραφίες καὶ εἰκονογραφίσεις ἀπὸ τῆς δράσεως τῶν Ἑρυθροσταυριτῶν μας, συνεργάζονται ὁ ποιητὴς Γ. Δροσίνης, ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Ι. Κουρμούλης (Ἡ προσωπικότης τοῦ Ὁμήρου) ὁ Ἀχ. Κύρου (συνέχεια τοῦ ἱστορηματὸς τοῦ «Ζωῆ-Σοφία Παλαιολογίνα») ὁ κ. Χρ. Ἐμ. Ἀγγελομάτης («ἡ δόξα τῆς Ἀράχωβας») ὁ κ. Μελλῆς Νικολαΐδης («Ἀλέξανδρος Παπαδιαμαντῆς») καὶ ἄλλοι, μὲ ποικίλα ἄρθρα καὶ μελέτες, μὲ τὴν κίνησιν καὶ δράσιν τοῦ Ἑλλήν. Ἑρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος κ.λ.π. Εἶναι μιὰ θαυμάσια περιοδικὴ ἐκδοσις ποὺ τιμᾷ τὸν ὀργανισμό καὶ τὰ πρόσωπα ποὺ τὴν ἐπιμελοῦνται.

«ΕΘΝΟΣ» Ἀθηνῶν 16-11-49

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝ. ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησε τὸ τεύχος Νοεμβρίου τοῦ ἐκλεκτοῦ παιδικοῦ περιοδικοῦ «Ἑλληνικὸς Ἑρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος». Εἰς τὸ ἐξαιρετικὸν αὐτὸ μαθητικὸν περιοδικὸν δημοσιεύονται ἐκλεκτὰ ψυχαγωγικά καὶ μορφωτικά συνεργασίαι, καθὼς ἐπίσης καὶ φωτογραφίαι ἀπὸ τὴν ἀλτρουϊτικὴν δράσιν τῶν Ἑρυθροσταυριτῶν μαθητῶν τῆς χώρας μας, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν.

Οἱ Ἑρυθροσταυριτὰς 27 Σχολείων ἀπαντοῦν στὴν ἐκκλησίαν μας γιὰ βοήθεια τῶν συναδέλφων τῶν καταστραμμένων χωρίων.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΦΙΛΟΘΕΗΣ

Ἐν Φιλοθέῃ τῇ 10 Νοεμβρίου 1949.

Α) Ἀγαπημένα μας ἀδελφια,

Αἰσθανόμεστε βαθεῖα ὅσα ὑποφέρατε ἀπ' τὸν κακὸ πόλεμον καὶ γι' αὐτὸ ἀποφασίσαμε νὰ ἀδελφοποιηθῶμε μετὰς σας καὶ νὰ σᾶς βοηθήσουμε ὅσο

μποροῦμε στὶς σχολικὰς ἀνάγκες σας καὶ σ' ὅσες ἄλλες σὰν παιδιά θὰ μπορούσαμε.

Σὰν πρώτη βοήθεια σᾶς στέλνομε 375 τετράδια, 55 μολύβια, 10 κονδυλοφόρους, 6 ξύστρες, 15 γόμεις, καὶ 17 ἀτομικὰ δεματάκια καὶ σᾶς παρακαλοῦμε νὰ μᾶς γράψετε σὲ τί ἄλλο θὰ μπορούσαμε νὰ σᾶς βοηθήσουμε.

Σᾶς φιλοῦμε μὲ ἀγάπην

Ἡ ἐπιτροπὴ:

Λέλα Λιάντζουρα, Κ. Σοφιανός, Μαρ. Β. Ἰατροῦ καὶ Μιχ. Βήτας.

Ἀθῆναι τῇ 15-11-49.

Β) Ε.Ε.Σ.Ν. 16ου καὶ 17ου Δημοτικοῦ σχολείου Α' Περιφέρειας Ἀθηνῶν.

Μὴν ἀπελπίζεσθε, θάρθουν ἡμέρες καλύτερες γιὰ τὴ γλυκεῖα Πατρίδα. Εἴμεθα παιδιά τῆς πῶς φτωχῆς συνοικίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ ξέρομε πόσα πράγματα σᾶς λείπουν. Νὰ μᾶς γράψετε τὰς ἀνάγκες τοῦ σχολείου καὶ ὅ,τι μποροῦμε θὰ σᾶς τὸ στείλωμεν.

Σᾶς φιλοῦμε μὲ ἀγάπην

Γυμνάσιον Νικαίας

Γ) Ἀδελφια μας,

Ὅλοι ἐμεῖς οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου Νικαίας ἀναλαμβάνομε δλόψυχα νὰ υἱοθετήσουμε τοὺς μαθητὰς τοῦ Γυμνασίου Καρπενησίου μὲ τὴν σκέψιν πὺς

ΔΡΑΣΙΣ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Παλαιοφύτου Γιαννιτσῶν ἐμάζωσαν ἀπὸ θαερικὴν παράστασιν 356.000 δρχ., τίς ὁποῖες διέδωκαν ὑπὲρ τῶν οικογενειῶν τῶν στρατευθέντων τοῦ χωρίου τῶν.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 2ου Δημοτ. Σχολείου Ἐδέσσης φροντίζουν τὴν καθαριότητα τῶν σχολείων τῶν καὶ τὴν ἰδίων τῶν. Βοηθοῦν τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὰ μαθήματα μαθητὰς καὶ τοὺς πτωχοὺς. Πηγαίνουν κατὰ Κυριακὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐπισκέφθησαν τὸ Στρατ. Νοσοκομεῖον τῆς πόλεως τῶν, ἐμοίρασαν δῶρα εἰς τοὺς νοσηλευομένους τραυματίας καὶ τοὺς ἐμψυχώθησαν.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Γεωργιανῆς Καβάλλας φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδίων τῶν. Καλλιεργοῦν σχολ. κήπον. Ἐκαμαν ἔργον ὑπὲρ τῆς Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου. Παρέχουν τὰς πρῶτας βοηθείας εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τῶν Ἀριστοτελείων Ἐκπαιδευτηρίων Θεσ) νίκης φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδίων τῶν. Ἐπισκέφθησαν τὸ 403 Ἀναρρωτήριον Θεσσαλονίκης καὶ προσέφεραν εἰς τοὺς νοσηλευομένους Στρατιώτας διάφορα δῶρα. Προσέφεραν γραφικὴ ὕλη σὲ συμμοριοπλήκτα παιδιά.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Ἀναρράχης Ἑορδαίας φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδίων τῶν. Ἐστειλαν εἰς τοὺς Στρατιώτας περὶ τὰ 330 αὐγά. Ἐμάζωσαν χαμομήλι γιὰ τοὺς Ἀμερικανούς Ἑρυθροσταυριτὰς. Ἐπισκέφθησαν τὸ Πάσχα προκεχωρημένα Τμήματα Στρατοῦ καὶ τοὺς διένειμαν κόκκινα αὐγά, ποτὰ, σιγάρα καὶ γλυκίσματα.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 27ου Δημοτ. Σχολείου Θεσ)νίκης Β. Περιφέρειας ἔστειλαν 31 δέματα διὰ τὰ παιδιά τῆς Ναούσης.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Σχολαρίου Λαγκαδῶν καλλιεργοῦν σχολ. κήπον. Περιποιούνται τὰ δένδρα. Ἀνοῖξαν 600 λάκκους καὶ ἐφύτευσαν ἱσάριθμα δένδρα.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 1ου Δημοτ. Σχολείου Καραμπάκίου Δράμας φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδίων τῶν. Καλλιεργοῦν σχολ. κήπον. Ἐφύτευσαν ἀνθ. Βοηθοῦν τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὰ μαθήματα μαθητὰς. Βοηθοῦν τὴν Κοινότητα σὲ κοινοτικά ἔργα. Ἐμοίρασαν δῶρα καὶ ἐμψυχώθησαν τοὺς μαχομένους.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Δρυανόβου Κοζάνης

βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς μὲ γραφικὴ ὕλη καὶ ἱματισμό. Παρακολουθοῦν μαθήματα πρῶτων βοηθειῶν.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Σιδεροχωρίου Σιδεροκάστρου Ἰσπεδωσαν τὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου. Καλλιεργοῦν σχολ. κήπον. Βοηθοῦν τοὺς γονεῖς τοὺς στίς γεωργικὰς ἐργασίας. Βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς. Φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδίων τῶν. Ἐμάζωσαν αὐγά γιὰ τοὺς Στρατιώτας τοῦ φυλακίου τῆς Στρατιωτικῆς γεφυράς.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Ἀρκαδικοῦ Δράμας φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδίων τῶν. ἔχουν μαθητικὸν κομψοῦ. Καλλιεργοῦν σχολ. κήπον. Ἐφύτευσαν περὶ τὰ 250 πεύκα καὶ ἀκακίας. Ἐπισκέφθησαν τοὺς τραυματίας τοῦ Στρατ. Νοσοκομείου Δράμας καὶ ἐμοίρασαν διάφορα δῶρα.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 11ου Δημοτ. Σχολείου Σερρών φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδίων τῶν. Ἐδωκοῦντο ὑπὲρ τῶν περιόλων τοῦ σχολείου τῶν. Βοηθοῦν τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὰ μαθήματα μαθητὰς καὶ τοὺς πτωχοὺς. Ἐπισκέφθησαν τὸ Γηροκομεῖον καὶ διένειμαν εἰς τοὺς τροφίμους διάφορα δῶρα. Ἐπίσης ἐπισκέφθησαν τὸ Στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον, τοὺς τραυματίας τοῦ ὁποῖου ἐμψυχώθησαν.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Ν. Σάντας Κιλκίς φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδίων τῶν. Ἰδρυσαν ὑγειονομικὸν τμήμα, τὸ ὁποῖον παρέχει τὰς πρῶτας βοηθείας εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην. Μὲ χρήματα ἀπὸ τὰ κἀντα ἀγόρασαν ἱματισμό γιὰ πτωχὰ παιδιά. Ἐπισκέπτονται τοὺς ἀρρώστους μαθητὰς. Ἐκαθάρισαν τὸ Νεκροταφεῖον τοῦ χωρίου. Προμηθεύουν καύσιμο ὕλη γιὰ τὸ συσσίτιόν τῶν.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 4ου Δημοτ. Σχολείου Δράμας Α' Περιφέρειας φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν. Βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς. Ἐπισκέφθησαν τὸ Γηροκομεῖον εἰς τοὺς τροφίμους τοῦ ὁποῖου ἐμοίρασαν διάφορα εἶδη, καθὼς καὶ τοὺς τραυματίας τοῦ 502 Στρατ. Νοσοκομείου.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 2ου Δημοτ. Σχολείου Διδυμοτείχου φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου. Βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς. Ἐπέλεξαν μάλλινα τὰ τῶν ἑστέλιναν στοὺς μαχομένους. Ἐπισκέφθησαν τὸ Νοσοκομεῖον Διδυμοτείχου μὲ διάφορα δῶρα καὶ ἐμψυχώθησαν τοὺς τραυματίας.

θὰ καταφέρωμε νὰ συνδράμωμε τὰ δεινοπαθήσαντα ἀδελφία μας.

Ἡ ὑπεύθυνος

Καχαριάδου - Μπούρκα

Δ) Τὸ Κολλέγιον Ἀθηνῶν μᾶς πληροφορεῖ ὅτι θὰ υἱοθετήσῃ ἕνα Σχολεῖον διὰ τὸ ὁποῖον θὰ διαθέσῃ τὸ προϊόν τοῦ μεγάλου Χριστουγεννιάτικοῦ ἔργου τοῦ ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ὑπερβῇ τὰ 20 ἑκατομμύρια δρχ.

Ε) Περιφέρεια Δημοτικῶν Σχολείων Πειραιῶς.

Ἀγαπητὲ Ἑλλ. Ἑρ. Σταυρε,

Οἱ ἐρυθροσταυριτὰ μαθηταὶ τῆς περιφέρειας μου μὲ συγκίνησιν καὶ προθυμίαν ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν σου προτίθενται νὰ υἱοθετήσουν δέκα τρία (ἀριθ. 13) σχολεῖα τῆς περιφέρειας Θράκης. Περὶ τῶν ἐδρῶν τῶν σχολείων τούτων τῆς Θράκης παρακαλῶ νὰ μὲ ἐνημερώσητε.

Μετὰ τιμῆς

Ἀναστ. Λέκκας

Ἐπιθ) τῆς δημ. σχολείων Β' Περιφέρειας Πειραιῶς Ἐν Πειραιεῖ τῇ 22-11-1949.

ΣΤ) Β' Περιφέρεια Δημ. Σχολ. Ἀθηνῶν.

Ὁ ἐπιθεωρητὴς Δημοτ. Σχολείων Β' Περιφέρειας Ἀθηνῶν κ. Βασιλείου μᾶς ἐδήλωσεν ὅτι οἱ ἐρυθροσταυριτὰ μαθηταὶ τῶν σχολείων τῆς περιφέρειας του θὰ υἱοθετήσουν 10 σχολεῖα κατεστραμμένων χωρίων.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Σταυροπόλεως Ἐάνθης καλλιεργοῦν σχολ. κήπον. Ἐφύτευσαν περὶ τὰ 20 δένδρα. Ἐδοῦντο ἀρωγὰν ἀπὸ τοῦ συμμαθητῆ τῶν. Μὲ χρήματα τοῦ ταμείου τοὺς ἐπλήρωσαν τὸ συσσίτιον τῶν ἀπόρων.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 1ου Δημοτ. Σχολείου Φερρών Ἀλεξανδρούπολης φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ χωρίου τῶν. Περιποιούνται τὰ δένδρα. Ἐφύτευσαν πεύκα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου. Βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 4ου Δημοτ. Σχολείου Ἀλεξανδρουπόλεως φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν, τὴν ἰδίων τῶν καὶ τοῦ χωρίου τῶν. Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Νέας Κερασσίδος φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ χωρίου τῶν. Καλλιεργοῦν σχολικὸν κήπον, τὸν ὁποῖον καὶ περιέφραξαν. Ἐλάσαν μέρος εἰς τὴν ἀναδάσωση.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Θεολόγου Ὁσίου τῶν καὶ τῶν ἰδίων τῶν. Ἐκαθάρισαν τοὺς δρόμους τοῦ χωρίου καὶ ἐφύτευσαν δένδρα.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Ὁλύμπων Χίου καλλιεργοῦν σχολικὸν κήπον. Βοηθοῦν τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὰ μαθήματα μαθητὰς καὶ τοὺς πτωχοὺς. Ἀγόρασαν μάλλι καὶ ἐπέλεξαν μάλλινα διὰ τοὺς Στρατιώτας. Ἐμάζωσαν χαμομήλι καὶ μαστίχα γιὰ τοὺς Ἀμερικανούς Ἑρυθροσταυριτὰς. Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 1ου Δημοτ. Σχολείου Καραμυδίου φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν. Ἐφύτευσαν γήπεδον. Ἐδοῦντο εἰς τὴν κατασκευὴν δεξαμενῆς μεταφέροντες πέτρας καὶ κερὰ καλλιεργοῦν σχολικὸν κήπον. Ἐδοῦντο πτύα κατὰ τὸν συμμαθητὴ τῶν. Ἐμάζωσαν 132 αὐγά γιὰ τὸ Ληροκομεῖον.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Κάλιμασις Χίου φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν. Βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς. Ἐπέλεξαν μάλλινα τὰ τῶν ἑστέλιναν στοὺς μαχομένους. Ἐπισκέφθησαν τὸ Νοσοκομεῖον Διδυμοτείχου μὲ διάφορα δῶρα καὶ ἐμψυχώθησαν τοὺς τραυματίας.

Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Π. Φαρῶν Χίου ἐκαθάρισαν τοὺς δρόμους τοῦ χωρίου τῶν. Ἐφύτευσαν περὶ τὰ 87 δένδρα. Καλλιεργοῦν σχολικὸν κήπον, τὸν ὁποῖον περιέφραξαν. Βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς

μαθητάς. Έστειλαν δέματα εις τούς Στρατιώτας και αλγά εις την Παιδόπολιν.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Έθνικού Μιχαλίου Όρφανοτροφείου Θηλέων Χίου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Καλλιεργούν σχολικόν κήπον και περιποιούνται τα δένδρα τα οποία εφύτευσαν.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 2ου Δημοτ. Σχολείου Ληξουρίου Κεφαλληνίας έμάζωσαν 200 τετράδια και άλλα γραφικά είδη, τα οποία προσέφεραν στην Παιδόπολιν Ληξουρίου.

Αι Ε.Σ.Ν. μαθήτριαι του Γυμνασίου Θηλέων Αργοστολίου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου. Έχουν σχολικό φαρμακείο. Με χρήματα του ταμείου των αγόρασαν γλυκίσματα για τα αντάρτοπληκτα.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Μεταξάτων Κεφαλληνίας εκθάρισαν το πλησίον του σχολείου των δασύλλιν.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Κεραμειών Κεφαλληνίας άσκούσαν εις τας πρώτας βοηθείας. Προσέφεραν 80.000 δρχ. για τις οικογένειες των μαχομένων. Τρέφουν μεταδοσκήλκας.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Μακρυωτικών Κεφαλληνίας έμάζωσαν διάφορα τρόφιμα για τις οικογένειες των μαχομένων και τούς πτωχούς. Επίσης έμάζωσαν διάφορα είδη για τούς τραυματίας.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 3ου Δημοτ. Σχολείου Ληξουρίου Κεφαλληνίας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Βοηθούν τούς πτωχούς μαθητάς με γραφική ύλη και ιματισμόν. Έμάζωσαν χρήματα με τα οποία αγόρασαν κάλτσες και μανδύλια για τα παιδιά της Παιδόπολεως.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Κοντογουράτων Κεφαλληνίας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Προσέφεραν 70.000 για τις οικογένειες των μαχομένων.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Πλαγιάς Κεφαλληνίας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των, των σπιτιών και των δρόμων του χωρίου των. Βοηθούν τούς πτωχούς μαθητάς και τούς αδυνάτους εις τα μαθήματα. Έπεσκεύασαν μόνοι των το σχολειόν των. Ίσοπέδωσαν τον γύρω χώρον και έφύτευσαν φυτά και άνθη. Καλλιεργούν σχολικό κήπον.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Άγ. Θέκλας Κεφαλληνίας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Βοηθούν τούς αδυνάτους εις τα μαθήματα μαθητάς.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Άγ. Ειρήνης Κεφαλληνίας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Βοηθούν τούς αδυνάτους εις τα μαθήματα μαθητάς. Έφύτευσαν γύρω από την αυλή του σχολείου των και σε άλλους χώρους περί τα 100 δένδρυνλια. Καλλιεργούν σχολικό κήπον. Ίσοπέδωσαν την αυλή του σχολείου.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Σάμης Κεφαλληνίας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των. Έπισκέπτονται τούς άσθενείς συμμαθητάς των. Βοηθούν τούς πτωχούς μαθητάς. Καλλιεργούν γόν σχολ. κήπον.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Κουρουκλάτων Κεφαλληνίας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των. Επίδωκνουν τούς μικρούς μαθητάς κατά την ώρα του διαλείματος. Βοηθούν τούς αδυνάτους εις τα μαθήματα.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Κάτω Κορακιάνας Κερκύρας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των. Καλλιεργούν σχολικό κήπον.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Παρακλάτων Κεφαλληνίας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των. Καλλιεργούν άνθοςκηπον, τον οποίον και περιέφραξαν. Αγόρασαν διάφορα είδη για τούς Στρατιώτας. Έκαθάρισαν τα προαύλια 2 έκκλησιών και την Στήλην των Πεσόντων.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Φάρσων Κεφαλληνίας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Έμάζωσαν διάφορα είδη και χρήματα για τις οικογένειες των μαχομένων.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 1ου Δημοτ. Σχολείου Σκοπέλου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Καλλιεργούν σχολικό κήπον. Έφύτευσαν δένδρα. Άσκούσαν εις τας πρώτας βοηθείας. Έχουν σχολικό φαρμακείο.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Κίνις Σύρου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Βοηθούν τούς αδυνάτους εις τα μαθήματα μαθητάς. Παρασκευάζουν και διανέμουν το συσσίτιον. Έδωσαν τα θρανία τους. Έφύτευσαν 75 δασικά δένδρυνλια.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Χαλασμένης Αιγίνης φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των, του χωρίου και την ιδίαν των. Καλλιεργούν σχολικόν κήπον. Τα χρήματα από τα κάλαντα τα διέδωσαν για τον πλουτισμόν της μαθητικής βιβλιοθήκης. Έβούθησαν εις την κατασκευήν του μονοροτοίου. Έμάζωσαν διάφορα είδη για τα αντάρτοπληκτα Πειραιώς και τούς Τραυματίας.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Σικίνου έφύτευσαν σε διάφορους χώρους περί τα 400 δένδρυνλια.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Κατασταρίου Ζακύνθου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Προσέφεραν φάρμακα, γάλα και ζάχαρι σε άρρώστους μαθητάς. Διαργάνωσαν παραστάσεις υπέρ της Φανέλλας του Στρατιώτου και την Ίδρυν Μαθητικής Βιβλιοθήκης. Βοηθούν τούς πτωχούς μαθητάς με γραφική ύλη και ιματισμό. Έμάζωσαν ελαιόκαρπον και με τα χρήματα που έμάζωσαν αγόρασαν τραπέζιμανδύλον και μελανοδοχείον για το γραφείο του σχολείου. Έφύτευσαν άνθη.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Πυθαγορείου Γυμνασίου Σάμου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Βοηθούν τούς αδυνάτους εις τα μαθήματα μαθη-

τάς. Έπισκέπτονται τούς άρρώστους συμμαθητάς των. Έχουν σχολ. φαρμακείο. Έπεσκεύησαν το Νοσοκομείον της πόλεως των και έμοίρσαν εις τούς άσθενείς και νοσηλευόμενους τραυματίας διάφορα είδη, τα οποία αγόρασαν με χρήματα ιδικά των. Καλλιεργούν σχολικό κήπον.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Μαυρατζίων Σάμου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Καλλιεργούν σχολικό κήπον, τα προϊόντα του οποίου διαβέτουν υπέρ του σχολικού ταμείου και του μαθητικού συσσιτίου. Διάρθρωσαν το ύδραγωγείον του σχολικού κήπου και εκθάρισαν τον αμασιτό δρόμον από τις πέτρες. Έχουν σχολικό φαρμακείο.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Πλατρείθιας Ίθάκης καλλιεργούν σχολ. κήπον. Βοηθούν πτωχές οικογένειες με τρόφιμα, τα οποία αγοράζουν με χρήματα του ταμείου των.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Άποικιών Άνδρου έπεσκεύησαν τον άρρωστο δασκαλό των και τούς συμμαθητάς των, εις τούς οποίους προσέφεραν φάρμακα και τρόφιμα.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Βουρδούλων Θήρας φροντίζουν την καθαριότητα του χωρίου των. Βοηθούν τούς έχοντας ανάγκην.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Άγγεργιάς Πάρου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των, του χωρίου και την ιδίαν των. Βοηθούν τούς αδυνάτους εις τα μαθήματα μαθητάς. Έχουν σχολική βιβλιοθήκη, σχολικό φαρμακείο και παρέχουν τας πρώτας βοηθείας. Βοηθούν εις την παρασκευή και διανομή του μαθητικού συσσιτίου.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Παροικίας Πάρου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των. Καλλιεργούν σχολ. κήπον.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Άγ. Προκοπίου Κερκύρας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Άπεξήραναν στάσιμα νερά.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Κάτω Κορακιάνας Κερκύρας φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των. Καλλιεργούν σχολ. κήπον. Βοηθούν τούς πτωχούς μαθητάς και τούς αδυνάτους εις τα μαθήματα. Άπεφάσισαν να προσφέρουν το μηνιαίο αντίτιμο του λαδιού του συσσιτίου των, αξίας 100.000 δρχ. στην Παιδόπολιν του νησιού των.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολείου Πύργου Τήνου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδίαν των. Παρασκευάζουν και διανέμουν μόνοι των το πρωινό ρόφημα. Έστειλαν στα αντάρτοπληκτα παιδιά 66 αλγά και 34 τετράδια.

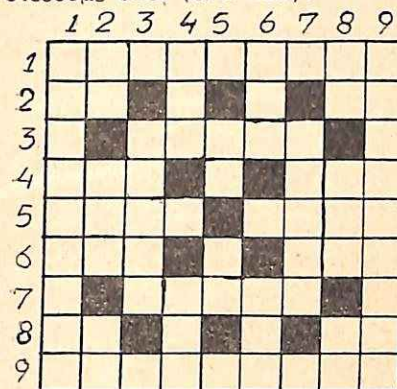
Παρακαλούμεν μη ξεχνάτε να μάς στέλλετε συχνά το μηνιαίον δελτίον δράσεώς σας ως και σχετικές φωτογραφίας για να δημοσιεύωμεν στο Περιοδικό.

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

- 1) Περιοχή της Β. Γαλλίας.
- 2) Υποθετικός σύνδεσμος. — Δύο σύμφωνα.
- 3) Τριτόκλιτον όνομα εις την αιτιατική.
- 4) Αριθμητικόν. — Εις αυτόν πιστεύουμε όλοι (άνάποδα).

- 5) Γράμμα της αλφαβήτου. — κλωστή.
- 6) Άδραστον. — Αυτί.
- 7) Δημοτριακός καρπός.
- 8) Παρατατικός του είμι. — Πρόθεσις.
- 9) Δεν τρώμε κατ' αυτήν κρέας.

ΚΑΘΕΤΩΣ

- 1) Συννεφιασμένος.
- 2) Άρθρον. — Τελικός σύνδεσμος.
- 3) Η πιό άπαίσια και άνεπιθύμητος προσωποποίησης.
- 4) Αριθμητικόν. — Τελικός σύνδεσμος.
- 5) Νότα. — Σύνδεσμος εις την Λατινικήν.
- 6) Βεβαιωτικόν μόριον. — Άναφορική άντωνυμία.
- 7) Άρρώστεια.
- 8) Άντανωμία εις την Γαλλικήν. — Ότι και το 5 καθέτως.
- 9) Άρετή την οποίαν είπαν στο Χριστό και δεν την έδέχθη.

ΕΙΡΗΝΗ ΔΑΚΟΥ
τάξις Ζα' Γυμνάσιον Ζ'

ΑΣΤΕΙΑ

Ό είσπρακτωρ: Που θα κατεβήτε, κύριε;
Ό επιβάτης: Και τί σας νοιάζει;

Κάποιος περιηγητής έφτασε σ' ένα χωριουδάκι. Λίγα μέτρα έξω από το χωριό συναντά ένα γέρο.
— Δεν μου λές, παππού, γεννήθηκε εδώ κανένας μεγάλος άνδρας;
— Έδω, άφεντίκο, μόνο μωρά γεννιούνται... άπάντησε άφελέστατα ο γέρος.

Η μαμά: Πώς πήγες στο σχολείο σήμερα;
Λάκης: Με το τράμ, μαμά.
ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΑΘ. ΠΛΑΤΣΑΣ
Τάξις Ε3 (ν. τ. Α' Γυμνάσιον άρρ. Θεσ)νίκης

ΤΕΡΑΤΟΛΟΓΙΕΣ

— Τόν βλέπεις αυτόν εκεί είναι τόσο φιλάργυρος που κοιτάζει πάνω από τα γυαλιά για να μη χαλάση τούς φακούς.

— Αυτό δεν είναι τίποτα καυμένη; ό άλλος που βλέπεις είναι τόσο εύγενης που προτού άνοιξη το στρείδι κτυπά πρώτα το όστρακο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΣΦΥΡΟΕΡΑ
μαθήτρια ΣΤ' Τάξεως
Γ' Γυμνασίου Θηλ. Πειραιώς

★

ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Άν άπλως το τελικό, μου το βάλης γι' αρχικό, τότε πιά θεά δεν μένει, και στοιχείο θα σημαίνει.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΑΘ. ΠΛΑΤΣΑΣ
Α' Γυμν. Άρρ. Θεσ)νίκης

★

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

Νά ένα παιχνίδι για να δοκιμάσετε την έξυπνάδα και την ψυχραιμία σας.

ΤΑ ΠΑΝΕΡΙΑ ΜΕ ΤΑ ΦΡΟΥΤΑ
Τά παιδιά στέκουν γύρω γύρω, ώστε να φαίνονται όλοι. Δυό βγαίνουν

έξω είναι τα Πανέρια. Οι άλλοι παίρνουν ό καθένας τ' όνομα ενός φρούτου, χωρίς να το ξέρουν τα Πανέρια. Τα Πανέρια μπαίνουν, και ρωτάει το πρώτο Πανέρι:

— Έχετε ένα πορτοκάλι για το πανέρι μου;

Το παιδί που είναι Πορτοκάλι δεν πρέπει να κουνηθή καθόλου, ούτε να δείξει με άλλον τρόπο πως είναι το Πορτοκάλι. Δεν είναι τόσο εύκολο όσο σας φαίνεται. Πολλές φορές το φρούτο κάνει μια μικρή κίνηση, και τότε το Πανέρι τον καταλαβαίνει και τον φωνάζει. Κάποτε όστόσο, δεν τον καταλαβαίνει το πρώτο Πανέρι. Το δεύτερο Πανέρι όμως, που πρέπει να έχη το νού του, μπορεί να δη την κίνηση κι όταν έρθη η δική του σειρά, θάν τον φωνάζει.

Άν πάλι το Φρούτο δέ φανή, το Πανέρι έχει δικαίωμα να πη ένα όνομα; άν πετύχη, το Φρούτο μπαίνει σ' εκείνο το Πανέρι, αλλιώς μπαίνει στο άλλο. Κερδίζει όποιο Πανέρι έχει τα πιο πολλά φρούτα.

ΛΙΝΑ ΒΛΑΧΟΥ - ΚΑΣΣΑΓΛΗ

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

Με αυτό βαράνε τα ζωα μα άν βγάλης ένα γράμμα τρελλό ζωό βλέπεις τώρα.

Κύριο όνομα είναι αυτό μα άν αλλάξεις ένα σύμφωνο ρούχο θα γίνη πολυ γνωστό πρακτικό και ώραίο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Κ. ΒΛΑΧΟΥ
Μαθήτρια 5ου Δημ. Σχολ.
Β' Π. Πειραιώς

★

ΤΟΝΟΓΡΙΦΟΣ

Ποταμός τόσο μεγάλος, στην Έλλάδα δεν είν' άλλος. Μα άν τον τόνο μου κινώ, έχω επίθετο κοινό.

★

ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Υιός του Ίακωβ το πρώτο μου λουλούδι το δεύτερο μου και κάνει με το όλο μου κράτος του παλιού κόσμου.

ΙΩΑΝ. ΣΩΤ. ΧΙΩΤΑΚΗΣ
Μαθ. Ε' Τάξ. Β' Γυμν. Πειραιώς

★

ΛΥΣΕΙΣ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ κ.λ.π. ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

- α) Άπροσοκήτου
 - β) μουσικός.
 - γ) Λογοπαϊνίσιον
 - δ) Βόλος.
 - ε) Σταυρολέξου:
- Ό ρι ζ ο ν τ ι ω ς : 1) Πάστα. 2) Πρωί— Άνία. 3) Λάμπα. 4) Άτι — Σία — Διά.— 5) Σόλα — Ίραν. 6) ρει — άκ. 7) Όμάς— Άσος. 8) Σός — Μονή — Ήρα. 9) Ό— πιον. 10) ήττα — Ε.Ε.Σ.Ν. 11) Ίριδα.
- Κ α θ έ τ ω ς : 1) Άστός. 2) Ποτό — Μύτη. 3) Ίλιάς. 4) Πάλ — ΣΕΑ — ότι. 5) Αίας— Μάρ. 6) Μίς — Σοί. 7) Τάπα — Δέον. 8) Άνά — ΙΚΑ — Νέα. 9) Δράση. 10) Άρια — Νερό. 11) Άνισα.
- δ) Λεξιγρίφου
 - ε) Προβληματός
- Οι μαθηταί είναι 290 και καθηγηταί 8.
- ζ) Αινιγμάτων
- Κότος — Κότα.
- Πήττα — Κώς — Πιττακός.
- Ό ύπνος.
- Το τοιγάρο (χαρτί — καπνός), φωτιά, καπνός, στάχτη.

★

ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΛΥΣΙΔΑΣ

Η πρώτη μας σκέψις είναι ότι ο χρυσόχοος θα πάση 60.000 δραχμές. Έν τούτοις μπορούμε να πληρώσωμε λιγώτερα χρήματα, μόνο 45.000. Το σχήμα μας δείχνει καθαρά πως θα γίνη αυτό.

Ό χρυσόχοος θα κόψη τούς τρείς κρίκους:

$$3 \times 5 = 15.000$$
$$3 \times 10 = 30.000$$
$$15.000 + 30.000 = 45.000$$

ΤΟ ΡΑΝΤΑΡ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

(Συνέχεια από την σελίδα 11)

Άν το 1912 ήταν γνωστό το ΡΑΝΤΑΡ ίσως να μην είχε γίνει το ναυάγιο του «Τιτανικού». Το ΡΑΝΤΑΡ θα είχε ειδοποιήσει έγκαιρως για το πελώριο παγόβουνο πάνω στο όποιο προσέκρουσε το Άγγλικό υπερωκεάνιο καί, ίσως ακόμη και σήμερα, ό «Τιτανικός» θα συνέχιζε άνενόχλητος τα ταξείδια του.

Το ναυάγιο του υπερωκεανίου «Τιτανικός», στο πρώτο του άκόμη ταξείδι, συνεκλόνησε με την τραγικήτητά του όλόκληρη την ανθρωπότητα. Χίλιες πεντακόσιες έζησαν τρείς ανθρωπίνες ψυχές βρήκαν τότε τραγικό θάνατο. Όταν λοιπόν το ΡΑΝΤΑΡ προλάθη έστω και ένα τέτοιο άτύχημα, άσφαλώς αξίζει πολλά περισσότερα από τα τέσσαρα δισεκατομμύρια δολάρια, που ξεοδεύτηκαν για την τελειοποίησή του.

Άς έχουμε πάντα ως αρχή, ότι καμμία θυσία, κα- νένα χρηματικό ποσό, όσο μεγάλο και άν φαίνεται, δεν είναι ποτέ μια σπατάλη. Η έπιστήμη είναι ένα δέντρο, που οι καρποί του, κτήμα όλόκληρης της ανθρωπότη- τος, ξεοδεύουν πάντα ότι ξεοδεύτηκε για τις ρίζες του.

Έρυθροσταυρίται Ιου Δημ. Σχολ. Καισαριανής εις τον σχολ. κήπον.
Juniors of the Elem. School Kaisariani in their school garden

ΣΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ ΤΟ ΣΤΑΥΛΟ

"ΑΓΑΠΗ"

Στίχοι: ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ.

Μουσική: Ξ.Γ.ΑΣΤΕΡΙΑΔΗ.

Άργά, εύλαβικά.

2. τ'ά- στορο
χά- μου

1. Σ'άν φάτνη εἰν ἡ καρδιά μου ταπεινὴ, ταπεινὴ, στῆς Βηθλε. ἐμ τὸ σταῦλο χά μου, χά μου. Ὁ ἄ-
2. Νὰ ἰ- δῶ στὸ δύσκολο ἄφω. το στρατὶ, στρα. τί, νὰ μέ φω. τί ση ἔ- φνω τ' ἄστρο, τ' ἄστρο. Νὰ

γά- πη πού σ' ἐ ψάλλουν οὐ- ρα. νοί, οὐ- ρανοί, ἔ- λα νὰ γεννηθῇς μέσ τὴν καρδιά μου, ὦ ἄ-
βρῶ καὶ νὰ ντυθῶ τὴν ἄ- ρε. τή, ἄρε. τή, νὰ στυ. λω. θῶ σ' ἄν ἄ- παρτο ἔ- να κά- στορο, νὰ

γά- πη πού σ' ἐ ψάλλουν οὐ- ρα. νοί, ἔ- λα νὰ γεννηθῇς μέσ τὴν καρδιά μου. Νὰ
βρῶ καὶ νὰ ντυ. θῶ τὴν ἄ- ρε. τή, νὰ στυ. λω. θῶ σ' ἄν ἄ- παρτο ἔ- να κά- στορο. Ὁ ἄ

νοιώ- σω πάλι θέ- λω τὴ χα- ρά, τὴ χα- ρά, τὸ θυ- να. τὸ παλμό τῆς πί- - στης καὶ
γά- πη πού προεκύνη- σαν βο- σκοί, βο- σκοί, μέσ τὴν καρδιά μου ἔ- να γύρ- να. λα-

κά- τω ἀπ' τῶν ἀγ- γέλων τὰ φτε- ρά
τρεῖας προσφο- ρὰ εὐ- λα. βι. κή
νὰ πῶ κι' ἐγὼ τὸ Δό- ξα ἐν Ὑ- ψί- στοις, καὶ
σοῦ φέρνω γιὰ λι- βάνι καὶ γιὰ σμύρ- να, λα-

κά- τω ἀπ' τῶν ἀγ- γέλων τὰ φτε- ρά
τρεῖας προσφο- ρὰ εὐ- λα. βι. κή
νὰ πῶ κι' ἐγὼ τὸ Δό- ξα ἐν Ὑ- ψί- στοις.
σοῦ φέρνω γιὰ λι- βάνι καὶ γιὰ σμύρ- να.

ΤΕΛΟΣ *al tempo*

Δό- ξα, δό- ξα, δό- ξα ἐν Ὑ- ψί- στοις. Δό- ξα, δό- ξα, δό- ξα ἐν Ὑ- ψί- στοις.